

Susivihan syyt Suomessa vuonna 2021

Katsaus Maaseudun tulevaisuuden artikkeleihin 1.7 – 31.12.2021

Sanna Virtanen

1/2022

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK

TIIVISTELMÄ

Sanna Virtanen: Susivihan syyt Suomessa vuonna 2021: Katsaus Maaseudun tulevaisuuden artikkeleihin 1.7 – 31.12.2021

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Kirsi Viitanen ja Jari Ylinen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä työ on tarkoitettu kaikille susista ja historian lapsisurmista kiinnostuneille sekä mm. poliiseille, jotka työssään tutkivat susiin kohdistuneita metsästysrikoksia. Työn avulla em. rikoksia tutkivat poliisit voivat saada käsityksen epäiltyjen motiiveista ja ymmärtää heidän näkökantojaan paremmin.

Tässä opinnäytetyössä tutustutaan suden tekemiin lapsisurmiin Suomen historiassa, lähtien liikkeelle 1600-luvun lapsisurmista, päätyen vuoteen 1881, jolloin viimeinen lapsi surmattiin suden johdosta Suomessa. Työssä käydään läpi suden sukupuutto Suomessa, suden uusi tuleminen Suomen luontoon rauhoitustoimien myötä sekä susikannan kasvun myötä alkanut susiviha ja kannanhoidollinen metsästys. Työssä sivutaan myös vuonna 2021 käynnissä olevia toimia suden suojelemiseksi.

Opinnäytetyössä tutustutaan susiin liittyviin uutisointeihin ja pureudutaan Maaseudun Tulevaisuuden kautta suomalaisten asenteisiin susia kohtaan vuonna 2021. Lehtiartikkelien avulla on selvitetty nykyisen susivihan syitä ja tutustuttu eri vihaa aiheuttaviin argumentteihin aikavälillä 1.7.2021-31.12.2021.

Sivumäärä: 64

Tarkistuskuukausi ja -vuosi: Tammikuu 2022

Avainsanat: Susi, historia, lapsisurma, Maaseudun Tulevaisuus, koira, tuotantoeläin, lapsi.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Tutkimuksen ajankohtaisuus	5
1.2 Aiheen valintaan johtaneet syyt.....	5
2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	8
2.1 Alkutilanne	8
2.2 Aiheen määrittäminen	9
2.3 Tutkimuskysymykset.....	10
3 TOTEUTTAMINEN	10
3.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus	10
3.2 Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät.....	11
4 TIETOPERUSTAN ESITTELY	12
4.1 Susiviha	12
4.2 Susi Suomen historiassa.....	13
4.3 Susivainon historiaa	13
4.4 1600 – 1700-luvun lapsisurmat	13
4.4.1 Jääsken lapsisurmat ja susinoita	14
4.4.2 Ristiinan lapsisurmat.....	15
4.4.3 Isokyrön lapsisurmat.....	15
4.4.4 Ilomantsin lapsisurmat.....	15
4.5 1800-luvun lapsisurmat	16
4.5.1 Pohjois-Savon lapsisurmat	16
4.5.2 Kaukolan lapsisurmat	16
4.5.3 Kemiön lapsisurmat	17
4.5.4 Kivennavan lapsisurmat.....	17
4.5.5 Eurajoen lapsisurma	18
4.5.6 Hämeenkyrön lapsisurmat	18
4.5.7 Varsinais-Suomen (Turun seudun) lapsisurmat	20
4.6 Susi-lita.....	21

4.7 Suden sukupuutto ja rauhoitus	22
4.8 Kotieläintappiot historian valossa	22
4.9 Lapsisurmien syitä	22
4.10 Susivihan siirtymäkausi 1900-luvulle	23
4.11 Susi 2000-luvulla	24
4.11.1 Keinoja susivihan hillintään	24
4.11.2 Susiviha sosiaalisessa mediassa	25
4.11.3 2020-luvun uutisointeja susista	26
4.11.4 Suden tilanne Suomessa vuonna 2021	28
4.12 Aikaisempia tutkimuksia susista	30
4.13 Maaseudun Tulevaisuus -lehden esittely	33
5 TUTKIMUS JA TUTKIMUSTULOKSET	34
5.1 Työstämism vaihe	34
5.2 Koiriin liittyvät uutisoinnit	37
5.3 Tuotantoeläimiin liittyvät uutisoinnit	39
5.4 Kohdentamattomat uutisoinnit	40
5.5 Ihmisten turvallisuuteen liittyvät uutisoinnit	41
5.6 Lasten turvallisuuteen liittyvät uutisoinnit	43
5.7 Historian lapsisurmiin liittyvä uutisointi	45
6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	46
6.1 Tutkimuksen haasteet	52
6.2 Tutkimuksen eettisyys ja johdonmukaisuus	53
6.3 Oma oppimisprosessi	53
6.4 Mahdollinen jatkotutkimus	54
7 LOPUKSI	55
LÄHTEET	56

1 JOHDANTO

Railonsala Artturi: *Kun Pynttärin Heikki voitti kärejäs mustalaasen, niin Vetämäjärven silloosen isännän suu meni vähä nauruhun. Mustalaanen kattoo sitä ja sanoo: ”Joka ensin nauraa, se ensi itkööki!” Ja huamisin susi otti Vetämäjärven pihasta tyttöön. Se oli justihim menos saunahan päretollo hampahis, ja vielä jäältä näkyy se päreevvalakia, kun susi viädä retuutti sitä tyttöjä. Ei se menyk koval lujaa, ja meinattihil lähtiä hevoosilla peräs, mutta reki oli niin noiduttu, ettei niitä saatu millääj juoksemahan. Kun sinnes sittem mentihin käyden, niin s’oli jo syöty, ettei olluk kuv vähä piak-surriakalehia.* (Lappalainen 2005, 76.) Helmikuun 11 päivänä, vuonna 1818 susi vei 4-vuotiaan Maria Vetämäjärven Alavuuden pitäjän Töysän kylästä. Hautamerkitöjen mukaan sudet söivät tytön. Kansan kertomus tapauksesta oli kirkonkirjoja värikkäämpi. Antti Lappalainen on lainannut tekstin kirjaansa *Suden jäljet*, kansanrunousarkistosta. Kirjoitusvuosi ei ole tiedossa. (Eml.)

Sudet ovat kiehtoneet minua niin kauan kuin saatan muistaa. Muistan jo päiväkotiajoilta kirjan, jonka tarinassa kaksi miestä oli matkalla viereiseen maataloon, kun sudet lähtivät seuraamaan miehiä kesken matkan. Miehet ehtivät sisälle maataloon turvaan, mutta kirjan tarina jätti kuvan, että miehille olisi käynyt huonosti, jos matka talolle olisi ollut pidempi. Halusin lukea kirjan uudestaan ja uudestaan. Näin jälkikäteen olen miettinyt syitä, miksi kyseinen kirja oli päiväkodissa. Sellaista muistikuvaa minulla ei ole, että kirja olisi ollut varsinaisesti satukirja.

Ihmiselle jää muistiin vain rajallinen määrä tapahtumia varhaislapsuudesta (Malmberg 2011). En muista päiväkotiajoiltani juurikaan muita muistoja kuin riidan erään toisen tytön kanssa päiväkodin lähimetsässä sekä edellä mainitsemani kirjan, jossa kerrottiin susista. Muistan lapsuudesta, kun isovanhempani kertoivat minulle metsässä olevasta sudenkuopasta, ja miksi tai miten sitä aikanaan käytettiin. Kuuntelin tarkkaavaisesti. Jos jossain vain mainittiinkin sana susi, uskon provosoineeni keskustelua haluamaani suuntaan, jotta pääsisin kuulemaan lisää itseäni kiehtovasta aiheesta, eli susista.

Katsoin nuoruudessani kaikki ihmissusiaiheiset elokuvat, jotka vain sain käsiini. Vaikka toki tiesin, että ihmissudet olivat fiktiota, elokuvat jättivät jälkensä. Aloin nähdä painajaisunia susista. Olen nähnyt susipainajaisia jo vuosia, ja näen niitä silloin tällöin edelleen. Susi edustaa unissani jotain ongelmaa. Unissa susia tulee laumoittain joka puolelta ja niitä on mahdoton päästä pakoon. Joskus vain luovutan ja pysähdyn ajatellen, että annan niiden tappaa minut. Viime vuosina olen unissani pystynyt tappamaan niitä paljain käsin. Olen tarttunut suden leuoista kiinni käsilläni ja vääntänyt leuat auki siten, että suden pää on revennyt kahtia ja susi on kuollut.

En osaa kertoa tarkkaa syytä miksi juuri susi herättää minussa näin voimakkaita tunteita. Ehkä lapsuuden kertomukset ovat juurruttaneet minuun lähtemättömän pelon, jota en pysty enää järjellä

laannuttamaan. Toisaalta luonteeni saattaa olla skandaalinhakuinen, sillä minua kiehtovat myös muiden eläinten ja kalojen ihmisiin kohdistuvat hyökkäykset. Seuraan myös aktiivisesti haihyökäysuutisia. Haidenkin osalta on saatavilla lukuisia kauhuelokuvia. Katsoin nuoruudessani myös haihaiheiset kauhuelokuvat. Vaikuttaisi siltä, että pelkoni ja fanaattisuuteni noudattaa tiettyä kaavaa. En tosin näe haihaiheisiä painajaisia. Olen varannut kyseisen kunniapaikan sudelle.

Työni käsittelee susivihaa sekä millaisia syitä susivihaan ilmeni historiassa, millaisia syitä vihaan löytyy nykypäivänä sekä onko niiden välillä jotain yhteyttä. Työllä olen pyrkinyt selvittämään susiin kohdistuvan vihan syitä tämän päivän Suomessa ja sitä millainen merkitys historian lapsisurmilla on nykypäivän susivihaan. Vaikka historian, ja sen osalta nimenomaan lapsisurmien osuuden tarkastelu suhteessa muihin susivihan syihin on painoarvoltaan suuremmassa roolissa kuin muut mahdolliset syyt, olen tarkastellut työssäni myös muita syitä.

Nykypäivän tilanteeseen Suomessa perehdyin lehtikirjoittelun avulla, keskittyen Maaseudun Tulevaisuuden (MT) susiuutisointiin. Valitsin kyseisen median, koska se uutisoi satunnaisesti myös muiden lehtien ja medioiden (mm. Yle) artikkeleita. Näin sain melko laajasti käyttöni tietoa, vaikka riitti, että hain tiedon vain yhdestä lähteestä. Lisäksi tiesin, että susiongelmat koskettavat nimenomaan maaseudun asukkaita. Vaikka joitain suurimpia uutisia on kantautunut myös ns. kaupunkilaislehtiin (esim. Helsingin Sanomat), ymmärsin, että MT:n artikkeleissa uutisoidaan lisäksi suden aiheuttamia vahinkoja yksittäiselle ihmiselle. Kaupunkilaislehdissäkin uutiskynnyksen ylittäneet, kannanhoidollista metsästystä koskevat artikkelit eivät tuoneet tutkimukselleni sitä näkökantaa mitä tutkimuksella halusin selvittää.

On tärkeää, että tutkija valitsee aiheensa oman kiinnostuksena perusteella, eli tutkii sitä, mikä kiinnostaa. Parhaimmillaan tutkimus voi olla jopa hauskaa, mutta jokaiseen tutkimukseen sisältyy vaihteita, jolloin tutkimuksen tekeminen maistuu puulta. Näistä vaiheista pääsee yli, jos on motivoitunut tehtäväänsä. Luultavammin ei ole mahdollista tehdä hyvää tutkimusta aiheesta, joka ei kiinnosta tekijäänsä (Uusitalo 2001, 57.) Valitsin tämän aiheen, koska se aidosti kiinnostaa minua. Minua kiinnostaa nimenomaan suden ihmisiin kohdistamat hyökkäykset. Jos susi ei olisi koskaan tappanut ihmisiä, sudet tuskin kiinnostaisivat minua. En minä ketuistakaan ole kiinnostunut. Minulla on ollut vahvoja mielipiteitä aiheesta, mutta olen huomannut pystyväni muuttamaan ajatuskantaani sitä mukaan, kun olen saanut lisää tietoa. Olen mm. ajatellut ennen perehtymistäni tähän aiheeseen, että sudet ovat tappaneet lapsia vain ja ainoastaan siksi, että lapsi on ollut helppo saalis. En ole tiennyt, ettei muuta riistää ole ollut saatavilla. Kyseiseen aiheeseen perehdytään tarkemmin kappaleessa 4.9 Lapsisurmien syitä.

1.1 Tutkimuksen ajankohtaisuus

Vaikka pelkään susia, en silti vihaa niitä. Ajattelen sutta pelonsekaisella kunnioituksella. Koen, että sudet kuuluvat Suomen luontoon, ja paheksun niiden salametsästystä. Toisaalta, oman pelkoni kautta ymmärrän ihmisiä, jotka asuvat susialueilla ja joutuvat susien vuoksi tekemään erityisjärjestelyitä pärjätäkseen. Osa joutuu hankkimaan susiaitoja tuotantoeläinten suojaksi tai koulukuljetuksia lastensa turvaksi.

Tämä tutkimus on ajankohtainen, koska susikanta on kasvanut merkittävästi Suomessa viime vuosina. Metsätalousministeriö maksoi vuonna 2020 korvauksia 42 suden aiheuttamasta koiran kuolemasta. Suomen riistakeskuksen Kainuun riistasuunnittelija Tapio Kankaan mukaan kaikkia suden aiheuttamia koiravahinkoja ei tiedetä, sillä ensisijaisesti vahingot korvataan koiralle otetusta vakuutuksesta, ja ne eivät näy rekisterissä (Takalo 2021.) Susiin liittyvä uutisointi, jota tässä opinnäytetyössä on käytetty tutkimusaineistona, on tänä päivänä runsasta. Sosiaaliseen mediaan on luotu viime vuosina useita eri ryhmiä, joissa mm. varoitetaan susien liikkeistä ja keskustellaan susien aiheuttamista vahingoista sekä jaetaan kuvia suden tappamista kotieläimistä (Facebook 2021). Em. asiaa käsitellään laajemmin kappaleessa 4 Tietoperustan esittely.

1.2 Aiheen valintaan johtaneet syyt

Miten sitten päädyin tekemään opinnäytetyöni tästä aiheesta? Pelkkä lapsuuden kiinnostus ja pelonsekainen kunnioitus susia kohtaan eivät johtaneet ratkaisuun. Sosiaalisen median ryhmiä, ja susiin liittyviä uutisointejakin aloin seuraamaan tiiviimmin vasta sen jälkeen, kun olin päättänyt työni aiheen. Ennen tämän aiheen löytymistä, olin miettinyt muitakin opinnäytetyöaiheita, eikä mikään niistä tuntunut kiinnostavan tarpeeksi. Aivan alussa suunnittelin tekeväni tutkimuksen siitä, ajautuvatko eronneiden perheiden lapset useammin rikollisuuden pariin kuin ns. ehjissä perheissä kasvatetut lapset. Koin kuitenkin aiheen synkäksi ja ahdistavaksi, joten luovuin siitä.

Oli keskiviikkoilta, 14 lokakuuta 2020. Selasin tapani mukaan sosiaalista mediaa. Facebook-sovelluksessa silmiini osui erään miespuoleisen ystäväni jakama kirjoitus, jonka oli kirjoittanut Jaana Härmä. Otin yhteyttä Härmään ja hänestä oli suuri apu joidenkin lähteiden löytämisen kannalta työni alkuvaiheessa. Härmä on julkaissut tekstinsä 13.10.2020. En kyennyt lopettamaan Härmän kirjoittaman tekstin lukemista, koska se tempaisi minut mukaansa ja aihe kiehtoi minua. En ollut myöskään aiemmin tutustunut suden tekemistä lapsisurmista kertoviin kirjoituksiin, joten aihe oli minulle uusi.

Tutustuin jälkikäteen Härmän kirjoituksessaan mainitsemaan lähdemateriaaleihin (mm. Hämeenkyrön historia III sekä Yhteenvetoja ja muistelmia Hämeenkyrön kunnalliselämästä vv. 1866 -1965) ja käytin niitä lähdemateriaalina myös omassa tutkimuksessani. Päädyin laittamaan Härmän tekstin

suorana lainauksena työhöni, vaikka se olikin pitkäkö. Tämä siksi, että kunnioitan Härmän aiheen eteen tekemää työtä ja hänen tapaansa mukailla vanhoja tekstejä. Härmä kirjoitti seuraavaa:

" 13.10.1876 Rajakosken torpan kolmivuotias Hilja, suden viemistä ensimmäinen.

Oli syksyinen perjantaipäivä ja kuten lienee niin monesti aiemminkin, kulki Rajakosken torpan pihaan yli nainen navettaa kohti. Oli lehmäinlypsyn aika. Kolmivuotias Hilja-tyttönsä oli jäänyt tupaan vai oliko jo äitiään portaillekin seurannut, mutta äitinsä jäljessä kuitenkin kulki pienen tytön mieli. Piilossa pihapiirin laitamilla silmäili menoa harmaaturkkinen otus ja sen vatsaa kuristi nälkä. Katse kiersi pihaa, tavoitti tyttösen porstuan lähistöltä ja ymmärtäen tilaisuutensa tulleen, haki sen minkä helposti sai. Navettaan kantautui kirkuna, jonka äiti samassa hetkessä tunnisti tyttärensä huudoksi. Pakokauhun vallassa hän ryntäsi ulos vain nähdäkseen, miten susi jo lähellä metsänrajaa retuutti hampaissaan pientä Hiljaa. Vain häivähdys, ja näky katosi puiden välitse metsän hämärään.

Oli lokakuun 13. päivä vuonna 1876 Hämeenkyrön pitäjän Palon kylässä. Hilja-tytöstä löydettiin vain pari luuta ja verisiä vaatteiden repaleita. Hilja oli seudulla suden surmaamaksi tulleista lapsista ensimmäinen, mutta kaikeksi suruksi ei lainkaan viimeinen. Heitä oli tuleva vielä monia.

Viikot ja kuukaudet vaihtuivat talven yli kevääseen, ilmat hiljakseen lämpenivät ja toukokuun lopulla kesä teki tuloaan. Pirkkalan pitäjän Kankaantaan kylässä oli Ollilan talo, jonka torppaa Hirvimäkeä asusti perheensä kera Kaarle Frithiofinpoika. Toukokuun 27. päivänä oli kaksivuotias Edvard-poika itseksensä touhuamassa torpan edustalla, kun susi kävi häneen kiinni ja alkoi raahata mukanaan. Lähistöllä ollut mies kuuli lapsen huudot ja juoksi kaksikon jälkeen. Susi tästä säikähtäneenä irrotti otteensa ja pahat puremajäljet niskaansa ja poskeensa saanut pikku-Edvard sai kuin saikin pitää henkensä, vaikka elinikäiset vammat hänelle jäivätkin.

Kaksi päivää myöhemmin Hämeenkyrön Sasin kylässä kohtalo ei kuitenkaan säästänyt palvelija Annastiina Aatamintytär Lengolan poikalasta, kolme ikävuotta ylittänyttä Oskaria. Poika oli pari vuotta vanhemman veljensä kanssa niityllä pajunoksia keräämässä, kun hän jäi suden saaliiksi. Vain vähäinen määrä vaateriepujaan löydettiin.

Samantapaisissa puuhissa, joskin ruohoja repimässä, olivat kesäkuun 4. päivän aamuna niin ikään kaksi veljestä Hämeenkyrössä Turvan töllin lähistöllä. Nuorempi pojista juoksi jo kohta hengästyneenä kotiinsa kertomaan, että seitsenvuotiaan veljensä, Kaarle Vihtorin oli susi vienyt matkoihinsa. Runsaslukuinen väkijoukko lähti jäljittämään petoa ja poikaa, mutta lapsen isä Jeremias Turva tunnisti vain pensaan juurelta koiran löytämät housut ja vyön Kaarlelle kuuluneiksi.

Muutama viikko edellisestä, kesäkuun 25. päivänä Ylöjärven ja Nokian rajamailla sai mummun ja lapsiseurueen sammaltenkeruupäivä pelottavan lopun, vaikka tällä kertaa selvittiinkin lopulta pelkällä säikähdyksellä. Kun ilta alkoi painua mailleen, lähetti isoäiti pikkuväen edeltä kotimatalle Järvenpään torppaa kohti. Kolmikosta vanhin otti kantaakseen porukan pienintä, kuuden vuoden ikäisen tyttölapsen hyppeleksiessä itsekseen hännillä. Vaikka lähistön lammastarhassa olisi ollut ateriaa kyllin, hyökkäsi susi metsästä kuusivuotiaan kimppuun kaataen tämän pitkin pituuttaan maahan. Koko lapsijoukko äityi hirmuiseen huutoon ja parkuun, jota hyökkääjä sitten säikähti ja luikki tiehensä. Tytölle jäi onnekseen tästä muistoksi vain pieni naarmu niskaan.

Varjelusta ei sen sijaan ollut matkassa niillä kahdella Hämeenkyröläistytöllä, toisella Lavajärven kylässä Rajakosken mailla, toisella Kapakka-ahteessa Osaran kylillä, jotka samaisena kesänä heinäkuussa kohtasivat suden silmästä silmään. Kumpainenkin heistä tuli suden tappamaksi.

--

Heinäkuun 30. päivänä, Ylöjärven Myllyojalla kolme lasta oli joessa pulikoimassa, mutta uintiretki päättyi äkisti, kun rantametsän reunaan ilmestyi uhkaava, harmaa hahmo. Lapsista vanhin hamusi nuorimman syliinsä, otti suunnan kohti kotia ja huusi veteen jääneelle mennessään; ”Tule pian pois tahi susi syö sinun!”. Rantautuminen oli kuitenkin myöhäistä, sillä susi oli jo vedessä ja tarttui hamppailla poikaa niskasta. Kun tieto tapahtuneesta tavoitti pojan isän, lähti tämä samantien juoksemaan suden jäljessä hirmuisesti huutaen. Hän saikin sen pudottamaan pahoin raadellun saaliinsa kaurapellolle, mistä isä nosti elossa olleen lapsen syliinsä, mutta poika kuoli isänsä käsivarsille.

Luultavasti, koska peto ei tuolloin onnistunut aikeissaan, sen täytyi alkaa etsiä uutta kohdetta ja sellaisen jo kohta löysikin. Samalla viikolla joutui suden surmaamaksi ja syömäksi 12 vuoden ikäinen paimenpoika tuolloisessa Pirkkalan ja Hämeenkyrön välimaastossa. Hän oli jäänyt varjelemaan koottuja heinäkekoja lehmien melskaamiselta, muiden lähtiessä aterialle. Kun korjuuväki palasi vainiolle, heitä kohtasi karmiva näky. Pojasta oli jäljellä vain saappaan sisään jäänyt jalka.

--

Lokakuun 17. päivänä Vihnusjärvellä Nokialla, Purran talon mailla sijainneen Juuselan torpan, reilun kolmen vuoden ikäinen poika hävisi, eikä häntä milloinkaan löydetty. Vain suden jäljet ja lähimetsään pudonnut pikkumiehen lakki kertoivat kohtalostansa.

Melko samanlaisen lopun koki Avalan torpan viisivuotias Kaarle Fredrik Mahnalan kylässä lokakuun 25. päivänä. Isoveli, joka häntä oli vanhempien poissa ollessa vahtimassa, kävi äkkiseltään tuvassa ja tuolla aikaa susi vei Kaarlen ulkosalta.

--

Tuonkin jälkeen, susihistorian synkkänä vuonna 1877, päätyi hukan suuhun vielä yksi tyttölapsi Hämeenkyrön Lemmakkalassa. Loisenlesken Wilhelmiina Huhtamaan kaksivuotiaan Hilma Karoliinan,

vei susi aivan kotinsa porraspielestä äidin ollessa muiden lastensa kanssa tuvassa. Ulko-ovi oli avoinna, mutta hiiskaustakaan ei kuulunut. Sudenajo ei tuottanut tulosta, eikä lasta milloinkaan löydetty.

Syystalvella 1877 Ala-Kerttulan isäntä Sasissa kaivoi mailleen sudenkuopan, laittoi syötiksi koiran ja homman seurauksena kuittasi tapporahat itselleen. Nimittäin mitä ilmeisemmin juuri lapsia surmannut iso sudenrotkale päätyi eräänä yönä isännän susikuoppaan. Toki pedot hätyyttelivät seudun väkeä vielä tulevinakin vuosina, mutta Sasin susikuoppaan päättyi tämän kyseisen yksilön surmaketju.

Hiljainen hetki Hiljalle ja muille suden viemille”. (Härmä 2020.)

Luettuani tekstin, tiesin opinnäytetyöni aiheen. Olin aikaisemmin kuullut vain tarinoita lastensurmista, mutta en ajatellut (niin naivilta kuin se nyt kuulostaakin) niistä löytyvän yksityiskohtaista faktaa (kirkonkirjat, entisajan sanoma- ja aikakauslehdet, käräjäpöytäkirjat, maakunta-arkistot). Kun Härmän tekstin ansiosta ryhdyin etsimään tietoa eri lähteistä, innostukseni kasvoi, enkä voinut enää ajatellakaan työni aiheeksi mitään muuta.

2 AIHE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

2.1 Alkutilanne

Alun perin työni nimen piti olla Historian tapahtumien vaikutus susiin kohdistuneisiin metsästysrikkosiin Suomessa vuosina 2017-2021. Tarkoitukseni oli analysoida susien salametsästyksen syyllistyneiden/ epäiltyjen kuulusteluja, etsien kuulusteluista syitä susivihaan ja siihen miksi salametsästyksen oli ryhdytty. En saanut tutkimuslupaa työlleni, koska varmuutta siitä, olisinko saanut vastauksen tutkimuskysymyksiini tutkimuksellani, ei ollut.

Seuraamissani susivaroitusrhymissä on erittäin susivastainen ilmapiiri. Tiesin, että tutkimuslupaa ei ole helppo saada, joten välttääkseni tutkimusluvan hakemisen, ajattelin, että olisin yrittänyt saada sosiaalisen median susiryhmien kautta haastateltavaksi henkilöitä. Olisin haastatteluiden kautta lähtenyt hakemaan vastausta tutkimuskysymykseeni, eli mistä haastateltavien ilmentämä susiviha kumpuaa ja onko historian lapsisurmilla siihen osuutta. Haastattelut olisi tehty anonymisti, ja tämä mainitsemalla pyritti saamaan haastateltavaksi henkilöitä, jotka ovat mahdollisesti salametsästäneet susia. Ymmärsin, että ajatukseni oli epärealistinen. Minulla ei ollut mitään varmuutta, onko sosiaalisen median ryhmissä salametsästäjiä vai ei. Minun olisi pitänyt liittyä mahdollisesti kaikkiin sosiaalisen median susivastaisiin ryhmiin ja kirjoittaa ryhmien ”seinälle” julkaisu, jossa pyytäisin salametsästäjiä ottamaan minuun yhteyttä. En uskonut saavani yhteydenottoja, koska tuskin henkilö,

joka on ollut tai on epäiltynä jonkinasteiseen metsästysrikokseen, haluaisi lähteä avautumaan asiasta tuntemattomalle poliisille. Etenkin jos esitutkinta on kesken. Mikäli taas ryhmässä olisi ollut joku, joka ei ole jäänyt kiinni metsästysrikoksesta, tuskin kiinnijäämisen pelossa suostuisi avautumaan asiasta. Mikäli olisin löytänyt ryhmien avulla henkilön, joka on jo saanut tuomion ko. rikoksesta, poliisivastaisuus olisi mahdollisesti estänyt yhteydenoton.

Pohdin myös vaihtoehtoa, saisinko käräjäoikeudesta pyytämällä metsästysrikostapauksia (jäljennöksiä pöytäkirjoista) käyttööni, mutta pääsääntöisesti saadakseen materiaalia oikeudesta, tulee olla tiedossa minkä nimenomaisen tapauksen pöytäkirjaa pyytää. Tämän lisäksi käräjäoikeuden pöytäkirjat eivät ole eriteltyinä eri eläimiin kohdistuneisiin metsästysrikoksiin, vaan mikäli minulle olisi suostuttu antamaan metsästysrikospöytäkirjoja, mukana olisi ollut tapaukset metsämyyristä harmaalokkiin. Em. syistä päädyin kesäkuussa 2021 hakemaan tutkimuslupaa poliisin RikiTrip-järjestelmään, jotta olisin saanut tutkimukseeni analysoitavaa aineistoa, eli epäiltyjen kuulusteluja.

Tarkoitukseni oli selvittää kuinka paljon susiin kohdistuneita metsästysrikkoksia (eri muodoissaan) on kirjattu Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana. Jo aiemmin mainittujen metsästyskoiratappioiden (Takalo 2021) lisäksi tuotantoeläintappiot ovat lisääntyneet (Metsälehti 2021). Näin ollen uskoin, että susiin kohdistuneet salakaadot tai niiden yritykset olivat myös lisääntyneet. Saatuani hylkäävän päätöksen tutkimuslupahakemukseeni, päätin hakea tutkimuslupaa uudestaan. Laajensin tutkimusaikaväliä viidellä vuodella ja perehdyin paremmin tietoperustaan ja kirjoitin uudistetun tutkimuslupahakemuksen. Pidimme opinnäyteohjaajani kanssa palaverin, jossa tulimme siihen tulokseen, että vaikka em. muutoksia hakemukseen olikin tehty, tutkimuslupalautakunta ei olisi välttämättä siltikään myöntänyt tutkimuslupaa. Tästä johtuen päädyin 10.12.2021 ohjaajani avustuksella valitsemaan tutkimuskohteen, joka ei vaadi tutkimuslupaa.

2.2 Aiheen määrittäminen

Valitsin tutkimuskohteekseni lehtiartikkelit/ -julkaisut, koska susiin liittyvä uutisointi on runsasta ja suurimmassa osassa susia koskevia julkaisuja on uutisoitu nimenomaan susivihaa koskevia asioita eri muodoissaan (kannanhoidollinen metsästys, metsästyskoiratappiot, susien pihavierailut, tuotantoeläintappiot, lapsille järjestetyt susikyvyt kunnissa jne). (Maaseudun Tulevaisuus 2021.)

Tämän tutkimuksen tietoperustaosiosta käy selvästi ilmi susien historiassa aiheuttamat tuotantoeläintappiot sekä lukuisat lastensurmat, ja niiden synnyttämä susiviha. Uutisointi levitti susivihaa ympäri Suomea myös sinne, missä sudet eivät lapsia tappaneet. Susi metsästettiin sukupuuttoon käytännössä katsoen koko maasta Varsinais-Suomen (Turun seudun) lastensurmien jälkimainin-

geissa. Kun vuonna 1973 tuli voimaan asetus suden rauhoittamisesta muilla kuin poronhoitoalueilla, suden viimeisenä tappaman, 5-vuotiaan Kalle Grönroosin kuolemasta oli kulunut 92 vuotta. (Lappalainen 2005, 137-141.)

Susia on metsästetty luvan kanssa, ja suorastaan vaatien ja rangaistuksella uhaten Suomessa jo vuodesta 1546 lähtien. Ensimmäinen susien metsästämiseen liittyvä kirjaus käräjäoikeuden tuomiokirjoista löytyy vuodelta 1546. (Lappalainen 2005, 11.) Koska kirkonkirjoihin kuolinsyitä alettiin kirjaamaan vasta 1710-luvulla, emme tarkalleen tiedä alkoiko suden lailla määrätty hävittäminen vain kotieläintappioihin perustuen, vai onko taustalla ollut lapsisurmia jo vuonna 1546 tai sitä ennen. Fakta kuitenkin on, että historiassa lapsisurmilla on ollut osuutensa suden sukupuuttoon hävittämisessä Suomessa (Lappalainen 2005, 59, 94, 103). Mutta mikä on tilanne vuonna 2021? Laki määrittää Suomessa tänä päivänä, että sutta ei saisi tappaa kuin pääsääntöisesti poikkeusluvalla, mutta silti susia metsästetään luvatta. Mikä siis aiheuttaa Suomessa susivihaa vuonna 2021?

2.3 Tutkimuskysymykset

Olen keskittynyt työssäni analysoimaan Maaseudun Tulevaisuuden artikkeleita ja julkaisuja, tavoitteenani selvittää:

Miten susiviha näyttäytyy 1.7.2021-31.12.2021 Maaseudun tulevaisuuden uutisoinneissa ja artikkeleissa?

Tarkentavina kysymyksinä:

- Mitä eri huolia susiin liittyy?
- Miten susia koskevista uutisoinneista/ artikkeleista tuodaan esille lasten turvallisuuteen liittyvä huoli?
- Mainitaanko vuoden 2021 lehtiartikkeleissa historian lapsisurmat?

3 TOTEUTTAMINEN

3.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus tarkoittaa sitä, että tutkija lähtee tutkimaan jotain asiaa, eli yrittää ymmärtää tutkittavaa ilmiötä jonkun aineiston pohjalta. Tutkija yrittää saada kokonaisvaltaisen ja syvemmän käsityksen tutkimastaan ilmiöstä. Tutkijalla on tutkimusongelma, jonka viitoittamana hän tekee tutkimuskysymykset, joihin hän alkaa etsiä vastauksia keräämästään aineistosta. Laadullinen tutkimus perustuu siis erilaisiin aineistoihin ja niiden analyysiin. Aineiston keruutapoja on monia. Esimerkkinä voi mainita vaikkapa haastattelut tai ns. valmiit aineistot, eli kirjoitelmat tai lehtiartikkelit. (Juhila, luettu 14.1.2022.)

3.2 Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät

Aineiston analyysi ja tulkinta ovat pääroolissa kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa. Ei itse aineiston koko. Jos aineistoa kertyy laadullisessa tutkimuksessa liikaa, siitä voidaan analysoida vain osa, mutta tuolloin on tärkeää johdannossa tai jossain muussa osassa työtään perustella valintansa. Aineiston elämänläheisyys ja runsaus tekevät analysointiosuudesta haastavan ja mielenkiintoisen laadullista tutkimusta tehdessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 221-225.)

Olen valinnut tutkimusmenetelmäksi työssäni kvalitatiivisen tutkimuksen, koska halusin nimenomaisesti pureutua syvemmälle susivihan syihin ja pohtia niitä. Aineiston määrä, tilastojen tai laskelmien tekeminen ei ollut minulle tärkeää, vaan halusin ymmärtää susivihan syitä. Olen keskittynyt tutkimuksessani analysoimaan Maaseudun Tulevaisuuden artikkeleita/julkaisuja tutkimuskysymysteni pohjalta. Työni aineisto on mielenkiintoista, koska artikkelit/julkaisut, jotka tutkimukseen on valittu ovat elämänläheisiä niiden aiheuttaminen suurten tunteiden vuoksi. Ihmiset kokevat mm. pelkoa, vihaa ja surua susien heille aiheuttamien eri ongelmien vuoksi. Aineiston liiallista määrää on rajattu julkaisujen/ artikkeleiden aikajanaa supistamalla sekä jättämällä pois aiheeseen suoranaisesti kulumattomia susijulkaisuja.

Aineiston tulkinta tehdään tutkimusteemojen pohjalta. Tutkija asettaa kysymyksiä aineistolle. Laadullinen tulkinta vaatii aineiston perusteellista tuntemista. Tulkinta ei voi olla tarkoituksenhakuista tai sattumanvaraista. (Koivula ym. 2002, 42.) Tutkijan tulee olla avoin aineistolle ja pyrkiä lukemaan aineistoa avoimin mielin, ilman että joku teoreettinen ennalta ajateltu näkemys rajoittaa aineiston sisällön ”näkemistä” tavalla, joka aiemmista teorioista poiketen saattaisikin olla arvokasta ja olennaista tutkimuksen tavoitteen näkökulmasta (Puusa ja Juuti 2020, 152.) Tutkijana en saanut sortua tarkoituksenhakuisesti etsimään tutkimuskysymystäni tukevia tulkintoja analysoitavista artikkeleista. En alun perin pitänyt edellä mainittua riskiä kovin suurena, sillä ajattelin, että artikkeleissa joko mainitaan lasten turvallisuuteen liittyvä huoli tai sitten ei. Törmäsin analyysiä tehdessäni kuitenkin tilanteisiin, joissa oli tulkinnanvaraista tarkoittiko kommentti suoranaisesti ihmiseen kohdistuvaa uhkaa suden taholta vai ei.

Valittu analyysitekniikka on riippuvainen niin tutkimuksen tavoitteista kuin myös siitä, millaiseksi tutkimuksessa käytettävän aineiston kokonaisuus viime kädessä muodostuu. Avainsanoja ovat avoimuus, systemaattisuus, perusteltavuus ja tarkistettavuus. (Puusa ja Juuti 2020, 145.) Tutkimuksen aineisto kerättiin Maaseudun Tulevaisuuden internetsivustolta, ja tutkimuksessa analysoitiin nimenomaan em. tahon julkaisuja ja artikkeleita. Näin ollen aineisto on varmuudella luotettavaa ja myöhemmin tarkistettavissa.

Tutkimusaineiston hankinnan lähtökohtana ovat tutkimusongelmat tai tutkimustehtävä. Niiden perusteella päätetään mitkä ovat aineiston keruumenetelmät (Saaranen-Kauppinen & Puusniikka 2006). Päädyin keräämään aineistoa Maaseudun Tulevaisuuden internetsivuston artikkeleista ja julkaisuista, jotta sain tutkimusongelmaani analysoitavaa aineistoa, joka vastaa tutkimuskysymyksiini. Keruumenetelmät kuvaillaan tarkemmin kappaleessa 5.1 Työstämisvaihe.

Laadullista aineistoa kertyy monesti hyvin paljon. Käytännössä aineiston analysointi aloitetaan käymällä aineistot läpi useaan kertaan. Tutkija lukee aineiston useaan kertaan, tarkastelee sitä sekä kokonaisuutena, että myös erikseen, koska analyysin laadun määrittelee paljolti se, kuinka hyvin tutkija on perehtynyt aineistoonsa, ja kuinka hyvin hän tuntee sen. (Puusa ja Juuti 2020, 151.) Aineiston määrä yllätti paljoudellaan. Jouduin rajaamaan Maaseudun Tulevaisuuden artikkeleita ja julkaisuja pienentämällä hakuajaväliä sekä jättämään osan aiheeseen kuulumattomia susijulkaisuja pois. Hankittuani aineiston, luin sen läpi useaan kertaan ja tein siihen analysointia helpottavat merkinnät, jotka kuvataan tarkemmin kappaleessa 5.1 Työstämisvaihe.

4 TIETOPERUSTAN ESITTELY

Tietoperustassa esittelen suden ja ihmisen välisiä konflikteja keskittyen eri Suomen paikkakunnilla historiassa tapahtuneisiin lastensurmiin sivuten koti- ja tuotantoeläintappioita. Lastensurmista esittelen tapaukset, joiden tiedetään tai epäillään olleen terveen suden tekemiä. En käsittele sairaiden susien aiheuttamia lastensurmia työssäni, koska tietoperustaosiosta tulisi liian laaja. Em. lisäksi sairaiden susien tekemät surmatyöt eivät kerro suden todellisesta luonteesta, vaan sairauden aiheuttamasta käytöksestä.

Tietoperusta etenee aikajärjestyksessä lähtien liikkeelle 1600-luvun lapsensurmista, päätyen vuoteen 1881, jolloin viimeinen lapsi surmattiin suden johdosta Suomessa. Historian lastensurmiin tutustutaan, koska on oleellista tietää taustat tämän tutkimuksen ja tutkimuskysymysten kannalta. Tietoperustassa esitellään lyhyesti myös suden sukupuutto Suomessa ja suden uusi tuleminen Suomen luontoon rauhoitustoimien myötä. Tietoperusta luo katsauksen 2000-luvun susivihaan ja sosiaalisen median ryhmiin, sekä esittelee Maaseudun Tulevaisuus-lehden, jonka artikkeleita ja julkaisuja tutkimuksessa analysoidaan.

4.1 Susiviha

Susivihan juuret ulottuvat pitkälle historiaan. Susiviha tarkoittaa ihmisen vihaa sutta kohtaan. Vihan syytä ovat yleisimmin suden ihmisessä aiheuttama pelko, suden aiheuttamat vahingot ihmisten elinkeinolle tai lemmikeille (tuotantoeläin- ja lemmikkieläintappiot) sekä ennakkoluulot ja tietämättö-

myys. Luonnossa sudella ei ole luontaisia vihollisia, mutta ihminen on vainonnut sutta kautta aikojen. Susivihan vuoksi suden salametsästys on valitettavan yleistä. Menneisyyden tarinat ja myytit ruokkivat susivihaa. (WWF Suomi 2021.)

4.2 Susi Suomen historiassa

Koska opinnäytetyöni tietoperustassa käsittelen laajasti susiin liittyvää historiaa, esittelen suden siten, kuinka se on aikanaan historiassa esitelty. Korkeasaaren Oppaassa vuodelta 1934 kerrotaan sudesta seuraavaa: *"IV Koiranheimoisia SUSI - Canis lupus. Euroopan vaarallisin ja raatelevin peto, yleisin Venäjällä. Suomessa levinyt ennen yli maan, nyt viimeisinä rippeinä Laatokan Karjalassa sekä Lapin tuntureilla. Nopeana ja kestäväenä juoksijana harhautuu vielä joskus Länsi-Suomeen saakka. Kesällä arka ja erakkomainen salonasukas, talvella laumoissa liikkuva. Suomessa ovat vielä hyvässä muistossa "susivuodet" 1881—1882, jolloin sudet laumoissa samoten Länsi-Suomen asutuimpia seutuja ilmestyivät talojen pihamaille siepaten sieltä koiria ja lapsia. Yksistään Turun lähiympäristössä ne söivät 22 lasta. Suden pääravinnon muodostavat jänikset. Suden ja koiran risteytymä "susikoira" on hyvä talonvahti* (Korvenkontio ja Saariaho 1934, 12.)

4.3 Susivainon historiaa

Maunu Eerikinpojan vuonna 1347 ja kuningas Kristofferin vuonna 1442 antamissa maanlaeissa kirjoitettiin, että kaikki kansalaiset saavat ilman rangaistusta tappaa suden missä tahansa päin Suomea. Myös kettuja ja karhuja sai tappaa saman maanlain mukaan, mutta sudella oli karhuihin ja kettuihin verrattuna erityisasema; suden vainoaminen oli määrätty velvollisuudeksi. Vain pappien, lukkarien ja loisvaimojen ei tarvinnut osallistua. Jokaisen miehen tuli sakon uhalla omistaa neljä syltä pitkä susiverkko, ja yhteisiin jahteihin tuli aina osallistua kutsun käydessä. (Mykrä & Pohja-Mykrä, luettu 19.5.2021.) Jokaisen talon tuli lähettää yksi mies sudenajoon, kun kutsuttiin. Sakon suuruus, jos ei osallistunut ajoon, tuonut tullessaan verkkoa, tai teki *hämmennöxiä* ajossa, oli 3 äyriä. (Tikkanen, 2019, 32.) Kansalaisten velvollisuus osallistua sudenpyyntiin päättyi vuodelta 1868 olevan Venäjän vallan aikaisen metsästysasetuksen ansiosta (Mykrä & Pohja-Mykrä, luettu 19.5.2021).

4.4 1600 – 1700-luvun lapsisurmat

Sudet ovat tappaneet lapsia jo 1600-luvulla, mutta ensimmäiset kirjaukset kirkonkirjoihin susien tappamista lapsista on tehty vasta 1710-luvulla Ristiinassa. Näin siksi, että "Kircko-laki ja Ordningi" säädettiin vuonna 1686. Suomessa sitä alettiin tosin soveltaa pitkän viiveen jälkeen. Luterilaisen kirkon piirissä kehitys nytkähti liikkeelle 1600-luvun lopussa, jolloin alettiin kirjaamaan kirkonkirjoihin onnellisten tapausten (lasten syntymät ja solmitut avioliitot) lisäksi myös kuolemantapaukset. (Lappalainen 2005, 13-14.)

Kirkonkirjojen kirjausten vuoksi on ollut mahdollista saada suhteellisen yksityiskohtainen käsitys susien aiheuttamista kuolemista Suomessa. Tosin vasta vuonna 1746 alettiin seurakunnissa pitää niin sanottuja historiankirjoja, ja tuolloin pappeja opastettiin kirjaamaan erilaisia kuolemansyitä kirkonkirjoihin. (Lappalainen 2005, 13-14.) Ennen tätä, kirjauksia ei ohjeistuksesta huolimatta välttämättä ollut, ellei kuolinsyy ollut todella poikkeava, kuten Ristiinassa, missä susi tappoi 4 lasta vuosina 1710 – 1715 (Lappalainen 2005, 68-69). Kaiken kaikkiaan, kirjausten yleistyessäkin, kirjaukset olivat lyhyitä, kuten ”susi söi tytön”, ”petoeläimen poisviemä”, ”sudelta viety”, ”suden syömä”, ”suden tappama”, ”suden pois nappaama”, ”suden purema” (Lappalainen 2005, 18, 34, 57-58).

4.4.1 Jääsken lapsisurmat ja susinoita

Kirkonkirjoista puuttuu muun muassa tiedot Jääsken sudensurmaamista 18 lapsesta vuonna 1651 (Lappalainen 2005, 14, 29). Maaherra Johan Rosenhane määräsi vuonna 1647, että jokaisen talon piti tehdä ”neljän sylen pituinen ja viiden kyynärän korkuinen susiverkko” (Lappalainen 2005, 22). Susien vuoksi on siis ollut ongelmia Suomessa jo varhaisessa vaiheessa, kuten myös kappaleessa 4.3 Susivainon historiaa, voidaan todeta. Tiedämme, että sutta vainottiin jo 1600-luvulla myös lastensurmien vuoksi, mutta puuttuvien kirjausten takia emme tiedä edellä mainitun 1300-1400-luvun susivihan syitä ja surmasiko susi jo tuolloin lapsia suomessa.

Sudet olivat aiheuttaneet vahinkoja Jääsken pitäjässä jo edellisen maaherran aikana, mutta vahingot olivat koskeneet tuolloin ainoastaan kotieläimiä. Rosenhanen kaudella sudet alkoivat käydä myös ihmisten päälle. Jääsken kolme jahtivoutia joutui käräjille joulukuussa 1651 huonosti hoidetun susitilanteen vuoksi, koska heidän laiminlyöntinsä johdosta sudet olivat päässeet tappamaan suuren joukon lapsia. (Lappalainen 2005, 22.) Käräjöpöytäkirjassa todetaan: ”Sudet ovat syöneet enemmän kuin 10 lasta ja useita raadelleet ja Jahtivoudit ovat olleet virassaan leväperäisiä; Siis tuomitaan heille niskoittelusta ja leväperäisyydestä sakkoa 3 markkaa” (Jääsken kihlakunnan syyskäräjien 9.12.1651 pöytäkirja, viitattu teoksessa Lappalainen 2005, 22-24.)

Kun susi tappaa ihmisen, ne, joiden on siihen vaikea uskoa, väittävät, että susi on sairastanut rabiasta eli raivotautia tai vesikauhua, kuten kansa tautia nimittää. Sana vesikauhu kuvaa sinänsä tautia hyvin, että eläimen nielu halvaantuu, eikä se pysty juomaan. Veden näkeminen saattaa eläimen, eli tässä tapauksessa suden, raivon valtaan. Eläin ei voi nielun halvaantumisen vuoksi myöskään syödä. Rabiasta sairastava susi kuolee noin viikon kuluttua tartunnan saatuaan. Susiturmia tutkiessa tuleekin kiinnittää huomiota siihen, onko susi syönyt uhriaan vai ei. (Lappalainen 2005, 42.) Vesikauhusta ei Jääsken tapauksessa ole ollut kyse, mikäli käräjöpöytäkirjaa on uskominen. Kuten pöytäkirjassa aiemmin mainittiin, susi on ”syönyt” ja raadellut. Raateleminen vielä voisi mennä sairaan suden piikkiin, mutta syöminen ei.

Kun Jääsken tapauksessa ei voitu syyttää rabiasta, joku syy sille, että sudet söivät lapsia, piti toki keksiä. Niinpä, ajan mukaisesti, 10.4.1652 katkaistiin kaula ja poltettiin roviolla susinoita Lauri Kapainen Iisalmen pitäjässä. Kapainen oli tunnustanut noituneensa sudet tappamaan lapsia. (Lappalainen 2005, 25, 27). Myös Kapaisen neljää sukulaista syytettiin susien noitumisesta. Miehet piileskelivät säilyttääkseen henkensä. Lopulta myös heidän osaltaan järjestettiin neljä erillistä oikeudenistuntoa, jonne yhteen toimitettiin todistusaineistoksi noitarumpu, sen toteennäyttämiseksi, ettei rumpua ole aikoihin käytetty. Kukin Kapaisen sukulainen sai pitää henkensä, vaikkakin todettiin, että miehet kuuluivat noitasukuun. (Lappalainen 2005, 28.)

4.4.2 Ristiinan lapsisurmat

Susi tappoi Ristiinassa 1710-luvulla neljä lasta. Näiden neljän lapsen tapaukset olivat ensimmäiset Suomen kirkonarkistojen haudattujen luetteloon kirjatut suden tappamat lapset. Susi raateli kuoli-aaksi kahdeksanvuotiaan Maria Toijaisen, joka haudattiin 27.2.1710. Nelivuotias Anna Syrjäinen kuoli suden raatelemana ja hänet haudattiin 29.9.1714. Saman päivän aikana 27.2.1715 haudattiin kaksi suden tappamaa lasta; nelivuotias Martti Tarhoinen ja kolmevuotias Maria Ukkonen. Em. lasten tarkkaa kuolinpäivää ei ole tiedossa, koska Ristiinan kirkonkirjoihin merkittiin vain hautauspäivät. (Lappalainen 2005, 68-69.)

4.4.3 Isokyrön lapsisurmat

Isokyrössä lapsia tappanut susi saattoi sairastaa rabiasta, mutta varmuutta asiasta ei ole. Kirkonkirjoista löytyy merkintä viidestä suden tappamasta lapsesta Isokyrössä vuosina 1718-1722. Rabiasta sairastava susi kuolee noin viikossa, joten lapsia tappaneita susia on täytynyt olla enemmän kuin yksi, tai sitten susi on ollut terve.

19.1.1718 kuoli suden tappamana 12-vuotias Liisa Matintytär. Kahdeksanvuotias Maria Tuomaantytär kuoli 28.3.1718 ja Valpuri Vilpuntytär noin kuukauden päästä 29.4.1718. Maria Sippola kuoli 12-vuoden ikäisenä 20.4.1720 ja Markus-niminen poika 2.7.1722. Markuksen osalta kirkonkirjoista ei löydy isännimeä tai pojan ikää. (Lappalainen 2005, 75.)

4.4.4 Ilomantsin lapsisurmat

Sudet tappoivat Ilomantsissa vuosina 1765 – 1769 seitsemän lasta, sekä näiden lisäksi yhden lapsen naapuripitäjässä. Nuorin uhri oli 3-vuotias ja vanhin 12-vuotias poika. Sudet söivät kokonaan 5-vuotiaan Karin Erosen, 8-vuotiaan Kristiina Laakkosen ja 12-vuotiaan Markus Karhusen. (Lappalainen 2005, 30-31.) Ilomantsinkaan tapauksessa sudet eivät siis ole voineet sairastaa rabiasta, koska lapsia on syöty osittain tai kokonaan.

4.5 1800-luvun lapsisurmat

Kuten tulevista kappaleista käy ilmi, susi on tappanut Suomessa 1800-luvulla enemmän lapsia kuin 1600-1700-luvuilla. Toisaalta, aiemmin käsitellyistä kappaleista voimme päätellä, että varmuutta asiaan emme voi saada, sillä historiankirjaukset ovat olleet puutteellisia.

4.5.1 Pohjois-Savon lapsisurmat

Vuonna 1827 susi tappoi kaksi lasta Pohjois-Savossa. 16.2.1827 Maaningan pitäjän Haatalan kylässä kuoli suden raatelemana kaksivuotias Antti Kiminki ja vain kaksi viikkoa myöhemmin, 2.3.1827 kuoli suden puremana nelivuotias Adam Hasselgren Kuopion pitäjän Niemijärven kylässä. (Lappalainen 2005, 71.)

4.5.2 Kaukolan lapsisurmat

Vuosina 1830 – 1832 sudet tappoivat Kaukolassa ja sen lähialueilla yhteensä yhdeksän lasta ja yhden aikuisen (Lappalainen 2005, 31-33). Lappalainen on teoksessaan *Suden jäljet*, kirjoittanut, että sudet tappoivat kaksi aikuista. Yksi kuolleista lapsista oli 16-vuotias Anna Ijäs, jota Lappalainen on todennäköisesti tituleerannut aikuiseksi teoksessaan. Lappalaisen laatimassa listassa, jossa on lueteltu suden vuosina 1830-1832 tappamat henkilöt (Lappalainen 2005, 158)., löytyy (nykykäsityksen mukaan) vain yksi aikuinen, 64-vuotias Maria Lankinen, jonka kimppuun sudet kävivät niityllä. Maria huusi apua ja naapurit saivat estettyä suuremman raatelun.

Nostettakoon kyseisistä surmista esille myös 6-vuotias Anna Suuronen, joka oli mennyt kahdeksalta illalla ulos, ja susi oli hänet heti ulko-ovelta napannut. Annan setä oli lähtenyt suden ja lapsen perään hevosella, muttei löytänyt näitä. Muitakin henkilöitä lähti etsimään tyttöä, ja hänen jäänteitään löytyi metsästä. (Lappalainen 2005, 32.) Tahdoin nostaa em. tapauksen ilmi, tuodakseni esille, kuinka sudet hakivat lapsia kotiovelta asti. Lisäksi siksi, että jälleen kerran lasta oli syöty, joten kyseessä ei ollut rabiasta sairastava susi. Tapaus todistaa myös sen, etteivät isä ja äiti taloudellisessa ahdingossaan olleet itse lastansa tappaneet, ja väittäneet sitä suden tekosiksi, kuten monesti kuulee ihmisten väittävän historian tapauksista.

Em. väitteen taustalla lienee Erkki Pulliainen, joka vuonna 1984 kirjoitti kirjassaan *Petoja ja ihmisiä* epäilyn, että ihmiset olisivat laittaneet murhaamiaan lapsia suden tilille. Surmatyön jälkeen olisi valdeltu papeille, että susi tappoi lapsen. Tämän jälkeen papit olisivat tehneet virheelliset kirjaukset kirkonkirjoihin. Osa lukijoista on uskonut Pulliaisen teorian ja näin ollen ajatus on jäänyt elämään. (Tikkanen 2019, 181-182.)

Nostan esille vielä 19.9.1831 susien tappaman 14-vuotiaan Pekka Teräväisen. ”Terveen suden tappamaksi pojalla oli ikää poikkeuksellisen paljon”. Rabiasta ei tiedetty olevan alueen koirissa tai susissa em. vuosina. (Lappalainen 2005, 32-33.)

4.5.3 Kemiön lapsisurmat

Susi tappoi vuonna 1836 Kemiössä kolme lasta (Tikkanen 2019, 95). Tikkanen on käyttänyt lähteenään Lappalaisen teosta *Suden jäljet*. Lappalainen taas kirjoittaa kirjassaan *Suden jäljet* vain kahdesta suden tappamasta lapsesta Kemiössä. Näin ollen herää kysymys, miksi Tikkanen kertoo kolmesta lapsesta, jos tiedot perustuvat Lappalaisen kirjaan, jossa kerrotaan vain kahdesta lapsesta. Toinen lapsista oli torppari Anders Hagmanin 8-vuotias poika, jonka nimeä ei mainita Lappalaisen kirjan osiossa, jossa luetellaan kaikki kirkonkirjoihin merkityt susien tappamat henkilöt Suomessa. Lappalainen kuitenkin kirjoittaa Hagmanista kirjansa sivulla 78, jossa kerrotaan, että susi tappoi ja söi osittain Hagmanin 10.12.1836. Kysymysmerkiksi jää, eikö Hagmania ole merkitty historian kirkonkirjoihin, vai onko Lappalainen unohtanut listata Hagmanin kuoleman kirjansa listaan, jossa luetellaan kaikki kirkonkirjoihin merkityt susien tappamat henkilöt Suomessa.

Toinen lapsiuhri oli puolivuotias Johan Gustaf Lindström, jonka susi söi 17.12.1836. (Lappalainen 2005, 78, 158.) Hagmanin 8-vuotiaasta pojasta kirjoittivat aikakauslehdet Åbo Underrättelser 28.12.1836 ja Helsingfors Dagbladet 11.12.1837. Viimeksi mainittu lehti kertoi lähteekseen Turun ja Porin läänin kuvernöörin kertomuksen. (Lappalainen 2005, 145.) Samassa kappaleessa, jossa Lappalainen käsittelee Kemiössä kuolleita lapsia, hän kirjoittaa vuonna 1816 Turun Nybyssä suden tappamaksi joutuneesta Liisa Annintyttärestä, jonka osalta kirkonkirjoihin on kirjattu vain vuosi, paikkakunta ja tytön nimi. Tytön ikä ja kuolinpäivämäärä puuttuvat. (Lappalainen 2005, 78, 157). Herää kysymys, onko Tikkanen omaa teosta tehdessään laskenut virheellisesti Liisa Annintyttären mukaan Kemiössä kuolleiden lasten joukkoon, koska Annintytär mainitaan samassa kappaleessa kuin Kemiössä kuolleet lapset.

4.5.4 Kivennavan lapsisurmat

Susi tappoi Kivennavalla enemmän ihmisiä kuin missään muualla Suomen pitäjässä. Kivennavalla suden aiheuttamat surmat ajoittuvat vuosille 1839 – 1850. Kivennavalla kuoli lasten lisäksi myös aikuisia, mikä selittynee sillä, että pitäjässä riehui samoihin aikoihin niin raivotautinen kuin lastentappoonkin erikoistunut terve susi. Suden suuhun joutui Kivennavalla jo vuonna 1839 yksi lapsi, mutta lastensurmien rypäs alkoi varsinaisesti vasta toukokuussa vuonna 1843. Vuosina 1843-1846 susi tappoi Kivennavalla neljä lasta. Vuonna 1847 susi tappoi Kivennavalla kahdeksan lasta. Vuonna 1848 susi tappoi Kivennavalla seitsemän lasta. (Lappalainen 2005, 33 – 38.)

Kesti kauan, ennenkö lehdistö havahtui siihen, että Suomen rajakylissä susi harvensi lapsilukua (Lappalainen 2005, 33 – 38). *Maamiehen ystävä* lehdessä kirjoitettiin mm. eräistä susien uhreista 23.6.1848 seuraavaa: ”Pedot kantoivat molemmat lapset metsään ja söivät edellisen *suureksi osaksi* ja jälkimmäisen *melkein tykkänään*” (Maamiehen ystävä 1848, viitattu teoksessa Lappalainen 2005, 38). Uutisoinnin jälkeen myös muut lehdet kiinnostuivat Kivennavan lastensurmista, ja Kivennavan sudet ylsivät oman aikansa mediatapahtumaksi. Lehtikirjoittelu, tai ehkä enemmänkin sen takana olevat lukuisat lastensurmat, alkoivat lietsoa susivihaa. (Lappalainen 2005, 38.)

Kivennavan viimeisestä lapsiuhrista, 17.7.1850 kuolleesta, 7-vuotiaasta Tahvana Parikasta, lehti kirjoitti seuraavaa: ”*poika vastaanulewaisten toimesta pelastettiin suden suusta. Hän kuitenkin kuoli neljännen osan tunnin päästä*”. Lehtiartikkelista päätellen, poika on ilmeisesti kulkenut tiellä, kun susi on käynyt kiinni. (Maamiehen ystävä 1850, viitattu teoksessa Lappalainen 2005, 40.)

4.5.5 Eurajoen lapsisurma

Joulukuussa 1859 susi tappoi Eurajoen Lapjoen kylässä 13-vuotiaan Vilhelmina Raskin. Lappalainen on teoksessaan *Suden jäljet* kertonut sivulla 78, että tapaus sattui 15.12.1859, mutta samaisen kirjan sivulla 159, missä on listattuna kirkonkirjoihin merkityt susien tappamat henkilöt, lukee, että Vilhelmina Rask kuoli 13.12.1859. Oli päivä kumpi hyvänsä, asiasta tiedetään, että torppari Juho Rask oli laittanut Vilhelmiinan toimittamaan jotain asiaa pihapiirin ulkopuolella sijaitsevaan pajaan. Juho Rask ihmetteli, kun Vilhelmiina ei alkanut kuulua takaisin ja lähti etsimään tyttöä. Isä löysi tyttärestään vain osia, kuten jalan sekä käden, jossa oli vielä käsine. (Lappalainen 2005, 78-79.)

4.5.6 Hämeenkyrön lapsisurmat

Sudet kuuluivat 1880-luvulle asti hämeenkyröläisten jokapäiväiseen elämään, ja se oli asia, mikä kyröläisten tuli muistaa aina pihapiiristä poistuessaan. Kunnallislautakunta maksoi sudesta tapporahoja, jotka kerättiin susiverona kunnallisveron ohessa aina vuoteen 1891 asti (Nallinmaa-Luoto 2003, 222). Hämeenkyrössä 22.7.1877 pidetyssä kuntakokouksessa päätettiin suden tapporahojen korottamisesta, koska sudet olivat syöneet lapsia. Tapporaha korotettiin 100 markkaan, mutta naarasudesta, jolla oli poikasia, sai 150 markkaa. Jokaisesta poikasesta erikseen sai myös 100 markkaa. Samoin päätettiin, että jokainen, joka tappaa 20 sutta, tulee saamaan 400 markkaa. Tuohon aikaan kyseessä olevat tapporahat olivat määrältään merkittäviä (Lähteenmäki 1965, 51). Historiankirjoihin on päässyt kappaleessa 1.2 mainittu Sasinkylän Ala-Kerttulan isäntä, joka metsästi sudenkuopan avulla tavattoman suuren suden käyttämällä syöttinä koiraa. Tämän jälkeen sudet eivät enää tappaneet seudulla lapsia. Viimeinen susi tapettiin Hämeenkyrössä vuonna 1888 (Nallinmaa-Luoto 2003, 222).

Hämeenkyrön susiturmat kirvoittivat kirjoittelua myös Suomen suurimmissa päivälehdissä, kuten Suomettaressa ja Hufwudstadsbladetissa. Sen suurempaa kuohuntaa ei tapahtumapaikkakunnalla näyttänyt syntyneen, mutta ulkopaikkakunnilla aiheesta kirjoitettiin kiivaammin. Närkästyneiden kansalaisten vetoomuksia toimenpiteisiin ryhtymisestä julkaistiin lehtien etusivuilla. Nimimerkki ”Lasten ystävä” kirjoitti Suomettaressa ja Hufwudstadsbladetissa, ”*Me tahtoisimme – koska se nyt on ajan tapoja – julistaa ’pyhää sotaa’ metsän rosvoja vastaan, – sotaa lakkaamatonta, säälimättömiä kurjia petoja vastaan, jotka surmaavat ja syövät viattomia lapsiamme, eikä ainoastaan niillä seuduin, missä sellaista on tapahtunut, vaan niilläkin seuduin, missä sellaista saattaa tapahtua*”. Kirjoittaja oli lasten ystävä ja kirjailija, Sakari Topelius. Loppuhuipennuksessa Topelius kirjoitti: ”*Älköön yksikään pyssy levätkö siksi, kunnes tuo veripeto on hengellensä maksanut ryöstösaaliinsa.*” (Huuska 2013.)

Hämeenkyrön lapsisurmia käsitellään myös tämän työn kappaleessa 1.2 Aiheen valintaan johtaneet syyt. Härmä on kirjoittanut kymmenen lapsen kuolemasta vuosina 1876 – 1877. Antti Lappalainen puolestaan kirjoittaa kirjassaan *Suden jäljet*, Hämeessä (Hämeenkyrö, Ylöjärvi, Pirkkala) kuolleen vuonna 1877 kuusi lasta. Kunkin kuuden suden surmaaman lapsen kuolema on kirjattu myös kirkonkirjoihin. (Lappalainen 2005, 57, 160.) Jouni Tikkanen kertoo kirjassaan *Lauma*, että vuonna 1877 Ylöjärvellä kuoli suden tappamana yhdeksän lasta (Tikkanen 2019, 95). Tikkanen on käyttänyt lähteenään Lappalaisen kirjaa. Tutkiessani Hämeen lapsisurmista tehtyjä kirjoituksia havaitsin, että em. eroavaisuuksien lisäksi, Härmä on kertonut Hämeen viimeisen uhrin nimeksi Hilma Karoliina. Härmä on käyttänyt lähteenään Veikko Huuskan blogia. Huuska kirjoittaa myös Hilma Karoliinasta. Lisäksi Huuska kirjoittaa ”yhdeksän tahi kymmenen” lapsen menehtyneen Hämeenkyrössä. (Huuska 2013.) Lappalainen kertoo kirjassaan samaisen tytön nimeksi Eeva Karoliina. Lappalainen on käyttänyt kirjassaan lähteinä Morgonbladet-lehden julkaisua ajalta 10.12.1877, Folkwännens-lehden julkaisua ajalta 19.12.1877, sekä kirkonkirjoja. Näin ollen uskon Lappalaisen nimetiedon pitävän paikkansa.

Suden tappamien ihmisten määrissä on jonkin verran hajontaa kirjoittajasta riippuen. Lappalainen kirjoittaa edelleen, että hän on tutkimuksissaan löytänyt susien ihmisiin kohdistuneita tappotekoja Suomessa yhteensä 193 kappaletta vuoden 1881 loppuun mennessä. Määrä sisältää kaikki suomalaiset ihmiset ikään katsomatta, sekä myös sairaiden susien aiheuttamat kuolemat. (Lappalainen 2005, 5). Lappalainen on käyttänyt työssään kattavasti eri lähteitä. Tikkanen on käyttänyt myös kattavasti eri lähteitä, sekä käyttänyt lähteenään myös Lappalaisen teosta. Härmä on turvautunut eniten internet-sivustoilta löytyneisiin lähteisiin. Herää kysymys onko Härmä tarkastanut lähteiden todenperäisyyttä?

4.5.7 Varsinais-Suomen (Turun seudun) lapsisurmat

Suomen viimeisimmät ja oletettavasti tunnetuimmat lastensurmat sattuivat Varsinais-Suomessa, Turun seudulla, missä vuosina 1880 ja 1881 yhdestä ainoasta susiparista koostunut lauma surmasi yhteensä 22 alle kymmenenvuotiaasta lasta. Susiparin reviiri kattoi mm. Mynämäen, Vehmaan ja Nousiaisten alueet (Nikkilä 2021). Tässäkin lähteessä voidaan ajatella olevan pienoinen virhe, sillä 3.8.1880 Mynämäellä suden surmaama torpparin tytär, Anna Sofia Lindberg, oli kuin olikin jo täytännyt 10-vuotta (Tikkanen 2019, 218). Lisäksi naaras- ja urossuden laumaan kuului vaihtelevasti niiden eloonjääneet pennut, jotka eivät tosin pentuaikanaan osallistuneet metsästykseen. Pentuja oli vain kerrallaan yksi tai kaksi, koska muut pennut oli tapettu pesäänsä tapporahojen toivossa. (Tikkanen 2019, 59, 77, 79.)

Mm. torppari Antti Karhunperä tappoi tarkoituksellisesti pesistä vain pentuja, ja jätti uroksen ja naaraan henkiin. Jokunen pentu säästy, kun uros ja naaras onnistuivat raahaamaan osan pennuista suojaan ennen Karhunperän ehtimistä pesälle. Oikea tapa hävittää sudet, kuten ohje siihen aikaan kuului, olisi ollut jättää yksi pentu roikkumaan jaloistaan puuhun, jolloin se ulinallaan olisi houkutelut vanhemmat takaisin pesälle, ja nekin olisi voitu lopettaa. Karhunperä ei toiminut näin, koska halusi tapporahat seuraavanakin keväänä. Tarina kertoo, että Karhunperä tappoi kymmenen vuoden aikana 56 sudenpentua. Ei yhtään aikuista sutta. Oli myös muita metsästäjiä, jotka toimivat Karhunperän tapaan. (Tikkanen 2019, 54-55, 58.)

Varsinais-Suomen susisurmat saivat alkunsa 18. tammikuuta 1880. Tuolloin sudet hyökkäsivät 8-vuotiaan Karl Johan Hörnbergin kimppuun perheen kotipihalla Uudenkirkon (nyk. Kalanti) Velluan kylässä. Naapurit näkivät kahden suden raahaavan jotain pois Hörnbergien pihasta, mutta eivät ymmärtäneet, että saalis on ihminen. Kun tajuttiin, että sudet olivat vieneet Karlin, olivat sudet ehtineet jo kauas saaliineen. Karlin saapas, housut ja toinen jalka reidestä jalkaterään löydettiin jälkiä seuraamalla reilun kilometrin päästä Hörnbergien talosta. Etsijöiden mennessä Muutaman kilometrin eteenpäin, he löysivät Karlin vasemman käden ranteesta asti, sekä osan oikean käden sormista. Lopulta etsijät löysivät myös Karlin rintakehän ja nahattoman pään. (Nikkilä 2021.) Tapauksesta kirjoitettiin lehdessä seuraavaa: *Tuli susi, joka sieppasi pojan kitaansa ja vei sen metsään, jossa hän toveriensa kanssa söi ja raasti ruumiin* (Tikkanen 2019, 20).

Suurin osa Varsinais-Suomen susisurmista oli samankaltaisia kuin Karlin tapaus. Susipari kävi hakemassa lapsen läheltä ihmisasutusta ja raahasi saaliinsa muualle syömistä varten (Nikkilä 2021.)

Zachris (Sakari)Topelius kirjoitti *Hufvudstadsbladet*-lehteen marraskuussa 1881, ja listasi allekkain kaikki tietoonsa tulleet suden lapsille aiheuttamat surma- ja vaaratapaukset, siten kuinka lehdet olivat niistä kertoneet aiemmin (Tikkanen 2019, 145). Topelius kohdisti tekstinsä metsästäjille. Hän

kirjoitti; ”*Ärende Herrar! Kenties te menettelette jonkin viisaan, rohkean ja suuren suunnitelman mukaan, ja ilman sotilaita tai venäläisiä metsästäjiä vapautatte maan sen kiusanhengistä. Jos näin on, tarttukaa välittömästi toimeen! Älkää odottako enää uusia lapsensurmia!*” Kirjoitus julkaistiin *Hufvudstadspladetissa* 18.11.1881 (Topelius 1881, viitattu teoksessa Tikkanen 2019, 145.) Topeliuksen kirjoitus oli luonteeltaan moittiva, koska Turun seudun susiparia metsästettiin tuloksetta kauan, eikä ulkopuolista apua otettu heti vastaan (Tikkanen 2019, 139-140).

1880-luvun alussa Suomi oli siirtymässä karjatalouden kulta-aikaan. Susi sopi tähän kuvaan kovin huonosti. Kun sudesta saatavia tapporahoja korotettiin samoihin aikoihin, kun lastensurmat jatkoivat etenemistään Turun seudulla, lastensurmat olivat vasta kolmas peruste, kun tapporahojen korotusta perusteltiin. Ennen lapsia mainittiin susista karjalle ja riistalle aiheutuvat vahingot. (Tikkanen 2019, 127-128.) Ornitologi Thorsten Renvall uskalsi nousta puolustamaan petoja vuonna 1912, mutta hänkin teki suden kohdalla poikkeuksen, tosin lähinnä karjavahinkojen vuoksi, mutta myös lapsensurmien. Renvall lausui seuraavaa: ”*Eräänä vuonna tappoi ja raateli susi Länsi-Suomessa lapsiakin. Kuntain maksama tapporaha, 100 mk. täysikasvaneesta ja 50 mk. poikasesta on varsin paikallaan*” (Renvall 1912, viitattu teoksessa Tikkanen 2019, 168.)

Susien aiheuttamat lastensurmat päättyivät Suomessa vuonna 1881, kun Turun seudulla lapsia tappaneet sudet saatiin kaadettua. Lisäksi samoihin aikoihin suden sukupuutto Suomessa läheni vääjäämättä susiin kohdistuvan metsästyksen seurauksena. Kyseisen vuoden jälkeen susi ei ole tappanut Suomessa ihmisiä. Tämä on lisännyt Turun seudun lastensurmien muisteluarvoa, koska viimeisimmät lastensurmat ovat jääneet parhaiten suomalaisten mieleen. Suomen susien historiaa ei pitäisi kuitenkaan tarkastella vain kaikkein traagisempien tapahtumien kautta. Tarkastelussa pitäisi ottaa huomioon myös suden luonnon ekosysteemille tuoma arvo. Tapahtumia on kuitenkin hyvä koittaa ymmärtää, koska *niitä muistellaan yhä samoin äänenpainoin* ja susien vastustajille Turun seudun susien teot ovat *samaa polttoainetta kuin ennenkin*. Susia vastustavien argumentti on edelleen usein: *Sudet tappoivat 1880-luvulla Suomessa 22 lasta*, eikä argumentti oikein muuta informaatiota sisälläkään. (Tikkanen 2019, 186-187.)

4.6 Susi-lita

Turun ja Porin lääninhallituksen keräämistä tiedoista löytyy myös maininta 7-vuotiaasta Ida Elina Kustaantytystä. Susi kävi Idan kimppuun Halikon pitäjän Vaskion kylässä 22.10.1880, kun hän oli tulossa koulusta viiden muun lapsen kanssa. Susi kaatoi Idan ja lähti viemään Idaa läheiseen metsään. Muut lapset pakenivat huutaen paikalta. Idan onneksi paikalle sattui puita härkäparillaan ajanut Janne Mäkilä, jota susi pelästyi ja päästi Idasta irti. Mäkilä kuljetti verisen tytön tämän kotiin. Ida selvisi hengissä, vaikka hänelle jäi elinikäiset arvet kasvoihin ja toiseen jalkaansa. Ida on ainoa suomalainen, jonka oma ääni on jäänyt jälkipolville suden päälle käymisestä (lapsena). Ida kuoli

21.4.1960. Idan hautakivi löytyy Halikon hautausmaalta, ja hautakivessä näkyy Idan koko loppuelämänsä kantama lisänimi; *Susi lita*. (Lappalainen 2005, 87-89.)

4.7 Suden sukupuutto ja rauhoitus

Suomessa tapettiin vuosien 1866-1890 välillä yhteensä 5598 sutta tilastollisten vuosikirjojen mukaan. Vastaavasti vuosina 1891-1898 tapettiin ainoastaan 105 yksilöä. Tapporahojen ansiosta ja pyyntimenetelmien kehittyttyä, susivaino johti lopulta siihen, että susi katosi Suomen luonnosta. Vuosien 1926-1932 aikana ja jälleen 1970-luvun alussa vuosittainen susisaalis oli vain alle viisi yksilöä. Vuonna 1973 susi lopulta rauhoitettiin, pois lukien poronhoitoalue. Samana vuonna lopetettiin myös tapporahan maksu. Silti valtion määrärahoissa oli varattu tapporahamaksuja varten rahaa vuoteen 1975 asti. Rauhoitustoiminen ansiosta susikanta lähti nousuun Suomessa. (Mykrä & Pohja-Mykrä, luettu 19.5.2021.) Nykyistä susitilannetta tarkastellaan jäljempänä tämän työn kappaleessa 4.11.4 Suden tilanne Suomessa vuonna 2021.

4.8 Kotieläintappiot historian valossa

Juuri ennen susikannan vähentämistä, vuosina 1877-1880, suurpedot tappoivat Suomessa 6 972 nautaa, 40 198 lammasta, 14 189 poroa ja 4 436 yksilöä muuta karjaa. Vaikka varmasti muutkin suurpedot veivät karjaa, niin uskottiin, että susi oli syyppää suurimpaan osaan tapoista (Mykrä & Pohja-Mykrä, luettu 19.5.2021.) Kotieläintappiot kylvivät susivihaa jo ennen Turun seudulla vuosina 1880-1881 sattuneita lapsisurmia (Tikkanen 2019, 40-41). Huomattavaa on, että Hämeenkyrön lastensurmat tapahtuivat vuosina 1876-1877, vain kolme vuotta ennen Turun seudun surmia, ja ennen em. kotieläintappioita. Tämä ei tosin tietenkään tarkoita sitä, etteivätkö sudet olisi mitä todennäköisemmin vieneet mittavia määriä karjaa/ kotieläimiä jo ennen Hämeenkyrön lapsisurmia. Ottaen huomioon aiemmin mainittu susivainon alkaminen jo 1300-luvulla voidaan todeta, että jostainhan sekin on saanut alkunsa.

4.9 Lapsisurmien syitä

Entisajan sudet eivät ole olleet sen kummemmin juuri ihmislihan perään, vaan kyseessä oli joitakin ihmissyöntein erikoistuneita yksilöitä. Susien käytöksen taustalla lienee erilaisia syitä kuten riistan puute tai ihmisarkuuden väheneminen. Susia, jotka saalistavat ihmisiä, on esiintynyt kautta historian. Esimerkiksi Ranskasta on tietoja 1400-luvulta susien tappamista lapsista ja tulee muistaa, että sudet syövät ihmisiä vielä tänäkin päivänä. Faktaa on ainakin Valko-Venäjältä ja Venäjältä, sekä erityisesti Intiasta (Mykrä & Pohja-Mykrä, luettu 19.5.2021.)

Kun mietitään syitä, miksi susi tappoi lapsia Turun seudulla vuosina 1880-1881, tulee ymmärtää, että hirvi oli 1880-luvulla tiukasti rauhoitettu eläin. 1800-luvun puolivälin tienoilla hirvi oli hävitetty

Suomesta liikametsästyksen vuoksi. Hirven rauhoitustoimet alkoivat purra, mutta olivatko hirvet eh-
tineet palata Suomen luontoon vuonna 1880, kun sudet alkoivat surmata lapsia? Hirvien sanotaan
yleistyneen Turun seudulla vasta 1890-luvulla (Tikkanen 2019, 34-37.) Sudet ovat joutuneet pär-
jäämään ilman luonnollista ravintoaan eli hirviä. Vuonna 1880 ei ollut valkohäntäkauriita tai täplä-
kauriita. Em. lajit levisivät Suomeen vasta 1930-luvulla. Niin liioin metsäkauriitakaan ei ollut. Metsä-
kauriit palasivat Suomen luontoon vasta 1970-luvulla. Villisikoja ei ollut. Laji palasi Suomeen 1950-
luvulla. Metsäpeura oli lähellä sukupuuttoa ja palasi Suomeen vasta 1900-luvulla. Susille jäi ravin-
noksi vain pienriista, sekä ihmisten kotieläimet (Tikkanen 2019, 40.)

Riistan puutteen lisäksi, sudenpentujen tappaminen keväisin ja täysikasvuisten susien järjestelmäl-
linen metsästys aiheutti tilanteen, että susilaumoissa ei ollut välttämättä vähimmillään kuin kaksi
sutta. Tämän lisäksi oli yksin harhailevia nuoria susia. Laumavoiman puuttuessa sudet saalistivat
pakon edessä pienempiä eläimiä ja vierailivat ihmisten tunkioilla jätteitä tonkimassa. Asialla oli ei
toivotut seurauksensa. Entisaikana ihmisten pihat ovat jo hajullaan houkutelleet susia. (Tikkanen
2019, 88-89.)

Susi on oppivainen eläin. Kun ihmislapsen kimppuun hyökkääminen on tuottanut tulosta, ja susi on
saanut siten hankittua itselleen ruokaa, se on lähtenyt toistamaan hyväksi todettua kaavaa. (Tikka-
nen 2019, 118.) Lisäksi entisajan asumukset sijaitsivat metsän reunassa. Metsä tarjosi sudelle hy-
vän suojan. Kun Kivennavalla hävitettiin susia 1850-luvulla, tilallisia kehoitettiin kaatamaan metsä
talojen ympäriltä, jotta susilta saataisiin vietyä näkösuoja. (Lappalainen 2005, 41.)

4.10 Susivihan siirtymäkausi 1900-luvulle

Häirikkösusi-käsite syntyi 1900-luvun lopulla. Lehdet kirjoittivat liian lähelle ihmisasutusta tulevista
susista. Lehtikirjoittelun sävy oli toteava. Harvakseltaan kylien keskustaan tai pihoihin sattuneita
susia kuvailtiin rohkeiksi. Suden liikkumista pihoissa ei katsottu hyvällä ja ne koitettiin saada hen-
giltä mahdollisimman nopeasti. Lehtikirjoittelu koki muutoksen 1900-luvun puolivälissä. Pihoihin tu-
levia susia kutsuttiin rohkeiden sijaan röyhkeiksi. 1900-luvun lopulla pihaan tullutta sutta alettiin kut-
sua häiriköksi. 1980-luvulla häirikkösusista löytyy kirjoituksia mm. metsästyslehdistä, ja 1990-lu-
vulla esimerkiksi Helsingin Sanomat kirjoitti häirikkösusista. (Lähdesmäki 2020.)

Suomi liittyi Euroopan Unioniin tammikuussa 1995, jolloin suden suojele tiukentui EU:n luontodirek-
tiivin myötä. Luontodirektiivin tavoitteena on turvata uhanalaisten eläinten säilyminen yhteisön alu-
eella. (Suurpedot.fi.) Susien tappaminen muuttui huomattavasti byrokraattisemmaksi ja rajoitetum-
maksi. Samoihin aikoihin häirikkösusista kirjoittelu lisääntyi lehtien sivuilla. Lehtikirjoittelut määritte-

livät, että ”normaali” susi pysyy metsissä ja välttää ihmisasutusta. Kaikki ihmisasutuksen lähelle tulevat sudet olivat ns. epänormaaleja häirikkösusia. Varsinkin Itä-Suomessa haettiin 1990-luvulla poikkeuslupia häirikkösusien kaatamiseen. (Lähdesmäki 2020.)

Todennäköisesti EU:n luontodirektiivin ja sen myötä tulleiden tiukentuneiden metsästyssäädösten vuoksi Suomen susikanta alkoi toipua 1990-luvun puolivälissä. Alkuun kanta oli hyvin pieni, ja susipareja, jotka lisääntyivät, oli vähäinen määrä. Vuosina 2000-2006 susikannan kasvu kiihtyi huomattavasti ja talvella 2006/2007 susia oli jo vähintään 250 yksilöä ja lisääntyviä pareja 25. Määrän nousun jälkeen susikanta alkoi kuitenkin yllättäen laskea jyrkästi ja oli alhaisimmillaan vuonna 2013, jolloin jäljellä oli vain 120-130 sutta. Laskun jälkeen susikanta on jälleen toipunut ja vuonna 2018 susia oli 180-205 yksilöä ja 20 laumaa. Aiemmin mainittu, vuoden 2013 vaiheilla tapahtunut susikannan yllättävä vähentyminen viittaa liikametsästyksen, koska asiaan ei ole ilmennyt muita selittäviä tekijöitä kuten tautiepidemioita, jotka olisivat voineet aiheuttaa susien menehtymisiä. (Aspi 2019.)

4.11 Susi 2000-luvulla

Seuraavissa kappaleissa käymme läpi mitä sudelle kuuluu 2000-luvulla ja kuinka susiviha ja suden suojeleminen ilmenee nykypäivän lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa.

4.11.1 Keinoja susivihan hillintään

Suomessa päätettiin kokeilla vuonna 2015 kannanhoidollista metsästyksen osana suden ensimmäistä hoitosuunnitelmaa. Toimenpiteen piti estää salametsästys, mutta näin ei käynyt. Susia kaadettiin edelleen laittomasti. Maa- ja metsätalousministeriö lopetti metsästyskokeilun omalla päätöksellään. (Hulkko ja Kurkela 2019.)

Luonnonvarakeskuksen (Luken) laskelmien mukaan, maaliskuussa 2019, Suomessa oli 185-205 sutta. Suomessa käynnistyi 1.10.2019 kuusi vuotta kestävä 5,5 miljoonan euron SusiLIFE -hanke, joka on historian suurin susihanke Suomessa. Hanke päättyy 30.9.2025. Luonnonsuojeluliitto on mukana hankkeessa Uudenmaan piirin kautta. (Hulkko ja Kurkela 2019.)

SusiLIFE-hankkeen tarkoitus on mm. luoda ihmisille tietoa sudesta ja sen käyttäytymisestä ja tuoda keinoja ja ratkaisuja susien aiheuttamien haittojen ja vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Susi on Suomessa uhanalainen. On haastavaa saada Suomeen elinvoimaista susikantaa, jos kansalaiset eivät koe tulevansa toimeen suden kanssa. Tästä syystä SusiLIFE-hankkeelle on määritelty kolme tavoitetta:

- vähentää suden läsnäoloon liittyviä haittoja, kuten pelkoa, huolta ja koira- ja tuotantoeläinvahinkoja.
- lisätä suden hyväksyvyyttä ihmisten keskuudessa
- kehittää keinoja kannanhoitoon, kuten laittoman metsästyksen ehkäisyyn.

SusiLIFE-hanketta ovat toteuttamassa Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen riistakeskus ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Hankkeen motto on ”Kohti ihmisen ja suden rinnakkaiseloa”. (SusiLIFE 2021.)

4.11.2 Susiviha sosiaalisessa mediassa

Koirien lisäksi on menetetty tuotantoeläimiä, kuten lampaista, lemmiä ja poroja. Susien on uutisoitu hyökänneen myös hevosten kimppuun (Ruuskanen 2021). Sosiaalisessa mediassa on useita eri ryhmiä, joissa käsitellään susien aiheuttamia vahinkoja, sekä jaetaan tietoa susien liikkeistä. Facebookista löytyi marraskuussa 2021 seuraavat susiin liittyvät suomenkieliset ryhmät:

- Suurpeto Poliitiikka
- Susien uhrin
- Susivaroitukset
- Susihavainnot ja varoitukset Suomi
- Susihavainnot, Susikeskustelu – sana on vapaa
- Susihavainnot varoitukset ja uutisointi
- Susihavainnot Siikalatva
- Susiryhmä
- Etelä-Pohjanmaan sudet
- Somero/Koski tl/Marttila/Salo/Raasepori susihavainnot
- Suomen susi
- Koko Suomen susivaroitukset 2020
- SUSIHAVAINNOT JA VAROITUKSET HAAPAVESI
- Susiryhmä vol 2
- Susivaroitukset ja keskustelu Pohjois-Pohjanmaa
- Susi – tutkimuksia ja julkaisuja
- Susi havainnot (Taivassalo)
- Susivaroitukset ja keskustelu 2019
- Susien tahtiinko täällä marssitaan?
- Koirasudet ja susitaustaiset koirat (Facebook, 2021.)

4.11.3 2020-luvun uutisointeja susista

Lehtien uutisointi susista on lähtenyt lisääntymään 1900-luvun loppupuolella susikannan kasvettua (Lähdesmäki 2020). Marraskuussa 2020 eduskunnassa kiisteltiin susien määrästä, kaatoluvista ja kannanhoidollisesta metsästyksestä. Eduskunta kävi 18.11.2020 täysistunnossaan lähetekeskustelua susien kannanhoidollisesta metsästyksestä. Aiheesta elokuun 2020 lopulla luotu kansalaisaloite keräsi vaadittavat 50 000 allekirjoitusta vain muutamassa päivässä. (Ripaoja 2020.)

Eduskunnan täysistunnossa lähetekeskustelun avasi perussuomalaisten kansanedustaja Jenna Simula, joka vertasi puheessaan tilannetta Viroon, missä Simulan mukaan suden ihmisarkuutta pidetään yllä kannanhoidollisella metsästyksellä, ja silti Viron susikanta on elinvoimainen. Keskustapuolueen kansanedustaja Hannu Hoskonen pyysi miettimään niiden lasten asemaa, joiden täytyy peloissaan odottaa taksikyytiä aamuhämärässä kouluun. Perussuomalaisten kansanedustaja Mauri Peltokangas totesi, että mikäli susi tulee ihmisasutuksen piiriin häiritsemään ja tappamaan, se muuttuu Peltokankaan silmissä turkiseläimeksi. Peltokangas jatkoi, että em. tapauksessa susi tarvitse lyijyä ja siltä on paras ottaa turkki pois. Susien puolestapuhujaksi nousi Vasemmistoliiton kansanedustaja Mai Kivelä, joka totesi, että susi on erittäin uhanalainen laji ja arvokas osa Suomen luonnon ekosysteemiä. Kivelä totesi, että sudet työllistävät matkailuelinkeinoja, luontokuvaajia ja tutkijoita. Perussuomalaisten kansanedustaja Juha Mäenpää äityi kiroilemaan Kivelän lausunnon vuoksi sanoen ”*Ei jumalauta*”, kesken Kivelän puheen. Eduskunnan puhemies Anu Vehviläinen puuttui tilanteeseen ojentaen kansanedustajia. Perussuomalaisten kansanedustaja Sebastian Tynkkynen viittasi Kivelän puheeseen kommentoiden, että ihmisistä on tullut turisteja omissa pihoihinsa, kun sudet tulevat pihoihin. Tynkkynen tiedusteli, miten Kivelä voi käyttää em. perustelua, kun ”*tilanne on räjähtänyt koko maassa käsiin*”. (Ripaoja 2020.)

Loppuvuodesta 2021 oli syyteharkinnassa tapaus, jossa mieshenkilön epäiltiin salametsästäneen myrkkysyöteillä jopa yli kymmenen sutta Suomessa. Sudet olivat tappaneet mieheltä kaksi koiraa. Mies oli tuonut susivihansa ilmi sosiaalisen median kirjoituksissa. Kirjoituksia käytettiin oikeudessa näyttönä miestä vastaan. (Pikkarainen 2021.) Lounais-Suomen poliisi taas puolestaan tutki alkuvuodesta 2021 kolmijalkaisen suden tapausta törkeänä metsästysrikoksena. Suden jalasta löytyi viitteitä vanhasta ampumavammasta. Tapaus ilmeni, kun kolmella jalalla liikkunut susi lopetettiin Punkalaitumella helmikuussa 2021. (Naakka 2021).

29.10.2021, Facebookin Suurpeto Poliitiikka -sivusto antoi ilmoituksen uudesta julkaisusta. Sivuston jäsen oli julkaissut Suurpeto Poliitiikka -sivustolla Yle.fi -sivustolla 29.10.2021 julkaistun artikkelin, jossa kerrottiin Pohjois-Pohjanmaan Siikalatvalaisten ahdingosta susiin liittyen. Artikkelin otsikko oli seuraavanlainen: *Siikalatvalaisilta loppuvat keinot susien kanssa – lampaat syötiin pihasta ja lapsille on annettu koulumatkoille kilikellot*. Artikkelissa kerrotaan, miten sudet ovat käyneet röyhkeiksi

Siikalatvalla. Lampaista on viety pihasta, eivätkä karjatilalliset uskalla enää pitää karjaa ulkona susien pelossa. Maatalousyrittäjä Aapeli Kokkoselta susi vei yli 30 vasikkaa kesän 2021 aikana. Vaikka susi ei ole tappanut lapsia 1800-luvun loppupuolen jälkeen, Siikalatvan kunta on jakanut lapsille kilikellot susien pois pitämiseksi. Kuntalaiset eivät pidä karkotuskeinoa realistisena. Kunnanvaltuutettu Alpo Kokkonen kertoo, että hänen lapsenlapsensa saatetaan joka aamu linja-autopysäkillä, jonne on matkaa puolen kilometrin verran. Kuntalainen, Pia Oja, on järjestänyt omille lapsilleen kyydityksen kouluun kotipihaan saakka. Oja päätyi ratkaisuun sen jälkeen, kun sudet olivat hyökänneet Ojan naapurin pihassa olleiden lampaiden kimppuun. Susiaidat eivät olleet pidätelleet susia. ”*Onko se pienen lapsen hengen hinta, ennen kuin tähän asiaan puututaan*”, Oja kommentoi. (Putkonen, 2021.)

Siikalatvan kuntalaiset ovat allekirjoittaneet adressin, joka keräsi hetkessä 1140 nimeä. Adressi on lähetetty oikeuskanslerille Helsinkiin ja adressissa vedotaan lasten turvallisuuden puolesta, kunnan korvausten saamiseksi karjatappioissa, sekä vaaditaan susikannan harventamista. Artikkelissa mainitaan myös korvattuja koiratappioita maksetun 55 koirasta viime vuonna. (Putkonen, 2021.) Luku poikkeaa aiemmin mainitusta, Takalon ilmoittamasta, 44 koiratappion korvaamisesta. Koiratappioita on korvattu kuitenkin viime vuodelta enemmän kuin kertaakaan viimeisen kymmenen vuoden aikana (Putkonen 2021).

Yle uutisoi 5.2.2021, tammikuun 30 päivänä tapahtuneesta törkeästä metsästysrikoksesta Lapin Sallassa otsikolla: *Susia tapettu Sallassa erityisen julmasti – Lapin rajavartiosto pyytää yleisohavaintoja*. Useamman suden päälle on ajettu moottorikelkoilla, ja aiheutettu susille suurta kärsimystä. (Passoja 2021.)

Perussuomalaisten verkkojulkaisu *Suomen Uutiset*, uutisoi 26.10.2021 kansanedustaja Koposen vaativan suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista. Artikkelissa todetaan susihavaintojen lisääntyneen ennätystahtiin. Koponen mainitsee, jo edellä mainitun, kansalaisaloitteen keränneen vajaassa kuukaudessa reilusti yli 60 000 nimeä. Allekirjoitusten kerääminen lopetettiin, jotta asia saataisiin mahdollisimman nopeasti käsittelyyn. Lapissa työskentelevä vahinkotarkastaja ei ole elämänsä aikana nähnyt niin paljon porovahinkoja, kuin viimeisen vuoden aikana. Koponen ennustaa nykyisen asiantilan johtavan siihen, että kansalaiset ottavat oikeuden omiin käsiinsä, jos kannanhoidollista metsästyksiä ei aloiteta. Koponen toteaa, että vika on kaupungissa asuvien päättäjien ja susipolitiikan, eikä suden. Päättäjillä ei ole Koposen mukaan todellisuudentajua tilanteen vakavuudesta. (Suomen Uutiset 2021.)

Maaseudun tulevaisuus uutisoi 1.11.2021 otsikolla: *Suden kannanhoidollinen metsästys aiotaan aloittaa tänä talvena – metsästyskiintiöksi esitetään 20 sutta neljästä eri laumasta*, seuraavaa: Ministeri Jari Leppä kommentoi *Maaseudun tulevaisuudelle* asian olevan yhteiskunnallinen päätös.

”Suomen susikanta ei ole 100 vuoteen ollut näin vahva, eikä se tästä vaarannu”. Maa- ja metsätalousministeriö on 1.11.2021 jättänyt lausunnolle esityksen suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta ensi vuoden alusta. Luonnonvarakeskuksen (Luken) arvion mukaan Suomessa on alkuvuonna 2021 ollut 28 susilaumaa, kun Luken mukaan suotuisa suojelutaso on 24 susilaumaa. Susikanta on siis suotuisalla suojelutasolla. Puhumme Suomen suurimmasta susikannasta sataan vuoteen, toteaa Maa- ja metsätalousministeriö tiedotteessaan. (Penttinen 2021.)

4.11.4 Suden tilanne Suomessa vuonna 2021

EU:n luontodirektiivi määrittää, että susi on Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella tiukasti suojeltu laji. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion mukaan Suomessa oli tämän vuoden maaliskuussa 28 susilaumaa. Laumojen lisäksi Suomessa oli 20 reviiirsä merkannutta susiparia maaliskuussa 2021. Puhumme Suomen suurimmasta susikannasta sataan vuoteen. Susi saa pentunsa huhtitoukokuussa, joten loppuvuodesta susikanta on merkittävästi suurempi kuin maaliskuussa, jolloin kanta-arviot lasketaan. Luonnonvarakeskuksen ennustemallin perusteella loppuvuodesta 2021 Suomessa on 90 prosentin todennäköisyydellä 36–51 susilaumaa. (Valtioneuvosto 2021.)

Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti 14.12.2021 asetuksen, jonka mukaan suden kannanhoidollinen metsästys aloitetaan vuoden 2022 alusta alkaen. Kyse on susikannan hoitosuunnitelmasta, jonka tavoitteena on säilyttää susi Suomen luonnossa, mutta samalla puuttua susien aiheuttamiin ongelmiin ja näin ollen vähentää susialueilla asuvien ihmisten huolia. (Valtioneuvosto 2021.)

– Metsästyksen avulla varmistetaan, että ihmiset voivat tuntea olonsa turvallisiksi kaikkialla Suomessa, myös susialueilla. Tavoitteena on säädellä susikannan kasvua, ehkäistä vahinkoja ja edistää suden hyväksyttävyyttä, toteaa maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä. (Valtioneuvosto 2021.)

Määritelty metsästyskiintiö koskee 20 sutta poronhoitoalueen ulkopuolella. Sudet voidaan metsästää korkeintaan neljästä eri laumasta tai reviiirsä merkanneesta parista. Metsästyskiintiö ei koske Riistakeskuksen erikseen myöntämiä vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia tai poliisin määräyksellä lopetettuja susia. (Valtioneuvosto 2021.)

Ympäristöjärjestöt (WWF, Luonto-Liitto ja Suomen Luonnonsuojeluliitto) kantelivat EU:n komissiolle suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta. Ympäristöjärjestöt kokevat, että ministeriö uhmaa EU-lainsäädäntöä, ja että kannanhoidollisen metsästyksen salliminen on EU-lainsäädännön vastaista. WWF:n oikeudellinen neuvonantaja Raija-Leena Ojanen toteaa, että on harvinaista, että ympäristöjärjestöt kantelevat asetuksesta EU-komissiolle, mutta välttämätöntä, koska ministeriö uhmaa asetuksellaan EU-lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä. Ojanen kokee, että tilanteeseen on

välttämätöntä saada EU:n tulkinta. WWF:n ohjelmajohtaja Petteri Tolvanen muistuttaa, että viimeksikin, vuonna 2015, kokeiltu kannanhoidollinen metsästys osoittautui virheeksi. Kantelulla ei voi enää peruuttaa jo annettua asetusta, mutta sen tarkoitus on vaikuttaa tulevaisuuden ratkaisuihin, mikäli EU:n komissio käynnistää asiassa rikkomismenettelyn Suomea vastaan. (Nyrhinen-Blazquez 2021.)

MT uutisoi 29.12.2021, että Suomen riistakeskus on myöntänyt 18 poikkeuslupaa suden kaatamiselle kannanhoidollisen metsästyksen puitteissa. Kuten jo aiemmin on tullut ilmi, Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen mukaan enimmäismäärä oli 20 sutta. Määrästä kuitenkin vähennettiin asetuksen voimaantulon jälkeen kuolleet sudet, kuten Sotkamossa junan alle jäänyt susi. Näin ollen enimmäismääräksi jäi 19 sutta. Uutisointi ei kerro, miksi poikkeuslupia on myönnetty 18 eikä yhdeksäätoista. Poikkeusluvut koskevat Kuhmon Saunajärven laumaa, josta saa kaataa kahdeksan sutta, Kauhajoki-Karvian alueelta saa kaataa viisi sutta Lauhanvuoren laumasta, Someron, Nummi-Pusulän ja Tammelan Somerniemen laumasta saa kaataa kolme sutta sekä Liminka-Lumijoen alueelta Revonlahden susiparin. (Ala-Siurua 2021.) Koko maassa haettiin yhteensä lupia 168 suden metsästämiselle (Pukkila 2021).

Riistakeskuksen tekemän määritelmän mukaan Suomessa on neljä suuraluetta, joissa susia on huomattavasti enemmän kuin muilla alueilla. Alueita ovat Oulun alue, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon muodostama yhteisalue, Varsinais-Suomen, Etelä-Satakunnan, Uudenmaan ja Etelä-Hämeen muodostama yhteisalue sekä Pohjanmaan, Rannikko-Pohjanmaan ja Pohjois-Satakunnan muodostama alue. Suomen riistakeskus myönsi kullekin em. suuralueelle myönteisen päätöksen vain yhteen hakemukseen alueen hakemuksista. (Ala-Siurua 2021.)

Luonto-Liitto otsikoi verkkosivustonsa blogi-osiossa olevansa huolissaan susivihan kasvusta ja siitä, että vihan lietsonta susia kohtaan on kasvanut ympäri Suomen. Nousiaisissa järjestettiin 21.11.2021 susipaneeli, jossa keskusteltiin Nousiaisten ja Mynämäen alueen runsaista susihavainnoista. Susipaneelissa oltiin yksimielisiä siitä, että alueen susia tulisi vähentää. Paneeliin pohjaten Perussuomalaisten kansanedustaja Ritva Elomaa halusi 24.11.2021 eduskunnan kyselytunnilla tietää mitä voidaan tehdä, etteivät sudet vaaranna pienten lasten henkeä. Luonto-Liitto toteaa em. nojaten, ettei susipelon tunnetta tule väheksyä, mutta haluaisi ihmisten muistavan, että Suomen susikanta on vähäinen ja että on suurempi riski, että susi häviää kokonaan Suomen luonnosta kuin että susi kävisi ihmisen kimppuun. Luonto-Liiton susiryhmä yrittää hälventää susialueiden susipelkoa kiertämällä yläkouluissa ja lukioissa kertomassa susista. Susiryhmä käy lisäksi pystyttämässä susiaitoja yhdessä kotieläintilallisten kanssa. (Luonto-Liitto 2021.)

Nousiaisten ja Mynämäen alueella 21.11.2021 järjestetyssä susipaneelissa Suomen riistakeskuksen riistapäällikkö Keijo Kapiainen totesi Yle Areenan verkkosivustolla julkaistussa videossa, että

hän ymmärtää erittäin hyvin alueella asuvien vanhempien huolen, joka on susipaneelin keskustelun lähtökohta. Taloudellisia vahinkoja alueella ei juurikaan ole, kuten poronhoitoalueella. Kapiainen toteaa, että turvallisuus on ihmisen perustarpeita ja voi olla vielä suurempi asia kuin taloudelliset vahingot. Videolla todetaan, että susipaneelin tunnelma oli käsinkosketeltavan vihamielinen. Argumentit olivat vanhoja tuttuja. Painopiste katsojakysymyksissä oli yli sadan vuoden takaisissa tapah- tumissa, eli Varsinais-Suomen 1880-luvun lastensurmista. (Yle Areena 2021.)

4.12 Aikaisempia tutkimuksia susista

Opiskellessani TKI (Tutkimus, Kehittäminen ja Innovaatio) opintoja ja tehdessäni oppimispäiväkir- jaa aiheesta, otin jo tuolloin huomioon tulevan opinnäytetyöaiheeni ja etsin Theseuksesta aihe- seeni liittyviä opinnäytetöitä. Käsittelin TKI-oppimispäiväkirjaa tehdessäni kahta aihepiiriin liittyvää opinnäytetyötä: Pahaa sutta ken pelkäisi? Susihavaintojen työllistävä vaikutus Rannikko-Pohjan- maan kenttäjohtoalueella, jonka on kirjoittanut Saara Hallenberg (2019) ja Poliisin tekemät suurpe- tojen karkotus- ja lopetuspäätökset, jonka on kirjoittanut Tyko Honkasalo ja Juho Hollo (2019).

Hallenberg on opinnäytetyöllään pyrkinyt selvittämään poliisille tulevien susihavaintojen määrän nousua Rannikko-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella vuodesta 2016 vuoteen 2018. Hallenberg on lähtenyt liikkeelle esittelemällä tilastotietoja susien määrän noususta ja niiden maantieteellisen si- jainnin muutoksista. Lisäksi Hallenberg pyrkii tuomaan ilmi tilanteen ajankohtaisuutta lehtien artik- keleita hyväksikäyttäen, sekä tutkimalla ja esittelemällä yleisöosastopalstalta kerättyjä ilmoituksia. Hallenberg esittelee opinnäytetyössään säännöspohjaa, jonka raja-aitojen sisällä poliisin pitää toi- mia suurpetotilanteissa (Hallenberg 2019, 4).

Hallenbergin on haastattelujen avulla pyrkinyt selvittämään tämänhetkistä tilannetta kentällä. Kuinka paljon susihavaintoja tulee ja kuinka paljon ne työllistävät poliisia Rannikko-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella Suomessa. Opinnäytetyönsä lopussa Hallenberg tekee yhteenvedon tämänhet- kisestä tilanteesta ja pyrkii löytämään yleispätevän toimintamallin, jota voitaisiin myöhemmin sovel- taa myös muualla Suomessa (Hallenberg 2019, 24-25, 34-35.)

Tyko Honkasalon ja Juho Hollon opinnäytetyöllä on pyritty selvittämään kattavasti poliisin tekemiä suurpetojen karkotus- ja lopetuspäätöksiä. Honkasalolla ja Hollolla on ollut tutkimuksensa tavoit- teena selvittää poliisin toimintaa suurpetopäätöksien osalta vuosien 2014-2018 välillä, eli ennen vuonna 2018 voimaantullutta uutta ohjetta (Honkasalo & Hollo 2019, 5.)

Hallenberg on nostanut työssään esiin susien määrän kasvun, mutta Hallenberg käsittelee aihetta siltä kannalta, kuinka susien määrän kasvu vaikuttaa kenttäpoliisien työtehtävien määrään. Honkasalon ja Hollon työ sivuaa myös susien määrän lisääntymistä, koska susien määrän lisääntymisellä on suora vaikutus niihin kohdistuviin karkotus- ja lopetuspäätöksiin.

Alexi Heino käsittelee Wolf-flow työssään historiasta lähtöisin olevia syitä susivihaan, ja myös nykypäivän tapahtumia mm. kaatolupien kannalta. Heino käy läpi kuvataiteen ja kirjallisuuden susikuvauksia. (Heino 2015, 5). Heino ei keskity työssään ns. lapsisurmiin, jotka ovat minun työni kannalta oleellisessa roolissa selvitetessä sitä, onko historian tapahtumilla vaikutusta susiin kohdistuvassa vihassa tämän päivän Suomessa.

Heino on tutkinut työssään historian vaikutusta susivihaan siltä näkökannalta, kun ihminen oli vielä metsästäjäkeräilijä. Susi käytti ravinnokseen pitkälti samoja eläimiä, joita ihminenkin historiassa metsästi. Ihminen alkoi vähitellen vihata sutta niihin aikoihin, kun ihminen alkoi pitää kotieläimiä. Sudet eivät osanneet erottaa onko kyseessä ihmisen kotieläin vai metsän riista, vaan ne saalistivat satunnaisesti myös kotieläimiä, jos kotieläimen helpommalla sai saalikseen. Ihmiselle tämä ei sopinut. (Heino 2015, 6.)

Heino sivuaa lyhyesti työssään lapsisurmia, mutta toteaa, että todisteita siitä, että kyseessä olisi ollut susi, ei ole (Heino 2015, 12.) Heino on tosin väärässä. Esimerkiksi 1880-luvun lastensurmien osalta on useitakin todisteita siitä, että kyseessä oli nimenomaan susi. Jokaisen Turun seudulla susien surmaamaksi tulleen 22 lapsen tapauksen voi tarkistaa kolmesta eri lähteestä: kruununnimismiesten tai kruununvoutien Turun ja Porin läänin kirjeistä, jotka on lähetetty lääninkansliaan, kirkonkirjoista sekä 1880-luvun alkupuoliskon sanomalehdistä. (Tikkanen 2019, 216.)

Edelliseen viitaten Jouni Tikkanen on Lauma -nimistä kirjaa kirjoittaessaan, käynyt tutustumassa Turun katedraalikoululla esillä olevaan täytettyyn suteen, jonka tiedetään olleen toinen Turun seudun lapsisurmien takana olleista susista. Tikkanen irrotti sudelta hampaan ja lähetti sen laboratorio-tutkimuksiin. Dna:ta tutkittiin Skotlannissa asti. Tutkimuksissa varmistui, että kyseessä oli susi, joka oli läheisintä sukua Venäjän Karjalan susille. Ei siis koirasusi, kuten kuulee väitettävän, vaan aito susi. (Tikkanen 2019, 192-194.) Edellä mainittujen seikkojen lisäksi vuosina 1880-1881 Turun seudulla lapsia tappaneet sudet olivat terveitä, koska lapsia oli syöty (Lappalainen 2005, 42).

Heinon työ sivuaa aiheeltaan eniten omaa aihettani, mutta Heinon työssä ei ole analysoitu susiin liittyviä lehtiartikkeleita ja sitä, kuinka usein niissä tulee esille pelko siitä, että susi voisi käydä lapsen kimppuun.

Karoliina Ahvenainen pohtii opinnäytetyössään kuvataiteen kautta suden arvoa. Mitä se on ollut ja miten se on nykyään nähtävillä taiteessa (Ahvenainen 2020, 2). Mietittäessä sitä, oliko joku jo tehnyt tutkimuksen käsiteltävästä aiheesta, totesin ettei Ahvenaisen työ vastannut millään muotoa minun työni tutkimuskysymyksiin.

Marko Lehtonen käsittelee opinnäytetyössään Riistakeskuksen suurpetoaidan toimivuutta, sekä mahdollisia heikkouksia kotieläintiloilla Suomessa. Lehtosen tavoite on ollut lisäksi selvittää aidan rakentamisen syyt, rakentamiseen liittyvä työmäärä ja kustannukset. Lisäksi Lehtonen halusi selvittää ylläpidon määrää ja kustannuksia, sekä sitä muuttuiko tilallisten suhtautuminen suurpetoihin aidan käyttöönoton jälkeen. (Lehtonen 2021, 2.) Tilallisten suhtautuminen suurpetoihin ei muuttunut aidoista huolimatta (Lehtonen 2021, 25). Tilalliset voivat kuitenkin aitojen ansiosta henkisesti paremmin (Lehtonen 2021, 26).

Fanny Kortelainen on tutkinut opinnäytetyössään maatalojen kokemuksia susitilanteesta. Kortelaisen aihealueet liittyivät esimerkiksi susien lukumäärään, pelkoihin, korvauspolitiikkaan ja viranomaistoimintaan. (Kortelainen 2016, 2.)

Kortelaisen tai Lehtosen työt eivät myöskään vastanneet työni tutkimuskysymyksiin. Vaikka molemmilla aiheena on susi ja jollain tasolla myös susipelko, juurikaan muita oleellisia yhteneväisyyksiä minun työlläni suhteessa heidän töihinsä ei ollut.

Theseuksen lisäksi Google Scholarin avulla löytyy lukuisia tutkimuksia suteen liittyen. Kaikkia töitä en lähtenyt sisällöllisesti avaamaan tai edes luettelemaan, ettei työni paisuisi liian laajamittaiseksi.

Vuonna 2005 Helsingin yliopiston tutkijat Sami Kurki ja Jukka Bisi julkaisivat haastattelututkimukseen pohjautuvan laadullisen tutkimuksen/ julkaisun nimeltään *Susipuhetta Suomessa - Maakunnalliset ja kansalliset odotukset ja tavoitteet*. Tutkimuksessa selvitettiin mm. sitä, miten eri puolilla Suomea asuvat ihmiset suhtautuvat suteen. Lapin poronkasvattajat sekä Pohjois-Karjalan ja Kainuun asukkaat suhtautuivat susiin hyvin kielteisesti, mikä oli ymmärrettävää, koska sudet aiheuttivat alueella ongelmia (Bisi & Kurki 2005, 68-69, 74-77). Kielteistä suhtautumista ilmeni kuitenkin myös alueilla, missä susia ei ollut, tai jos oli, niin vain muutamia. Em. alueita oli tutkimuksen mukaan mm. Varsinais-Suomi. Varsinais-Suomen osittainen susivastaisuus kertoo siitä, että seudun vuosina 1880-1881 tapahtuneet lastensurmat ovat edelleen Varsinais-Suomalaisen muistissa. (Bisi & Kurki 2005, 122-124.)

Eveliina Airaksinen on tehnyt luonnontieteiden kandidaatin tutkielman ihmisen vaikutuksesta suden saalistuskäyttäytymiseen (Airaksinen 2018).

Heta Lähdesmäki on tehnyt Pro gradu -tutkielman vallasta ihmisen ja suden välisessä suhteessa poronhoitoalueen ulkopuolisessa Suomessa 1990-luvun lopulla. Lähdesmäki avaa tutkielmassaan, miten ihminen hallitsee sutta suojelun ja metsästyksen kautta sekä kuinka sutta ja sen tekoja ei voi kuitenkaan hallita, jolloin ajatellaan, että susi toimii väärin. (Lähdesmäki 2011, 14-16, 62-65.)

Mira Mannersolan tutkimuksessa Pahissusia ja pikkususihukkasia - Luontosuhde ja keskustelutavat paikallisryhmien susikeskusteluissa, keskitytään sosiaalisessa mediassa käynnissä olevaan keskusteluun susipolitiikasta ja susista (Mannersola 2020, 1). Mannersola on analysoinut kattavasti sosiaalisen median susikeskustelua Pro gradu -tutkielmassaan. Tutkimus oli kiinnostavaa luetta-vaan, koska olen seurannut tiiviisti sosiaalisen median susiryhmien keskusteluja. Näin ollen pystyin samaistumaan Mannersolan päätelmiin ja analyysiin eri kirjoittajista ja heidän vaikuttimistaan.

4.13 Maaseudun Tulevaisuus -lehden esittely

Maaseudun Tulevaisuus on suomalainen sanomalehti, joka ilmestyy paperilehtiversiona kolmena päivänä viikossa; maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Tämän lisäksi Maaseudun tulevaisuus julkaisee verkkojulkaisuja päivittäin MT.FI-sivustolla, jossa on yli 430 000 kävijää viikossa. (Maaseudun Tulevaisuus 2021.) Kansallisen Mediatutkimuksen (KMT) mukaan Maaseudun Tulevaisuus -lehden kokonaistavoittavuusluku vuonna 2021 on huimat 514 000 (KMT 2021, viitattu Maaseudun tulevaisuus 2021). Maaseudun tulevaisuus on poliittisesti sitoutumaton Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton (MTK) pää-äänenkannattaja. Lehti on perustettu vuonna 1916 ja lehteä julkaisee Viestimedia Oy, entiseltä nimeltään Viestilehdet Oy (Viestimedia Oy 2021). Lehden päätoimittajana toimii Jouni Kempainen. Kempainen valittiin tehtävään joulukuussa 2015, ja hän aloitti vastaavana päätoimittajana maaliskuussa 2016. Kempaisen edeltäjä oli Mikael Pentikäinen, joka on sittemmin siirtynyt Suomen Yrittäjien toimitusjohtajaksi. (Maaseudun Tulevaisuus 2021.)

Vuonna 2016 julkistetussa, dosentti Erkki Teräväisen kirjoittamassa lehden satavuotishistoriassa kerrotaan, että Maaseudun Tulevaisuus (MT) perustettiin yli sata vuotta sitten. Tuolloin aikomuksena oli tehdä siitä aikakausilehti, joka keskittyisi maaseudun valistukseen. Maaseudun Tulevaisuudesta tuli sanomalehti jo vuonna 1922. Lehti oli lähtenyt kuitenkin kulkemaan vuotta aikaisemmin kiinteässä yhteistyössä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton MTK:n kanssa. Lehti, joka oli kamppailut talousvaikeuksien kanssa, sai itselleen varman rahoittajan, ja asiantuntijajärjestönä aloittanut MTK sai haluamansa äänenkannattajan. Maaseudun Tulevaisuus on pitänyt maatalouden ammattiroolia ja etuja esillä jo alkuvaiheista lähtien. Siitä huolimatta se on myös ns. yleislehti. Lehdessä on ollut 1960-luvulle asti mm. ulkomaan uutisia. (Teräväinen 2016, viitattu julkaisussa Runsten 2016.)

Perusteet, miksi valitsin Maaseudun Tulevaisuuden susiaiheiset julkaisut ja artikkelit tutkimuskoh-teekseni, esiteltiin tämän tutkimuksen johdannot -osiossa.

5 TUTKIMUS JA TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Työstämisvaihe

Edellä, kappaleessa 2 Aihe ja tutkimuskysymykset, käsittelin mitä vaiheita työni sisälsi ennen varsinaisen tutkimuksen alkamista. Joulukuussa 2021 pääsin lopulta toteuttamaan tutkimusvaihetta. Etsin 12.12.2021 Maaseudun tulevaisuuden internet-sivustolta artikkeleita ja julkaisuja hakusanalla susi. Aluksi ajatukseni oli käydä Maaseudun tulevaisuus -lehestä läpi vuoden 2021 aikana julkaistut artikkelit, joissa mainittiin sana susi. Maaseudun tulevaisuus -lehden sivustoilla on hakutoiminto, johon voit kirjoittaa hakusanan (susi) sekä kalenteri, jonka avulla voi määrittää haluamansa aikajakson. Kun hain aikavälillä 1.1.2021-12.12.2021, ja hakusanalla susi, sain 187 hakutulosta. Päädyin rajaamaan aikajaksoa pienemmäksi, koska koin, että aineiston määrä olisi ollut liian laaja.

Seuraavaksi laitoin hakuun aikaväliksi 1.7.2021-12.12.2021 ja hakusanaksi susi. Tulos oli 89 osu-
maa. Määrä kuulosti jo siltä, että sitä voisi alkaa työstämään. Jotta saisin vastauksia tutkimuskysymyksiini, päädyin valitsemaan analysoitavaksi ne julkaisut, jotka koskivat susivihaa aiheuttavia argumentteja. Niitä olivat mm. susien aiheuttamat koti- tai tuotantoeläintappiot, pihakäynnit tai ihmisiin kohdistuva uhka jossain muodossaan. Rajasin pois tapaukset, joissa käsitellään ainoastaan suden kannanhoidollista metsästystä. Mikäli artikkelissa, jossa käsiteltiin kannanhoidollista metsästystä, käytiin läpi syitä, miksi susia halutaan vähentää tai vihataan, otin tapauksen käsittelyyn.

89 uutisesta 59 koski susia. Niistä 43 tulosta koski aihettani suoraan tai epäsuoraan, ja niitä julkaisuja ryhdyin jo analysoimaan. 16 uutista koski susia, mutta uutisoinnit eivät liittyneet aiheeseeni. Niitä olivat mm. suden kannanhoidolliseen metsästykseen liittyvät uutisoinnit, joissa ei millään tavalla otettu kantaa syihin, miksi susia tulisi metsästä. Uutisista 30 ei liittynyt mitenkään susiuutisointiin, eikä artikkeleissa välttämättä mainittu sanaakaan sudesta. Tällaisia artikkeleita olivat esimerkiksi suomenhevosen geneettistä perimää koskevat julkaisut. Jäi epäselväksi, miksi haku tuotti em. tuloksia.

Lähdin lukemaan uutisointeja läpi ja kopioin aihettani koskevat uutiset Word-pohjalle. Aineistoja muokkasinkin siten, että ”maalasin” eri väreillä artikkeleista löytämiäni susivihan syitä. Maalasin tekstin sinisellä värillä, mikäli löytyi viite siitä, että susiviha kumpuaa metsästyskoiratappioista, punaisella värillä mikäli löytyi viite siitä, että susiviha kumpuaa historian lapsisurmista, eli pelätään jollain tapaa ihmisten turvallisuuden puolesta. Pinkillä värillä, mikäli historian lapsisurmat mainittiin sananmukaisesti. Vihreällä värillä, mikäli viha johtui tuotantoeläintappioista. Ajatukseni oli käyttää turkoo-
sia väriä, mikäli olisi löytynyt joku muu syy kuin mikään edellä mainituista. Näin ei kuitenkaan käynyt. Sen sijaan oli tapauksia, jotka koskivat selkeästi susivihaa, mutta jutussa ei mainittu syytä/

syitä susivihaan. Tällaiset tapaukset maalasin violetilla värillä ja nimesin ne kohdentamattomiksi syiksi.

Päätin jo 12.12.2021, että haluan tutkimukseeni puolen vuoden ajanjakson, joten tein haun uudestaan 31.12.2021. Sain hakutulokseksi 107 uutista. Kun avasin yhden julkaisun, jonka koin liittyvän työhöni, Maaseudun Tulevaisuuden internetsivusto ilmoitti, että olen käyttänyt kaikki ilmaiset katselukertani. Näin ollen jouduin tilaamaan verkkolehden, jotta pääsin jatkamaan työtäni.

Luin jälleen uutisoinnit läpi ja kopioin Wordiin ne uutiset, jotka koskivat aihettani ja jotka oli julkaistu 12.12.2021 jälkeen. Kaiken kaikkiaan MT:ssa aikavälillä 1.7.2021 – 31.12.2021 tulleista 107 tuloksesta aiheeseeni liittyi 49 uutista, joita lähdin analysoimaan. Susiin liittyviä, mutta ei aiheeseeni liittyviä juttuja oli 23 kappaletta. Uutisointeja, jotka eivät liittyneet susiin millään tavalla oli 35 kappaletta.

49 uutiseen, joita lähdin analysoimaan, sisältyi myös samasta aiheesta tehtyjä useampia uutisointeja. Esimerkkinä mainittakoon uutisoinnit lampuri Lasse Heikkilän Letolla laiduntaneista yli 70 lampaasta, joista saatiin kotiin Alavieskaan vain 24 lammasta, koska sudet aiheuttivat lähemmäs 50 lampaan kuoleman (Kantola 2021). Kyseisestä aiheesta uutisoitiin Maaseudun Tulevaisuudessa 7.7.2021 ja 11.11.2021. Sisällytin molemmat uutisoinnit tutkimukseen, koska sisällöissä oli eroavaisuuksia. Toisessa uutisessa viitattiin ihmiselle aiheutuvasta vaarasta ja toisessa ei. Samalla periaatteella suhtauduin myös muihin uutisointeihin samoista aiheista.

Tallensin susiuutisia koskevat Word-dokumentit kahteen eri paikkaan. Toisen version ns. TUVE-koneelle (Valtion ylläpitämä turvallisuusverkko) ja toisen ns. OV-koneelle, eli Oppilaitosverkon koneelle. TUVE-koneella tallensin työn K-asemalle, joka ”kulkee jokaisen konstaapelin mukana”, riippumatta siitä, missä hän kirjautuu virkamerkillään TUVE-koneelle. OV-koneelle olin luonut ON-kansion, jossa säilytin opinnäytetyöhöni liittyviä materiaaleja.

Kuvittelin aluksi, että työläin vaihe oli lukea uutiset läpi ja ”maalata” eri väreillä susivihan eri syitä. Tehtyäni sen, otin paperin ja lähdin tekemään ns. tukkimiehen kirjanpitoa, eli kirjoitin paperille sanat koira, tuotanto, ihmiset, lapset, kohdentamaton ja historia. Tämän jälkeen vedin sanan jälkeen pystyviivan, mikäli uutisesta löytyi maininta, joka koski kyseistä susivihan syytä. Sitten kävin uudestaan läpi uutisista ne kohdat, jotka olin aiemmin maalannut punaisella, löytääkseni pelkästään lasten turvallisuutta koskevat maininnat. Harmikseni ymmärsin, että minun olisi kannattanut jo heti alkuvaiheessa erotella ne, koska nyt jouduin tekemään lähes tuplatyön. En ottanut uutta väriä käyttöni, vaan merkitsin kyseiset kohdat suurentamalla fontin kokoon 18. Kun aloin käymään tarkemmin läpi eri susivihan syitä ja tekemään niistä päätelmiä, ymmärsin, että julkaisujen alkuseulonta oli ollut lastenleikkiä.

49 uutisesta 23 tapauksessa mainittiin koiriin liittyvä huoli, 28 tapauksessa tuotantoeläimiin, 31 ihmisiin yleensä, yhdeksässä kohdentamattomiin syihin ja vain yhdessä suoranaisesti historian lapsi-surmiin. 10 tapauksessa mainittiin lasten turvallisuuteen liittyvä huoli. Yhdeksässä mainittiin nimenomaisesti sana lapsi tai lapseen selkeästi viittaava sana, kuten koulukyyti. Yksi artikkeli viittasi tulkintani mukaan mahdollisesti lasten turvallisuuteen:

"Moni susi on oppinut, ettei ihmishajusta ole vaaraa ja käytös on sen mukaista" (Ala-Siurua 2021).

"Sudet hyökkäävät petoaitojen sisällä oleviin kotieläinsuojiiin. Mitä tapahtuu seuraavaksi, jos kehityssuuntaa ei muuteta?" (Eml).

Kysymys "Mitä tapahtuu seuraavaksi" viittaa pelkoon, että susi käy ihmisen kimppuun. Autottomille aikuisille ei järjestetä susikyytejä töihin. Lapsille järjestetään susikyytejä ja jaetaan kilikelloja. Yleisesti ottaen lasta pidetään todennäköisempänä kohteena suden hyökkäykselle kuin aikuista. Tällä perusteella ajattelen lauseen "Mitä tapahtuu seuraavaksi?" viittavan pelkoon, että susi käy lapsen kimppuun. En voi kuitenkaan olla asiasta varma, joten olen laskenut kyseisen tapauksen mukaan myös niihin 31 tapaukseen, jossa mainitaan huoli ihmisen turvallisuudesta.

Työstettyäni lehtiartikkeleita noin kahden viikon ajan, näin 4-5.1.2022 yöllä unta susista. Susia tuli jälleen laumoittain joka paikasta ja niiden tarkoitus oli tappaa minut. Näin aukealla paikalla ohuen puun, johon kiipesin pakoon. Puu oli juuri sen verran korkea, että sudet eivät hyppiessään saaneet tartuttua minuun. Puu oli kuitenkin niin ohut, että se lähti kaatumaan. Puun vieressä oli toinen ohut puu, johon myös tarrasin. Siitä ei kuitenkaan ollut apua, vaan molemmat puut taipuivat painostani. Hetken aikaa heiluvin puiden varassa kuin jousen päässä puolelta toiselle peläten aina, että kun joudun kosketuksiin maan kanssa, sudet saavat minut. Sain kuitenkin ponkaistua aina itseni takaisin ilmaan. Unet eivät ole loogisia, joten pääsin hetken päästä kiipeämään jonkun betonirakennuksen seinää pitkin ylöspäin. Olin korkean rakennuksen kapealla ulokkeella miettien ratkaisujani peläten putoamista. Herätyskello soi.

Yksi oleellinen osa työtä on sen viimeistely. Tulostin työni neljä kertaa, koska koin, että työn lukeminen paperilta avasi kieliopilliset ja kirjoitusasua koskevat virheet paremmin. Työtä tietokoneen ruudulta lukiessa tavallaan sokeutui omille virheilleen. Myös sisältöä oli helpompi arvioida paperilta lukemalla. Toki tein jokaisen tulostuskerran jälkeen työhöni korjauksia. Ongelmaksi muodostui se, että paranneltavaa tuntui löytyvän kerta toisensa jälkeen. Lisäksi ilmestyi uusia susiaiheisia uutisia, joihin olisi halunnut vielä pureutua. Jossain vaiheessa oli pakko todeta, että työ on valmis.

5.2 Koiriin liittyvät uutisoinnit

Koiriin liittyvä huoli mainittiin 23 artikkelissa/ julkaisussa. Koiriin liittyvissä uutisoinneissa yleisin huoli ja susivihaa aiheuttava argumentti oli susien tappamat metsästyskoirat, mutta kahdessa uutisessa käsiteltiin myös törkeitä metsästysrikoksia, joissa metsästäjä oli ampunut suden, kun se oli ollut verekseltään koiran kimpussa. Kummassakaan tapauksessa metsästäjää ei tuomittu rikoksesta, vaan todettiin, että kyseessä oli pakkotilateko, jossa metsästäjä suojeli rahalla mitattavaa omaisuuttaan eli koira. Yhdessä tapauksessa mies oli yrittänyt tappaa susia myrkkysyötein. Mies kertoi esitutkinnassa, että hän vihasi susia, koska susi oli tappanut hänen metsästyskoiransa. Mies tuomittiin ehdolliseen vankeuteen metsästysrikoksesta.

Susi kokee koiran kilpailijaksi reviirillään ja tappaa sen todennäköisesti siitä syystä, eikä ravinnokseen. Metsästäjä tarvitsee koira metsästysapunaan eikä osaa ajatella silloin, että hän on se, joka tunkeutuu suden alueelle, eli metsään. Verrattuna suden piha- tai tuotantoeläntilavierailuihin, koira-tappiot ovat eri asemassa, koska koira viedään metsään suden alueelle. Toki niissä tapauksissa, joissa susi tulee tappamaan koiran kotipihaan, tilanne on täysin eri. Olipa tilanne kumpi tahansa, koira koetaan perheenjäseneksi ja sen menetys koetaan todennäköisesti henkilökohtaisempaan kuin tuotantoeläinten menetykset. Kirjailija Jorma Kettunen tiivistänee monen koiranomistajan tunteet:

"Metsästäjänä olen ollut kovimman paikan edessä, kun sudet tappoivat ja repivät Halli-koirani. Ei sitä voi mitenkään verrata esimerkiksi siihen tilanteeseen, kun koira jää auton alle." (Penttinen 2021.)

Lisäksi Kettunen perustelee miksi esimerkiksi hän käyttää koira metsällä susiuhasta huolimatta:

"Ilman koiria metsästyksestä puuttuu jotain." (Eml.)

Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari kommentoi 15.12.2021 MT:lle pitävänsä suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista valitettavana. Kari lohdutteli mm. koiransa sudelle menettäneitä henkilöitä vetoamalla petovahinkokorvauksiin. Koiransa sudelle menettäneiden tai suden koira haavoittaneiden omistajien kommentit Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Karille olivat mm. seuraavanlaisia:

"Emman eläinsatumaailma ei korvaa perheenjäsenen ja ystävän menetystä. Sitä ei rahalla korvata." (Lamminen 2021.)

"Kuin ihmeen kaupalla koira pääsi karkuun ja juoksi vertavuotavana kotiin. - - Koiralla oli takamus täynnä syviä puremahaavoja. Myös kyljessä reikä. Kulmahammas katki. Lääkärissä käyntejä tuli

seitsemän, monen viikon antibioottikuuri, hampaanpoisto. Mitä valtio korvasi? - - Eli enpä itke, jos muutama susi pääsee hengestään." (Eml).

"Vuosien työ jalostaa ja kouluttaa koirat. Mikä korvaus? 1000 euroa. Saisko vielä työ-, polttoaine- yms. hinnan. Puhuttais oikeasti 40 T per koira." (Eml).

"Raha ei lemmikkiä korvaa." (Eml).

"Emmalla ei ole tainnut olla - - arvokasta hirvikoiraa, joka on jäänyt sille tielleen." (Eml).

Susiviha kytee metsästäjissä. MT:n julkaisuissa kommentit ovat vielä melko hillittyjä. Sosiaalisessa mediassa meno on toista. Mikäli siellä joku uskaltautuu puolustamaan sutta, haukkumisryöppy on valtaisa.

Liikuttavaa on lukea uutisia, joissa kerrotaan jonkun yksittäisen koiran tarina, kuten esimerkiksi Lumi-nimisen koiran, joka kuoli suden raateluvammoihin Huittisissa 4.12.2021:

"Se aloitti lähtöhaukun hiljaa ja haukkui ihan kuin hirveä. Mutta kun se ei liikkunut ja haukku loppui, vasta sitten ymmärsin lähteä sinne päin. Sieltä löytyi verinen koira, joka koetti tulla vielä pää pystyssä minua kohti." (Mansikkamäki 2021.)

" - - vatsapuolella ja takapäässä oli niin pahat vauriot, että vaikka sitä koetettiin hoitaa teho-osastolla, illalla se kuoli." (Eml).

Uutisessa kerrotaan, että Lumi oli tapahtumahetkellä 250-300 metrin päässä omistajastaan ja verijäljistä päätellen se oli koittanut paeta omistajansa suuntaan.

"Niinkin lähellä se oli, että jos joku vinkaisu olisi kuulunut, olisin ymmärtänyt mennä katsomaan." (Eml.)

Koiriin liittyvät uutisoinnit ovat lohdutonta luettavaa kuolleiden koirien suuren lukumäärän vuoksi:

"Vaikka metsästäjät varovat laskemasta koiria susilaumojen läheisyyteen, sudet tappavat koiria yhä enemmän. Esimerkiksi viime viikon keskiviikkona, yhdessä päivässä, kolme koira joutui susien suihin. Runsaassa kuukaudessa sudet ovat tappaneet tai raadelleet 23 metsästyskoiraa." (Penttinen 2021.)

Edellä mainittu luku noin lyhyessä ajassa on hätkähdyttävä. Koiranomistajien susivihaa on helppo ymmärtää.

5.3 Tuotantoeläimiin liittyvät uutisoinnit

Tuotantoeläimistä kumpuava susiviha mainittiin 28 uutisoinnissa. Tuotantoeläimistä puhuttaessa rahalliset menetykset ja sitä kautta Valtiolta saatavat korvaussummat ovat suuria. Esimerkkinä mainittakoon, että 326 kuolleesta lampaasta maksettiin vuonna 2021 korvauksia 107 000 euroa (Penttinen & Lensu 2021). Vuodesta 2016 lähtien suurpetoaitoja on pystytetty vuosittain yli sata kilometriä (Siirilä 2021).

Lampurit (lammaskasvattajat) järjestivät 17.9.2021 tapahtuman, jossa he ympäri Suomea sytyttivät petotulet yöksi palamaan. Teolla he vaativat päättäjiltä toimenpiteitä petovahinkojen ehkäisemiseksi. Utiseen liittyen lampuri Sari Jaakola kommentoi seuraavaa:

"Päättäjien täytyisi ottaa virkansa ja palkkansa mukainen vastuu siitä, että maaseudulla on mahdollisuus harjoittaa elinkeinoja ja turvallista liikkoa." (Lamminen 2021.)

"Perjantai muuttui tavanomaisesta laidunkierroksesta täydeksi painajaiseksi. Kahlasimme kalsarisilaan joessa kuolleita keräten - -." (Eml.)

Seuraavana yönä Jaakola näki painajaisunta:

"Olin lampaitteni asemassa ja susia rynnisti esiin jokipenkoista, pensaiden takaa, joka puolelta. Niillä oli isot hampaat" (Eml.)

Jaakola nukkuu asuntovaunussa lammaslaitumen vieressä:

"En pysty nukkumaan kotona. Vaikka kuinka väsyttäisi, niin alan miettimään ja kelaamaan, että entä jos, entä jos." (Eml.)

Tapio Rintala kommentoi 10.9.2021 julkaistussa uutisessa seuraavaa:

"Perustuslain mukaan ihmisten turvallisuus, omaisuuden ja elinkeinon suoja olisivat turvattuja, mutta ei siltä tunnu. Olen ollut poliisiin yhteydessä, heidän mielestään toimintakynnys lopetusmääräyksen antamiseksi ei ylity, koska kyseessä on materiaalivahinko." (Penttinen & Lensu 2021.)

"Aidat ja portit eivät ratkaise varsinaista ongelmaa. Ongelma ratkeaisi sillä, mistä ei haluta tai uskalleta puhua, eli susien kannanhoidollisella metsästyksellä. Susien ihmisarkuutta on saatava lisättyä." (Eml.)

Rintalan tahto on vakaa. Hän haluaa, että susia tapetaan. Ensimmäinen kommentti kertoo turhautumisesta, kun poliisi ei tee asialle mitään. Rintalan tilaan kohdistuvia susihyökkäyksiä on useampia. Rintala oli ottanut edellisen susihyökkäyksen jälkeen lampaat sisätiloihin yöksi. MT:n 4.9.2021 uutisoinnissa Rintalan kommentteista kumpuaa turhautuminen:

"Tilan ympärillä on susiainoja, mutta se ei lampaita nyt suojellut - - Karsina-aidat eivät niitä (susia) pidätelleet. Konstit alkavat loppua. Täällä on paljon kauriita ja peuroja, mutta ei se mitään auta. Sudet tulevat silti." (Ala-Siurua 2021.)

Voiko Rintalaa moittia, jos hän haluaa tappaa susia? Rintala ei selvästikään näe tilanteeseen enää muuta ratkaisua. Tällä kertaa sudet olivat menneet lampolaan avoimesta ovesta. Ajattelisin, että Rintalalle voisi vielä ehdottaa lampolan oven sulkemista, mutta viisautta lienee vaieta.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Karin kommentit kirvoittivat myös tuotantoeläinyrittäjät kommentoimaan:

"Eihän ne korvaukset ole mistään kotoisin. Jos on hyväskuinen uuhi tai lehmä, sanotaan nyt vaikka kaksivuotias, terve ja astutettu parhaalla mahdollisena pässillä tai sonnilla, ja sitten tulee sudet ja tappaa sen. Saat korvauksena ainoastaan sen lihanarvon, et niistä jälkeläisistä, jotka on kohdussa, et niistä, jotka se tuottaisi tulevina vuosina. Siihen on saatava muutos!" (Lamminen 2021.)

Tuotantoeläinkasvattajienkin viha on helppo ymmärtää. Rahalliset menetykset ovat suuret. Susi tappaa kerralla useita eläimiä kuin huvikseen. Eläinten omistajia odottaa usein surullinen näky, kun raadeltuja eläimiä lojuu ympäri laidunta tai pitotiloja. Kasvattajien olisi ehkä helpompi ymmärtää sutta, jos muuta riistaa ei olisi saatavilla tai jos susi ottaisi vain sen, minkä välttämättä eläökseen tarvitsee. Näin ei valitettavasti ole asian laita.

5.4 Kohdentamattomat uutisoinnit

Katsoin susivihan syyn kohdentamattomaksi silloin, kun uutisoinnin kommentissa ei ollut mitään yksittäistä tai kohdistettua syytä susivihalle. Em. kommentteja oli mm. seuraavia:

Asukkaiden mielestä Huittisten susitilanne on muuttunut "käsittämättömäksi" (Mansikkamäki 2021).

"Susi on suurpeto, joka tappaa syödäkseen odottamatta Luken korjauslaskelmia" (Eela 2021).

"Ensi talvena laitetaan susia turkiksiksi eivätkä vihreät sitä pysty estämään" (Lundén 2021).

"Hukan ei pidä meitä periä. Toivottavasti äänestäjät havahtuvat maassamme ennen kuin hukka meidät perii" (Eela 2021.)

”Tekijä oli ajanut moottorikelkalla kahden suden päälle ja jälkien perusteella vielä pyrkinyt tavoittamaan kolmatta eläintä” (Penttinen 2021).

Viimeisin kommentti koski Sallassa tapahtunutta törkeää metsästysrikostutkintaa. Artikkelissa ei mainittu motiiveja teolle. Olen laskenut kyseisen tapauksen myös tuotantoeläimiä koskeviin susivihan syihin, koska tapaus sattui Sallassa, missä porot ovat elinkeinonharjoittamisen väline. Em. viitatun päättelen, että syynä susivihaan saattaisi olla poroihin kohdistuneet vahingot. Toki pelkkä sijainti on löyhä liitos mietittäessä susivihan syitä. Uutisessa ei kuitenkaan ilmennyt muita syitä, mitkä olisi voinut em. susivihan syihin liittää, joten jätin ne pois.

Suurimmassa osassa yksittäisistä kommentteista, joissa ei perusteltu mitään asiaa kommentti koskei tai mitään sillä tarkoitetaan, kommentin voitiin kuitenkin päätellä liittyvän uutisoitavassa asiassa olevaan susivihaan. Esimerkkinä mainittakoon kommentti:

”Kun aikuiset sudet opettavat pentujaan saalistamaan, syntyy isoja vahinkoja” (Penttinen & Lensu 2021).

Em. kommentti liittyi lammastilalla koettuihin susivahinkoihin ja kommentti oli uutisoinnissa heti sen jälkeen, kun edellisessä kappaleessa oli kerrottu suden tappaneen 326 lammasta vuonna 2020. Koska samassa uutisessa oli kuitenkin käsitelty myös koirien ja ihmisten turvallisuuteen liittyviä huolia, ja kommentti oli omassa kappaleessaan, päädyin laskemaan kommentin kohdentamattomiin. Kyseisen uutisen lapsia ja koiria koskevat kommentit laskin luonnollisestikin niitä koskevien susivihan syihin.

Toinen vastaavanlainen esimerkki oli susialueella asuvan Jutta Kiviluoman lause:

”Olemme osanneet pelätä kohtaamista suden kanssa” (Koivula 2021.)

Kyseinen uutinen käsittelee Kiviluoman perheen koiran toipumista suden hyökkäyksen jäljiltä. Vaikka uutinen käsittelee koiraan kohdistunutta hyökkäystä, Kiviluomat pohtivat uutisessa myös lastensa turvallisuutta. Näin ollen Jutta Kiviluoman lausetta ei pysty kohdentamaan vain yhteen susivihan syyhyn. Hän saattaa pelätä, että koira kohtaa suden, lapsi kohtaa suden, hän itse tai hänen miehensä kohtaa suden.

5.5 Ihmisten turvallisuuteen liittyvät uutisoinnit

Suoranaisesti vain ja ainoastaan ihmisiin liittyviä uutisointeja ei ollut kuin kolme. Ensimmäisessä uutisessa oli kyseessä tapaus, jossa epäiltiin suden hyökänneen aikuisen miehen kimppuun tämän ollessa ulkoiluttamassa koiraansa. Miehen käteen oli tullut lieviä vammoja. Toinen uutisointi koski

Mynämäellä Riistakeskuksen poikkeusluvalla kaadettua sutta, joka oli toistuvasti karkotuksista huolimatta palannut ihmisten pihoihin. Kolmas koski suden uskaliaisuutta otsikolla: *Tulevat kohti, antavat kuvata, kurkkivat konehalliin...– "Susi ei pelkää enää ihmistä"*. Kyseisessä uutisessa maanviljelijä kommentoi:

"Mutta se tässä on huolestuttavaa, ettei susi pelkää enää ihmistä. Sain nousta traktorista ulos rauhassa kuvaamaan ja sellaistaakin kuulin, että eräs isäntä siivosi konehallia ja kaksi sutta tuli siihen ovelle kurkkimaan, että mitä hän oikein touhuaa." (Mansikkamäki 2021.)

Muut uutisoinnit koskivat mm. susien tappamia koiria tai tuotantoeläimiä, mutta kyseisten uutisointien ohessa mainittiin myös ihmisen turvallisuuteen liittyvä huoli:

"Nyt turhan monella on pelottavia kokemuksia pedoista" (Lamminen 2021).

"Moni kokee, etteivät korvaukset - - auta turvattomuuden tunteeseen" (Eml).

"Susi raateli - - alle puolen kilometrin päässä kotoa" (Eml).

"Hyökkäys tapahtui noin sadan metrin päässä miehestä" (Eml).

"Entä se, että metsässä ei voi liikkua vapaasti?" (Eml).

"Pitäisikö ottaa käyttöön vanhan ajan sudenkuopat?" (Eml).

"Pihojen läheisyydessä liikkuvat sudet pelottavat muitakin kuin koirien ja karjan omistajia" (Eml).

"Tuo postilaatikolla käyminen, joka on 400 metrin päässä. Aamulla on vielä pimeää, kun haemme postin, joten kyllä sitä mieltii joskus, että missä se susi mahtaa olla tähystelemässä" (Eml.)

Em. kommentit liittyivät kaikki samaan uutisointiin, jossa kritisoitiin Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Karia, joka ei ymmärrä susialueilla asuvien ihmisten huolia. Kyseisessä uutisessa käsiteltiin myös nimenomaisesti lasten turvallisuuteen liittyviä huolia, mutta ne käsitellään omassa kappaleessaan.

Ihmisten turvallisuuteen liittyviä huolia kommentoitiin myös yhdessä kannanhoidolliseen metsästyksen liittyvässä julkaisussa:

"Metsästyksen avulla varmistetaan, että ihmiset voivat tuntea olonsa turallisiksi kaikkialla Suomessa, myös susialueilla. Tämä on välttämätöntä", totesi maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä MT:lle. (Penttinen 2021.)

Jo aiemmin mainitussa, Mynämäellä suden lopettamiseen riistakeskuksen poikkeusluvalla liittyvässä uutisoinnissa kommentoitiin seuraavaa:

"Kolme susiyksilöä on liikkunut toistuvasti asutuksen lähellä ja pihossa – siitä huolimatta, että niitä on karkotettu onnistuneesti Riistakeskuksen myöntämällä häirintäluvulla seitsemän kertaa ja kerran poliisin karkotusmääräyksellä". (Penttinen 2021.)

Samaan uutisointiin liittyi kommentti:

*"En ole metsästäjä, mutta pakko on ruveta **jotain tekemään**, kun sudet juoksevat ihmisten nurkissa."* (Eml).

Ratkaisuja vaadittiin myös seuraavassa kommentissa, joka liittyi lampureiden petotuliutisointiin:

*"**Jollakin tavalla** susiin pitäisi istuttaa jälleen pelko ihmistä kohtaan."* (Lamminen 2021).

Jotain tekemään. Jollakin tavalla. Ei sanota suoraan, että halutaan tappaa susia, mutta lauseet jättävät leijumaan ilmaan hienoisen uhan.

Uutisia lukiessani törmäsin lampurin ongelmaan siitä, että riistakeskus ei myöntänyt kaatolupaa, kun susi toistuvasti tappoi lampaita. Kaatolupia helittää sillä perusteella, jos susi vierailee toistuvasti ihmisasutusten läheisyydessä. Lampolat eivät tätä kriteeriä täytä. Tästä päätellen ihmisten turvallisuuteen liittyvään huoleen reagoidaan herkemmin, vaikka susi ei ole tappanut ihmistä yli 140 vuoden. Voiko pelko tulevista ihmisiin kohdistuvista vahingoista kummuta muualta kuin historian tapahtumista?

Maaseudun Tulevaisuuden lukijan kommentteissa Esko Eela kirjoittaa otsikolla Susipolitiikka on hukassa, seuraavaa: *"Kirjanoppineet virkamiehet ja -naiset sanelevat myös susipolitiikkamme suunnan. Suden valtaamat ihmisen reviirit vaietkoon"* (Eela 2021.) Koska Eela ei mielipidejulkaisussaan kertonut mitään syitä kommentilleen, laskin sen mukaan ihmisen turvallisuuteen liittyvään huoleen sillä perusteella, että Eela kirjoitti ihmisen reevireistä. Laskin tapauksen myös kohdentamattomiin uutisointeihin, sillä Ihmisen reviirillä voi olla myös koti- tai tuotantoeläimiä. Lisäksi Eela ei tuonut ilmi mikä syy sai hänet kritisoimaan maamme susipolitiikkaa.

5.6 Lasten turvallisuuteen liittyvät uutisoinnit

Nimenomaisesti vain ja ainoastaan lasten turvallisuuteen liittyviä uutisointeja oli vain yksi, ja sekin liittyi kirjajulkaisuun, jossa kerrottiin Päivi Alasalmen romaanista, joka käsittelee 1880-luvun lastensurmia. Muun aiheisia uutisia, joissa mainittiin selkeästi lasten turvallisuuteen kohdistuva huoli, oli yhdeksän. Liittyen vihreiden Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Karin jo aiemmin tässä työssä

kerrottuun susivahinkojen korvausmaksukäytännöllä lohdutteluun, pöyristyneet lasten vanhemmat kommentoivat mm. seuraavaa:

"Millä korvataan susista koituva stressi? Lasten koulumatkat autolla saastuttavat ilmaa ja heikentävät lasten kuntoa". (Lamminen 2021.)

"Entä sitten kun Susi raatelee jonkun lapsen? Miten Kari meinaa sen korvata?" (Eml.)

"Meidän likan ratsastusreissu viime syksynä oli aika ikävä. Susi seurasi kahta hevosta ja ratsastajaa lähes tallin pihaan." (Eml.)

Uutisessa kerrotaan lisäksi susiin liittyvien suurimpien pelkojen kohdistuvan *"tietysti lasten koulumatkoihin ja muuhun liikkumiseen"* (Eml.).

Kappaleessa 5.5 Ihmisten turvallisuuteen liittyvät uutisoinnit, käsitellyssä Mynämäen tapauksessa, missä susi kaadettiin Riistakeskuksen poikkeusluvalla, kommentoitiin lapsiin liittyen seuraavaa:

"Nykymeno on sellaista susien suhteen, että pieni vähemmistö vaikuttaa enemmistön elämänneonon. Erityisesti lasten pelkojen vähättely harmittaa". (Penttinen 2021.)

Mynämäen alueella kirjattiin elokuun alun ja joulukuun 2. päivän välillä, eli noin neljän kuukauden aikana, 113 susihavaintoa. Havainnoista 43 tehtiin pihapiirissä tai sen välittömässä läheisyydessä. (Eml.) Pihavierailujen määrää katsoessa ei ihmetytä yhtään, että vanhemmat pelkäävät lastensa puolesta.

Liittyen uutisointiin, jossa kerrotaan susien tappamista tai raatelemista 23 koirasta, kommentoidaan lapsiin liittyen seuraavaa:

"Tilanne on äärimmäisen vaikea ja huolestuttava - - maalla asuvien koulukyytejä kaipaavien perheiden - - näkökulmasta" (Penttinen 2021).

Myös seuraava kommentti löytyy koiraan liittyvästä uutisoinnista, jossa Teuvalla sattuneessa suden hyökkäyksessä vahingoittunut koira on toipumassa vammoistaan:

"Susien uhka on pakko ottaa vakavasti ja tehdä jotain asialle. Viimeiset 1,5 vuotta olemme vieneet 10- ja 11-vuotiaat lapsemme pimeään aikaan autolla 500 metrin päässä olevalle bussipysäkille susien pelossa. Nyt yritän saada heille järjestymään susikyydin kouluun." (Koivula 2021.)

Uutisotsikkoon: *Tulevat kohti, antavat kuvata, kurkkivat konehalliin...*– *"Sus ei pelkää enää ihmistä"* liittyen lasten turvallisuuteen kohdistuva huoli tuli ilmeni maanviljelijä Sakari Suittion kommentista:

"En ole enää niin susivastainen kuin silloin, kun sudet kiersivät täällä. Nyt kotona ei ole lapsia eikä koiraakaan." (Mansikkamäki 2021.)

Suittion susivastaisuus on siis vähentynyt sen myötä, että hänellä ei ole enää huolta aiheuttavia asioita, eli lapsia ja koiraakaan. Suittio on kuitenkin vielä jonkin verran susivastainen. Suittio viljelee maata, joten tuotantoeläintappioita hänellä ei ole eikä ole ollut. Suittion susivastaisuus on siis ollut lähtöisin pelosta, että susi olisi voinut vahingoittaa koiraakaan tai Suittion lapsia. Emme keskity tässä osiossa koiriin, joten voimme pohtia, miksi Suittio on pelännyt lastensa puolesta. Koska tutkimuksessani tutkimusaineistona ei ole ollut haastattelut, en näin ollen ole päässyt kysymään Suittiolta mikä on aiheuttanut huolta lasten turvallisuuden puolesta. Voin vain arvailla juontaako Suittion huoli historian lapsisurmista.

Lampureiden petotuliuutisointiin liittyen, kommentoitiin huoleen lasten turvallisuudesta, seuraavaa:

"Sinne tuli paikallisesta metsästysseurasta vahtimiehiä ja lapsille järjestettiin koulukyydit" (Lamminen 2021).

"Siikajoella on esitetty ratkaisuksi, että lapsille jaettaisiin susikelloja, joita kilistelemällä he karkottaisivat pedot koulumatkallaan" (Eml).

MT:n pääkirjoituksessa 6.9.2021 todettiin suden kuuluvan Suomen luontoon, mutta riidanalaisiksi käsitykset susikannan suuruudesta ja käyttäytymisestä. *Susi tulee nyt liian lähelle ihmistä. Se hakee ruuakseen metsästäjän koiran ja pakottaa järjestämään lapsille koulukyytejä.* (Maaseudun Tulevaisuus 2021.)

Keuruulla 23.7.2021 lampolaan sisälle hyökännyt ja lampaita tappanut ja raadellut susi sai aikaan myös lasten turvallisuuteen liittyviä kommentteja:

"Viime viikolla susi makoili erään talon pihassa 20 metrin päässä rappusista vattupusikossa, lasten leikkipaikan vieressä. Susi on pidempään kierrellyt talojen pihoissa". (Hietämäki 2021.)

"Eihän täällä uskalla enää laskea lapsia ulos leikkimään ja tilanne pelottaa myös aikuisia" (Eml).

5.7 Historian lapsisurmiin liittyvä uutisointi

Suoranaisesti historian lapsisurmiin liittyviä uutisointeja ei ollut kuin yksi; MT:n kirja-arvio Päivi Alasalmien Sudenraudat-kirjasta. Alasalmien kirja on tositapahtumiin pohjautuva romaani. Kirjassa Alasalmi kuvaa kuinka *ahdistavaa oli pelätä suden syövän lapset jopa kotipihassa*. Lapsia ei voitu pitää vain sisätiloissa, koska elanto piti jotenkin hankkia, ja lapsilla oli tärkeä osuus talon töissä. Artikkelissa käydään läpi historiaa todeten, että susi tappoi 22 lasta Turun ympäristössä 1880-luvun

alussa. Artikkelissa mainitaan kirjassa kerrottavan, että tallella on kahden lapsena suden hampaista pelastetun haastattelu ja että kumpikin kantoi raatelujälkiä lopun ikäänsä. (Järvenpää-Summanen 2021.)

Kappaleessa 1.2 Aiheen valintaan johtaneet syyt, kerroin torppari Kaarle Fritjofinpoika Hirsimäen 2-vuotiaasta Edvard-pojasta, joka selvisi suden hampaista hengissä. Pistää miettimään, kuinka selkeät muistikuvat Edvardilla on voinut säilyä Edvardin tapahtumahetkellä käsillä olleen nuoren iän vuoksi. Ehkä juuri samaisesta syystä Susi-litan tarinaa pidetään ainoana suden hampaista selvinneen tarinana Lappalaisen Suden jäljet -kirjassa.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Huomionarvoista MT:n uutisoinneissa oli se, että kannanhoidollisen metsästyksen sallimisen voimanatulon jälkeen ja juuri ennen sitä, ihmisten turvallisuuteen liittyvä huoli mainittiin uutisoinneissa useammin kuin esimerkiksi kesään keskittyvissä uutisoinneissa. Tästä päättelen, että kiisteltäessä ja päätettäessä siitä, saako susia lopettaa, ihmisten turvallisuuteen liittyvää huolta on käytetty perusteena, kun kannanhoidollisen metsästyksen sallimista on harkittu. Se, että poikkeuslupia suden kaatoon myönnetään sillä perusteella, että susi on toistuvasti pyörinyt ihmisasutusten lähellä, tukee ajatusta, että ihmisen turvallisuuteen liittyvä huoli ajaa etusijalle.

Muutenkin uutisoinnit tuntuivat lisääntyvän loppuvuotta kohti. Tutkimus olisi ollut mahdollisesti järkevämpi toteuttaa vuoden 2020 loppu- ja alkuvuoden 2021 aikajanaa käyttäen. Talvella, kun sudet jättävät lumeen jälkiä, havainnot niistä, ja sen mukana uutisointi, lisääntyy. Lumeton aika lienee hiljaisinta susiaikaa. Ei siksi, että se todellisuudessa olisi sen hiljaisempaa kuin muulloinkaan, mutta lumettomaan aikaan susihavaintoja on vaikeampi tehdä. Toisaalta tuotantoeläinvahingot sattuvat usein kesäisin, kun eläimet ovat laitumella. Tulee myös muistaa lisääntyneiden riistakameroiden määrä. Mikä onkaan parempi keino todistaa susien pihakäynnit kuin riistakameran kuva?

Ottaen huomioon, että vuonna 2021 lukuisat koira- ja tuotantoeläinmenetykset olivat todellisia, eikä Susi ole tappanut yli 140 vuoteen ihmisiä Suomessa, uutisoinnit, joissa mainitaan huoli ihmisten turvallisuudesta, on määrältään suuri (31 kappaletta). Tämä kertonee siitä, että historian tapahtumat ovat edelleen ihmisten muistissa. Jos lukijalle heräsi tässä vaiheessa kysymys, että eikö pelko voisi johtua myös yksinkertaisesti siitä syystä, että kyseessä on petoeläin, niin muistutan, ettei ilveksen kaatolupia mietittäessä vedota ihmisten turvallisuuteen. Mistä muualta kuin historiasta oisimme saaneet ajatuksen siitä, että susi voi olla vaarallinen ihmiselle?

Jos vielä palaamme ilvekseen, voimme todeta, ettei niistä ole vastaavanlaisia uutisointeja kuin susista, vaikka ne ovat petoeläimiä, vierailevat ihmisasutusten lähellä ja ovat kooltaan sellaisia, että

voisivat tappaa lapsen. Ilveksellä ei nimittäin ole historiaa lastentappajana. Karhun tiedetään käyneen ihmisten kimppuun ja tappaneenkin ihmisiä, mutta yleensä tilanne johtuu siitä, että ihminen joutuu vahingossa emokarhun ja pentujen väliin. Karhullakaan ei ole historiaa lastentappajana. Karhujen lopettamispäätöksiin suhtaudutaan aivan toisella tavalla kuin susien. Jos susi päätetään lopettaa jossain, kansalaiset hurraavat kuin hurmoksen vallassa. Jos taas karhu päätetään lopettaa, ihmiset nostavatkin metakan karhun puolesta (Karvinen 2021).

Tutkimuskysymykseeni siitä, mitä eri huolia susiin liittyy, sain vastauksen tutkimuksellani. Huolet koskivat hyvinkin selkeästi kotieläinten, tuotantoeläinten, ihmisten yleensä ja lasten turvallisuutta. Tulee huomata, että jo analysointia aloittaessani, olin varannut tietyt värit kullekin em. huolenaiheelle, eli olin jo entuudestaan tietoinen näistä huolenaiheista. Sain tutkimuksellani siis lisäksi vahvistuksen oletuksilleni samalla kun sain vastauksen tutkimuskysymyksiini. Mitään uusia huolia tai susivihan aiheita ei tullut esille, vaikka olin sellaisille varannut oman värin. Kun pohdin mitä muita huolen tai vihan aiheuttajia olisi voinut olla, mieleeni tuli ainoastaan äänihaitat tai siisteyshaitat. Äänihaitta olisi voinut olla sellainen, että joku kokee susien ulvonnan häiritseväksi. Siisteyshaitat sellaisia, että susia ei pelättäisi, mutta vihaa aiheuttaisi se, että ne repivät roskiksia tai jättävät ulosteita.

Tutkimuskysymykseeni siitä, mainitaanko MT:n artikkeleissa historian lapsisurmat, sain helpon vastauksen. Yhdessä artikkelissa mainittiin lapsisurmat, mutta kyseessä oli kirja-arvostelu. Koen, että kyseiseen tutkimuskysymykseen vastaus on siten ei. Hain tutkimuskysymykselläni alun perin sitä, että vetoaako joku kansalainen MT:n artikkelien kommentteissa siihen, että susi on ennenkin tappanut lapsia Suomessa. Näin ei kuitenkaan käynyt. Koin asian suhteen hienoista pettymystä. Olin osannut varautua, etteivät ihmiset kommentteissaan juurikaan nosta historian lapsisurmia esille, mutta en arvannut, että tutkimus tuottaa nollatuloksen kyseisen tutkimuskysymyksen kohdalla. Tulee tosin muistaa, että MT:n artikkelit ja julkaisut puolen vuoden aikajaksolta antavat todellakin vastauksen vain kyseiselle puolen vuoden aikajaksolle ja kyseisen median julkaisuihin.

Vaikka MT:n julkaisuissa ei tutkimusaikavälillä historian lapsisurmia mainittu, tutkimusaineiston ulkopuolella mainittiin. Kappaleessa 4.11.4 Suden tilanne Suomessa vuonna 2021, kerroin Nousiaisten ja Mynämäen alueella 21.11.2021 pidetystä susipaneelistä, jossa nimenomaisesti keskusteltiin lapsiin kohdistuvasta uhasta susien toimesta. Nousiaisten ja Mynämäen alueella ei ole mainittavaa tuotantoeläintoimintaa, eikä paneelissa näin ollen keskitytty eläinvahinkoihin. Kyseisessä paneelissa tunteet kävivät kuumina ja painopiste katsojakysymyksissä oli Varsinais-Suomen 1880-luvun lastensurmista. Lasten vanhemmat toivat nimenomaisesti ilmi, että pelkäävät lastensa puolesta vedoten historian lastensurmiin.

Lohduttaako minua siis tieto siitä, että historian lastensurmiin vedotaan edelleen, puhuttaessa lasten turvallisuudesta susiin liittyen? Lohduttaa. Minun on pakko myöntää, että lohduttaa. Vaikka en tutkimusaineistollani saanut vastausta kyseiseen tutkimuskysymykseen, olen saanut tutkimukseni avulla vahvistuksen siitä, että historian tapahtumien vaikutus nykypäivän susivihaan ei ole vain oman mielikuvituksen tuote.

Vaikka olen kiivaasti perustellut, että nykypäivän pelko lasten turvallisuuteen liittyen juontaa historian lapsisurmista, on eräs asia, mikä minun tulee muistaa ja myöntää. Josko minä olen nuoruudessaani katsellut kauhuelokuvia susista, niin en varmasti ole ainoa. Eikä kyseessä ole ainoastaan kauhuelokuvat. Ne ovat ehkä jopa huono esimerkki. On paljon ihmisiä, jotka eivät edes halua katsoa kauhuelokuvia. Useissa elokuvissa on kohtauksia, joissa susi koittaa tappaa ihmisen ruoakseen. Esimerkkinä voidaan mainita vaikkapa elokuvat *The Day After Tomorrow* (2004) tai *Medusan perintö* (*The Bourne Legacy*, 2012). Ensin mainitussa ihmiskunta taistelee ilmastonmuutosta vastaan ja kun ruokaa koitetaan hankkia keskelle kaupunkia ajautuneesta rahtilaivasta, sudet hyökkäävät paikalle ja jahtaavat ihmisiä verenhimoisesti. Viimeiseksi mainitussa elokuvassa agentti pakenee metsässä tappajia, ja sudet ahdistelevat miestä kahteenkin otteeseen tappamistarkoituksessa.

Filmitoiminta luo siis kuvaa siitä, että susi metsästä ihmisiä ruoakseen. Toki tässä vaiheessa voidaan kysyä, miksi näin? Juontaako elokuvien käsikirjoittajien ideat historian tapahtumista ja siitä, että susien tiedetään tappaneen ihmisiä ympäri maailmaa. Jos taas vertaamme tilannetta vaikkapa ilvekseen, niin mieleeni ei tule yhtäkään elokuvaa, jossa ilves jahtaisi ihmisiä tappomielessä. Jälleen kerran huomaan päätyväni ajatukseen, että historian tapahtumilla on merkitystä susivihaan tavalla tai toisella.

Verrataan tilannetta haipelkoon. Sukeltajat, snorklaajat ja surffarit ottavat harrastuksissaan huomioon hait, koska haiden tiedetään tappaneen ihmisiä. Egyptin sukellussafarilla vuonna 2015 laivan työntekijät hakivat ystäväni kiireesti pois vedestä, kun tämä oli lähtenyt snorklaamaan riutalle, jossa tiedettiin liikkuvan ihmiselle mahdollisesti vaarallisia Oceanic Whitetip Shark eli valkopilkkahaita. Haiden suhteen tilanne on sinänsä eri kuin susien. Esimerkiksi Valkopilkkahaita metsätetään niiden evien vuoksi. Ei siksi, että ne saattavat olla ihmiselle vaarallisia. Muun muassa sukeltajat haluavat suojella haita. Kertomuksella haluan painottaa sitä asiaa, että ei sukelluspiireissäkään pelätä sellaisia kaloja tai nisäkkäitä, joilla ei ole historiaa ihmisen vahingoittamisesta.

Jos ihminen laittaa kielensä pakkasella kylmään metalliin, hän todennäköisesti oppii olemaan tekemättä sitä uudestaan. Jo lapsena opitaan, että em. tilanteessa kieli jää kiinni metalliin ja sen poisreikäminen aiheuttaa kipua ja verenvuotoa. Ihminen on oppinut, että sutta pitää pelätä. Susi ei ole yli 140 vuoteen tappanut ihmistä, mutta joskus opitut asiat kantavat sukupolvilta toisille. Ei kaikkea

tarvitse oppia itse. Joku kuulee kansantarinoita, joku lukee tutkimuksia tai kirjallisuutta, joku saa mielikuvansa vaikkapa sieltä elokuvista.

Jotta en unohda muita susivihan syitä, niin on aiheellista pohtia myös hieman tuotanto- ja kotieläintappioita. Oppimista on tapahtunut myös sillä rintamalla ihmisten taholta. Susiviha ei ole aiheellonta. Kyseisiä tappioita löytyy myös historiasta. Tuotanto- ja kotieläintappioissa ei tosin tarvitse vedota historiaan, eikä niin usein kuule tehtävänkään. Niitä on nykypäivänäkin aivan riittämiin. Suden läsnäolo tulee tehokkaasti tiedettäväksi, jos laitumelta löytyy aamulla raadeltuja ja kituvia lampaita, tai jos metsästyskoira löytyy metsästä peräpää syötynä.

Kappaleessa 4.5.7 Varsinais-Suomen (Turun seudun) lapsisurmat, käsitellään tuotantoeläintappioiden nousemista merkittävämpään rooliin kuin lapsisurmat, mietittäessä sudesta saatavien tapporahojen korottamista. Selitys tähän lienee se, että entisaikaan raha on ollut tiukemmalla kuin nykypäivänä. Historiassa on tuskin maksettu yhtä suuria korvauksia tuotantoeläintappioista kuin tänä päivänä. Lisäksi entisaikaan tuotantoeläimet olivat monelle elinehto, eikä ilman niitä saatu ruokaa pöytään.

Lampaat ovat öisellä laitumella kuin tarjottimella sudelle. Lapset eivät ole samalla tavalla tarjolla. Mitä mahtaisi tapahtua, jos laittaisimme pahimmilla susialueilla 50 pikkulasta lampaiden sijasta laitumelle yöksi?

Kysymykseeni miten susia koskevissa uutisoinneissa/ artikkeleissa tuodaan esille lasten turvallisuuden liittyvä huoli, sain myös vastauksen. Kuten aiemmin, asiaa käsittelevästä kappaleesta käy ilmi, lapsille hankitaan koulukyytejä, mietitään uskaltaako lapsia päästää ulos leikkimään. Jossain on jopa kunta jakanut kilikelloja karkottamaan susia.

Koulukuljetusten järjestäminen susialueilla on hyvin konkreettinen teko. Sen osalta ei tarvitse jäädä arpomaan pelätäänkö suden käyvän lapsen päälle vai ei. Kilikellojen jakaminen on jokseenkin epätoivoinen tai säählittävä keino, ehkä jopa naurettava, mutta sekin kertoo selkeää viestiä siitä, että suden todellakin pelätään käyvän lapsen päälle. Kappaleessa 4.6 kerroin Susi litan tarinasta. Lita oli tulossa keskellä päivää koulusta viiden muun lapsen kanssa. Kuudesta lapsesta on varmasti lähtenyt ääntä. Lasten määrä tai heistä lähtevä ääni ei ole kuitenkaan pelottanut susia.

Aiemmin kappaleessa 5.5 Ihmisten turvallisuuden liittyvät uutisoinnit, kerroin maanviljelijästä, joka oli saanut tulla traktoristaan ulos kuvaamaan sutta. Susi ei pelännyt traktorin ääntä eikä aikuista miestä. Pistää miettimään miten kilikello pelottaisi susia? Todennäköisesti kilikelloilla on ajettu takaa ajatusta, että susi on arka eläin ja ääntä kuullessaan lähtee eri suuntaan jo ennen kuin tietää

mistä ääni tulee. Jos susi taas ei lähde eri suuntaan, näkee lapsen ja on nälkäinen, niin auttaako kellon kilistely lasta? Toivon ettemme saa koskaan vastausta em. kysymykseen.

Kappaleessa 4.12 Aikaisempia tutkimuksia susista, esittelin Aleksii Heinon Wolf-flow työtä. Työnsään Heino totesi, että todisteita siitä, että susi olisi tappanut lapsia historiassa, ei ole. En malta olla tässä välissä näpäyttämättä heitä, jotka eivät usko susien surmanneen lapsia, vaan väittävät perheiden tappaneen lapsiaan suuren lapsiluvun ja taloudellisten vaikeuksien vuoksi. On se varmasti ollut rankkaa, kun sudet saatiin tapettua sukupuuttoon ja lastensurmat loppuivat. Vanhemmat eivät voineet enää hyvällä omallatunnolla lahdata omia lapsiaan. Jos lukija ei ymmärtänyt aiemman tekstiin liittyvää sarkasmia, niin selvennettäköön, että pidän ajatusta siitä, että Suomen kyllissä olisi järjestelmällisesti lavastettu lasten kuolemia suden tekemiksi, huvittavana.

Lasten kuoleman lavastusta miettiessä voi kuvitella tilanteen, missä äiti tai isä irrottasi lapseltaan pään ja irrottasi siitä nahan. Katkaisisi käden ja pukisi käteen hanskan. Veisi kallon ja käden metsään ja hälyttäisi kyläläiset etsimään lasta. Järkyttyneet kyläläiset löytäisivät lapsen jäänteet ja lehdet kirjoittaisivat asiasta uutisen. Vai olisivatko kyläläiset peräti mukana juonessa? Eikö kuulosta aika hurjalta? Pyytäisin epäilijöitä myös perehtymään hieman äidinrakkauden voimaan, jota pidetään ihmisen vahvimpana tunteena (Garrido-Rojas 2006, viitattu verkkojulkaisussa Äitiyden ihme 2018).

Kappaleessa 4.9 Lapsisurmien syitä, olen käsitellyt syitä, miksi susi on käynyt lasten kimppuun. Verrattuna muuhun pienriistaan, johon susi on joutunut mm. 1880-luvulla tyytymään, lapsi on ollut sudelle helppo saalis. Perustelen kantaani sillä, että ihmislapsi on mm. hitaampi kuin esimerkiksi jänis tai kettu, eikä näin ollen pääse mitenkään sutta pakoon juoksemalla. Pieni lapsi on myös melko avuton, koska ihmisen motorinen kehittyminen on eläimiin nähden hidasta. Vain noin puolet kuusivuotiaista lapsista hallitsee esimerkiksi juoksemisen, joka on motorisista perustaidoista tutuin (Itkonen ym. 2018, 12).

Kappaleessa 1.2 Aiheen valintaan johtaneet syyt, kerrotaan, kuinka susi kävi 6-vuotiaan lapsen kimppuun, vaikka lähitarhassa olisi ollut lampaita tarjolla. Susi on petoeläin, joka syö lihaa ja tarvitsee sitä elääkseen. Ajattelen, että susi ottaa sen saaliin, minkä se helpoiten saa. Se ei nälissään ajattele, että ”Voi mikä harmi. Näyttäisi olevan on kömpelö ja hidas lihanpala, mutta en minä tuota voi syödä, kun se on ihminen. Ei ihmisiä saa kuulemma syödä”. Sen perusteella, kuinka mm. sosiaalisen median susivaroitusrhymissä tuodaan useasti esille pelko lasten turvallisuuteen liittyen, päättelen, etten ole ainoa, joka näin ajattelee. Lisäksi jo aiemmin mainittu Nousiaisten ja Mynämäen susipaneeli marraskuussa 2021 kertoo siitä, että alueen ihmiset todella pelkäävät lastensa puolesta.

Minulle oli epäselvää opinnäytetyöhön ryhtyessäni, kuinka monta lasta susi on historian aikana surmannut Suomessa. Tiesitkö sinä surmattujen lasten määrää? Turun seudun lapsisurmat ovat jääneet parhaiten ihmisten mieliin, koska ne olivat viimeisimmät, eikä susi ole Suomessa niiden jälkeen tappanut ihmistä. Kyseiset surmat eivät olleet kuitenkaan mikään yksittäinen sattuma. Tapauksia löytyy ympäri Suomea useilta eri aikakausilta. Mikäli kaikki vanhemmat perehtyisivät historian tapahtumiin paremmin, susikeskustelu voisi saada uuden käänteen.

Palataanpa vielä hetkeksi Turun seudulle, kun kaksivuotias Johanna Wiik kuoli 23.4.1880. ”*Selvästi susi oli syönyt lapsen. Luultavasti se oli avannut ensin mahan ja etsinyt sieltä maksan, josta se sai paljon terveellisiä vitamiineja ja mineraaleja. Keuhkot ja sydämen se söi ehkä seuraavaksi, koska niistä sai nahalle ja muille elimille tärkeitä rasvahappoja. Kaksi- ja puolivuotiaalla tytöllä oli heiveröiset lihakset, mutta liha kelpasi tietysti proteiinien ja veden takia, samoin se vähä veri, minkä susi lapsesta sai. Pienet luut se rutisti rikki vahvoilla leuoillaan ja söi nekin, koska se tarvitsi kalkkia ja fosforia oman rankansa rakennusaineeksi. Luuytimissä oli paljon rasvaa ja proteiineja – niitä se järsi mielellään. Susi kalusi pienen saaliinsa nopeasti, eikä lapsesta jäänyt lopulta jäljelle yhtään enempää kuin hirvenvasasta tai jäniksestä olisi jäänyt. Jäi vain kaikkein vaikeimmin käsiteltävät osat: kengät, hame ja pää. Näin ei käynyt siksi, että susi olisi tahtonut nostaa karvat pystyyn lukijan päässä, vaan koska susi on aito lihansyöjä, joka aina tekee näin. Suden oli saatava saalistaan kaikki”.* (Tikkanen 2019, 46-47.)

En voi olla miettimättä tuleeko Suomessa, susien määrän vielä lisääntyttyä, kuolemaan lapsi. Toki olosuhteet siihen ovat huonommat verrattuna entisaikoihin. Tunkiot eivät enää haise, eikä pihoissa juokse kanoja. Pienet lapset eivät joudu enää paimentamaan pelloilla lampaita, vaan istuvat sisällä tietokoneillaan ja tableteillaan tai räpläävät puhelinta. Toisaalta syrjäkyläien lapsilla on pitkä matka linja-autopysäkille, kun kyläkoulut on lopetettu ja lapset joutuvat käymään keskustojen suurissa yhdyskouluihin. Ajattelen, että on epätodennäköistä, että susi nimenomaisesti odottaisi lasta saapuvaksi metsätielle. Mikäli susi tappaisi 2020-luvulla lapsen, kyse olisi todennäköisesti surullisesta yhteensattumasta. En kuitenkaan pidä asiaa mahdottomana. Mikäli näin kävisi, voi vain miettiä mitä vaikutuksia sillä olisi paljon kiisteltyyn kannanhoidolliseen metsästykseseen. Entä käynnistyisikö susia kohtaan avoin ajojahti vai noudatettaisiinko edelleen kiltisti EU:n luontodirektiiviä? Arvelen, että salametsästyksen lisääntymiseen asialla olisi varmuudella vaikutusta.

Katselin 16.1.2022 internetistä videon, jonka joku oli jakanut susivastaisessa Facebook-ryhmässä. Videolla susi juoksi jäällä henkensä edestä pakoon moottorikelkkaa. Kun moottorikelkka pääsi riittävän lähelle, kuljettaja pysäytti kelkan ja ampui sutta kaksi kertaa. Susi kaatui kuolleena maahan. Minusta tuntui pahalta. Kun video alkoi, pelkäsin, että sutta kidutetaan, koska video ei auennut automaattisesti, vaan sen sisältö oli suojattu varoitustekstein ”arkaluontoinen sisältö”. Videon jakaja

oli kommentoinut videota kehuskelemalla, miten muualla rottaan verrattavan elikon ongelmat hoituvat. Tunsin suuttumusta kirjoittajaa kohtaan.

Edellä mainituista tunteistani huolimatta en pääse yli siitä ajatuksesta, että susi on ihmiselle, ja varsinkin lapsille vaarallinen. Vaikka olen opinnäytetyöni myötä löytänyt syitä susien käytökselle, ne eivät ole vakuuttaneet minua siinä määrin, että oma pelkoni olisi väistynyt. Olen kuitenkin onnellinen, etten kuulu siihen sivistymättömään joukkoon, joka vaatii jokaisen suden päätä vadille. Toisaalta minun on helppoa todeta edellä mainitulla tavalla. Entä jos **minun** koirani syötäisiin tai lampani raadeltaisiin makuuhuoneen ikkunan alla. Tai jos sudet vierailisivat **minun** pihassani toistuvasti? Miten minä mahtaisin reagoida?

6.1 Tutkimuksen haasteet

Haasteeksi työssä nousi susiin liittyvän uutisoinnin paljous ja se, että useimmiten samassa artikkelissa oli käsitelty useampia eri susivihan syitä. Mietin, kohdistanko jonkun tietyn artikkelin vain sen pääotsikossa olevaan osioon, jossa käsittelen susivihan syitä, vai käytätkö samaa artikkelia useammassa analysoitavassa susivihan syyssä. Päädyin valitsemaan jälkimmäisen vaihtoehdon, koska huomasin, että artikkelin otsikoista huolimatta sisällöissä käsiteltiin kattavasti muitakin susivihan syitä kuin otsikossa mainittua. Huomasin myös, että kun kaikki 49 analysoitavaa artikkelia oli allekkain Word-pohjalla, oli työlästä siirtyä artikkelista toiseen, kun ei muistanut missä mikäkin artikkeli oli, ja selaaminen oli hidasta. Näin kävi mm. silloin, kun olisin halunnut tarkastella kahta artikkelia samaan aikaan. Pohdin, olisiko ollut järkevä ottaa eri Word-pohjia ja lähteä laittamaan artikkeleita eri pohjille sen mukaan, mikä on susivihan syy. Totesin ajatuksen mahdottomaksi, koska joissakin artikkeleissa käsiteltiin yhtä laajasti kaikkia yleisimpiä vihan aiheuttajia.

Haastavaa oli pitää omat ajatukset kasassa ja rajata valtavaa tietotulvaa. Minulle kertyi 11 sivua tekstiä, jonka olin tallentanut Wordiin nimellä ”Opinnäytetyöhön tekstiä”. Kyseiseen osioon olin siirtänyt materiaalia, jonka käyttöä harkitsin tai jonka olin poistanut työstä, koska minun oli pakko rajata tekstin määrää, jotta työ ei paisuisi liian suureksi.

Suurimmaksi haasteeksi koin sen, miten saada työ helposti ymmärrettäväksi ja luettavaksi. Kun luin työtäni läpi, huomasin useinkin, että käsittelin jotain samaa asiaa useammassa eri kappaleessa. Minun oli vaikea hahmottaa mihin mikäkin tieto olisi ollut järkevin laittaa. Tähän asiaan sain onnekseni apua ohjaajaltani.

Yksi merkittävä haaste työtä tehdessäni on ollut omat asenteeni ja vahvat mielipiteeni. Ne olivat tiedossani jo työtä aloittaessani, mutta niiden merkitys korostui pohdintoja tehdessäni. Vaikka käsit-

telin mitä tahansa susivihan syitä, huomasin saavani aina uuden ”aasinsillan” pohtia historian lapsisurmia tai suden vaarallisuutta ihmiselle tai nimenomaan lapselle. Jouduin tarkkailemaan itseäni, että pidättäydyin aiheessa ja että käsittelin myös riittävästi muita susivihan syitä.

6.2 Tutkimuksen eettisyys ja johdonmukaisuus

Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa huolellisuutta, tarkkuutta ja rehellisyyttä läpi koko prosessin ajan (Ronkainen ym. 2013). Olen tutkimuksessani tarkastanut lähteiden paikkansapitävyyden ja pitänyt huolta siitä, että lähdemerkinnät ovat oikein. Olen kiinnittänyt huomiota aiemmissa tutkimuksissa oleviin epäkohtiin ja eroavaisuuksiin tuomalla ne esille työssäni ja pohtimalla syitä niihin. Olen edennyt työssäni johdonmukaisesti käsitellen eri aikakausia loogisessa järjestyksessä. Ja mikä oleellisinta, niin paljon kuin huomasin toivoneeni tai uskoin käyvän toteen, olen myöntänyt, ettei tutkimusaineistossani suoranaisesti vedottu historian lapsisurmiin.

Tieteellisen tiedon on oltava luotettavaa. Tutkimuksen tekijältä odotetaan kykyä tutkimustiedon laadun arviointiin. (Ronkainen ym. 2013.) Tutkimusaineistoni on luotettavaa siten, kuinka lehtiartikkelit tai julkaisut vain voivat olla. En ole niiden sisältöä vääristellyt omien näkökantojen tai tarkoitusperiäni mukaan, vaan niiden sisältö on tuotu ilmi siten, ettei niiden alkuperäinen tarkoitus tai sanoma ole muuttunut. Maaseudun Tulevaisuus on mediana arvostettu ja tunnettu, ja sen julkaisuja pidetään yleisesti ottaen luotettavina. Em. lähtökohtiin peilaten tutkimukseni tutkimustieto on laadullisesti arvioiden luotettavaa.

6.3 Oma oppimisprosessi

Jos joutuisin testiin, jossa minulle lueteltaisiin kysymyksiä, joihin pitää antaa vastaus sekunnissa, tietäisin epäröimättä mitä vastaisin kysymykseen; mitä olen oppinut tätä työtä tehdessäni. Vastaukseni olisi huolellisuutta. Olen melkoisen monta kertaa työtä tehdessäni korjannut mm. lähdemerkintöjä. Olisin säästänyt omaa, ja varmasti myös ohjaajani aikaa, mikäli olisin ollut huoleellisempi heti alusta lähtien. Lisäksi jos olisin tutustunut paremmin opinnäytetyöohjeeseen heti alkumetreillä, olisin voinut tehdä alusta alkaen asioita enemmän oikein.

Vaikka huolellisuus nousi ensimmäisenä mieleeni miettiessäni työstäni saamaa oppia, se tuskin kuitenkaan on suurin oppi tai anti, mitä työstäni olen saanut. En ole aiemmin tehnyt tämän tasoista opinnäytetyötä. Moni asia tuli minulle täysin uutena. Olen esimerkiksi oppinut työn avulla hakemaan tietoa laajemmin kuin ennen. Kuulin työtä tehdessäni ensimmäistä kertaa mm. Google Scholar verkkosivustosta, josta voi hakea tieteellistä kirjallisuutta.

Koen tämän opinnäytetyön tekemisen ensiarvoisen tärkeänä ajatellen tulevaa työtäni, kun myöhemmin ohjaan opinnäytetyöntekijöitä. Ilman tätä matkaa en voisi samaistua oppilaan asemaan

enkä osaisi neuvoa oppilaitani kattavasti. En toki missään nimessä väitä, etteikö oppimismatka olisi vielä kesken, mutta itse työn tekeminen antaa paremmat eväät kuin vain asiasta lukeminen.

Yksi tärkeimmistä opeista tätä työtä tehdessä on ollut se, ettei mikään tule ilmaiseksi, vaan onnistuminen tai edes sen tavoittelu vaatii pitkäjänteistä työtä. Kun luin laadullisesta tutkimuksesta kertovista oppikirjoista, että tutkimusaineisto luetaan useita kertoja läpi analysointivaiheessa, muistan ajatelleeni, että noinkohan on. Ajattelin, että eiköhän pari kertaa riitä. Lopulta, kun tein työtäni ja huomasin aloittavani lukemisprojektin uudestaan ja uudestaan, ymmärsin lauseen merkityksen.

Kun lähdin suunnittelemaan työtäni, en ymmärtänyt kuinka monta kirjaa, tutkimusta, julkaisua jne. tulen todellisuudessa lukemaan. Koen tietomääräni lisääntyneen kattavasti. Luettavan materiaalin määrä kirkasti viimeistään sen ajatuksen, kuinka oleellista on, että on kiinnostunut tutkimusaiheestaan. Josko olen soimannut itseäni tekemistäni virheistä liittyen tähän työhön, niin olen myös kiittänyt itseäni aihevalinnasta, joka oli mieluinen ja kiinnostava.

6.4 Mahdollinen jatkotutkimus

Kappaleessa 5.2 Koiriin liittyvät uutisoinnit kerrotaan kolmesta poliisille tutkintaan päätyneestä metsästysrikoksesta. Pelkästään puolen vuoden aikajaksolla, MT:n julkaisuista vuonna 2021 haettaessa löytyy siis kolme eri tapausta, joissa on kuulusteltu kolmea eri metsästäjää rikoksesta epäillyn asemassa metsästysrikoksesta susiin liittyen. Mikäli olisin saanut tutkimusluvan ja tutkimuksen aikaväli olisi ollut 10 vuotta, analysoitavia kuulusteluja olisi saattanut olla riittävästi. Lisäksi kuulusteluissa selvitetään pääsääntöisesti motiivi teolle, joten susivihan syytä olisi voitu saada selville.

Vaikka omassa tapauksessani kävikin niin, että tutkimukseen saatavan materiaalin määrä koettiin vähäiseksi ja näin ollen ei uskottu, että saisin vastausta tutkimuskysymyksiini, koen, että kyseinen aihe voisi olla jatkotutkimuksen arvoinen joskus lähitulevaisuudessa. EU luontodirektiivin vuoksi suden suojelu tulee jatkumaan ja sudet sekä sen myötä konfliktit niiden kanssa tulevat lisääntymään. Vaikka vuonna 2022 onkin myönnetty lupa kaataa 18 sutta kannanhoidollisella metsästyksellä, tulee muistaa, että susi voi saada kerralla jopa 13 pentua. Sudella on pentue joka kevät. Jokainen, joka osaa laskea, ymmärtää, että sudet lisääntyvät tehokkaasti. Salametsästyksestä huolimatta.

Sosiaalisesta mediasta kumpuaa paremmin peruskansalaisen mielipiteet ja ääni, kuin lehtien uutisoinneista. Sosiaalisen median kommentoinnit eivät kuitenkaan olleet tutkimukseni aihe, joten en ole pureutunut niihin sen enempää. Jatkotutkimuksena tälle aiheelle olisikin hedelmällistä toteuttaa sosiaalisen median keskustelupalstoilla käynnissä olevista susikeskusteluista tutkimus. Tutkimuskysymyksenä voisi olla, kuinka usein sosiaalisen median keskusteluissa mainitaan susivihan syyksi lapsien turvallisuuden puolesta heräävä pelko. Tai kuinka usein historian lapsisurmat tuodaan esille.

7 LOPUKSI

Työ vei enemmän aikaa kuin aluksi ajattelin. Voin kuitenkin todeta, että en kokenut työtä raskaaksi. Aihe oli mielenkiintoinen ja mikäli joutuisin takaisin lähtötilanteeseen, valitsisin saman aiheen uudestaan. Lukiessani työtä, havahduin siihen tosiseikkaan, että olen työstänyt tätä projektia reilusti yli vuoden. Aloitin työstämisen lokakuussa 2020. Kuinka aika onkaan juossut nopeasti. Työ on antanut minulle paljon. Toivon, että myös lukija saa siitä jotain.

LÄHTEET

Ahvenainen, Karoliina, 2020: Suden arvo hukassa, LAB-ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202005067593> , Luettu 3.5.2021.

Airaksinen, Eveliina 2018: Ihmisen vaikutus suden saalistuskäyttäytymiseen. Luonnontieteiden kandidaatin tutkielma. Oulun yliopisto. Luettavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201812203313.pdf> , luettu 30.12.2021.

Ala-Siurua, Maija 2021: Kannanhoidollisessa metsästyksessä saa ampua 18 sutta. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1699016> , luettu 31.12.2021.

Ala-Siurua, Maija 2021: Sudet hyökkäivät jopa petoaitojen sisällä oleviin kotieläinsuojoihin – "Kannanhoidollinen metsästys saatava käyntiin ensi talvena". Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1544834> , luettu 12.12.2021.

Ala-Siurua, Maija 2021: Sudet hyökkäsivät lampolaan Yläneellä, tappoivat seitsemän uuhua, neljä jouduttu lopettamaan – lampuri: "Tässä alkaa olla kyseessä elinkeinon tulevaisuus". Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/artikkeli-1.1541959> , luettu 12.12.2021.

Aspi, Jouni 2019: Suomen susikannan tila geneettisten tutkimustulosten valossa. Julkaisu. Luettavissa: [EDK-2019-AK-243966.pdf \(eduskunta.fi\)](EDK-2019-AK-243966.pdf) , luettu 19.5.2021.

Bisi, Jukka & Kurki Sami 2005: Susipuhetta Suomessa - Maakunnalliset ja kansalliset odotukset ja tavoitteet. Seinäjoki. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/17732/Julkaistu3.pdf?sequence=1&isAllowed=y> , Luettu 2.11.2021.

Eela, Esko 2021: Susipolitiikka on hukassa. MieliPide. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/mielipide/artikkeli-1.1645061> , luettu 12.12.2021.

Eela, Esko 2021: Hukan ei pidä meitä periä. MieliPide. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/mielipide/artikkeli-1.1601965> , luettu 12.12.2021.

Facebook, <https://m.facebook.com>, luettu 13.4.2021.

Garrido-Rojas, Lusmenia 2006. Apego, Emocio'n Y regulacio'n emocional (kiintyminen, tunteet ja tunteiden sääty) Maulen katolinen yliopisto, Talca, Chile. Luettavissa: <https://www.re-dalyc.org/pdf/805/80538304.pdf> , luettu 29.11.2021

Hallenberg, Saara 2019: Pahaa sutta ken pelkäisi? Susihavaintojen työllistävä vaikutus Rannikko-Pohjanmaan kenttäjohtoalueella. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201903263793> , Luettu 3.5.2021.

Heino, Aleksi 2015: Wolf-flow. Saimaan ammattikorkeakoulu, Imatra. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015052911351> , Luettu 4.5.2021.

Hietämäki, Sanna 2021: Lammastilan emäntää odotti perjantaiamuna surullinen näky – vattupuskista hyppinyt susi hyökkäsi lampolaan sisään Keuruulla. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maa-seuduntulevaisuus.fi/kotimaa/artikkeli-1.1484836> , luettu 12.12.2021.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki. Kustannusyhdistö Tammi.

Honkasalo, Tyko & Hollo, Juho 2019: Poliisin tekemät suurpetojen karkotus- ja lopetuspäätökset. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201905027269> , Luettu 4.5.2021.

Hulkko, Liisa & Kurkela, Lasse 2019: EU puuttui Suomen susipolitiikkaan. Suomen luonnonsuojeluliitto. Luettavissa: www.sll.fi, [EU puuttui Suomen susipolitiikkaan – Suomen luonnonsuojeluliitto \(sll.fi\)](https://www.sll.fi/etajulkaisu/2019/05/eu-puuttui-suomen-susipolitiikkaan-suomen-luonnonsuojeluliitto) , Luettu 20.5.2021.

Huuska, Veikko 2013: Veikko Huuskan tutkimukset ja blogi vuoden 1877 tienoilla tapahtuneista Hämeenkyrön susi-surmista. Uusi Suomi, blogi. Luettavissa: <https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/veikko-huuska/133436-hameenkyron-susisurmat-1877-vuoden-tienoilla-9-tahi-10-lasta-menehtyi/> luettu 22.4.2021.

Härmä, Jaana 2020: 13.10.1876 RAJAKOSKEN TORPAN KOLMIVUOTIAS HILJA, SUDEN VIEMISTÄ ENSIMMÄINEN. Facebook-julkaisu. Luettavissa: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2781905722098176&id=100008363260433 Luettu 14.10.2020.

Itkonen, Hannu, Lehtonen, Kati & Aarresola, Outi 2018: Tutkimuskatsaus liikuntapoliittisen selonteon tausta-aineistoksi. Valtion liikuntaneuvoston julkaisu. Luettavissa: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/tutkimuskatsaus-liikuntapoliittisen-selonteon-tausta-aineistoksi/> , luettu 30.12.2021.

Juhila, Kirsi: Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Tietoarkisto. Verkkosivusto. Luettavissa: [Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](https://tietoarkisto.tuni.fi/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet) , luettu 14.1.2022.

Järvenpää-Summanen, Anelma 2021: Kirjailija näyttää, miten ahdistavaa oli pelätä suden syövän lapset jopa kotipihassa – tositapahtumiin perustuva romaani sijoittuu 1880-luvun alun Suomeen. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/arvostelut/artikkeli-1.1575025> , luettu 12.12.2021.

Jääsken kihlakunnan syyskäräjien 9.12.1651 pöytäkirja. KA, mikrofilmirulla ES 1833.

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina: Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/> , Luettu 15.5.2021.

Kantola, Antti 2021: Kauhujen kesä 2020 Letolla: Laitumelle vietiin yli 70 lammasta, kotiin saatiin 24 – tänä vuonna susihyökkäykset eivät onneksi toistuneet. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/artikkeli-1.1635156> , luettu 12.12.2021.

Kansallinen mediatutkimus. Internetsivusto. Luettavissa: <https://mediaauditfinland.fi/tutkimukset-ja-tarkastukset/lukijamaarat/> , luettu 24.11.2021.

Karvinen, Petri 2021: Ihmisten turvallisuus ajoi loukkaantuneiden karhuemojen elämän edelle – viranomaisten toiminta menee syyniin kovan kritiikin vuoksi. Artikkel. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12074737> , luettu 8.1.2022.

Karvonen, Erkki 2002: Hermeneutiikka. *Johdatus viestintätieteisiin*. Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tie-teenfilosofiset-suuntauokset/hermeneutiikka> , Luettu 25.5.2021.

Koivula, Ulla-Maija & Suihko, Kristiina & Tyrväinen, Jari 2002: Mission: possible. Opas opinnäytteen tekijälle, Tampere. Luettavissa: https://www.booky.fi/tuote/ulla_maija/mission_possible_opas_opinnaytteen_tekijalle/9789525281064 , luettu 5.5.2021.

Koivula, Jukka 2021: Nuori koira on toipumassa viime perjantaisesta suden hyökkäyksestä Teuvalla – "Viimeisten 5–6 vuoden aikana susitilanne täällä on räjähtänyt käsiin". Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/kotimaa/artikkeli-1.1576082> , luettu 12.12.2021.

Kortelainen, Fanny 2016: Maatilojen kokemuksia susitilanteesta Suomessa, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylä. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016061513048>, luettu 11.5.2021.

Korvenkontio, V, A ja Saariaho, Lauri 1934: Korkeasaaren opas. Luettavissa: <https://core.ac.uk/download/39952456.pdf>, luettu 15.10.2020.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 6 luku, 24 § 3 momentti.

Lamminen, Katja 2021: "Emmalla ei ole tainnut olla vasikoita, joita sudet ovat käyneet pihatossa asti repimässä" – MT:n lukijat vaativat ympäristöministeriltä ymmärrystä, etteivät petokorvaukset paljon lämmitä, kun susi hiipii lähellä. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1682210> , luettu 12.12.2021.

Lamminen, Katja 2021: Video petotulista: Lampuri nukkuu autossa laitumen vieressä valmiina tööt-täilemään ja välkyttelemään valoja – pari viikkoa sitten sudet raatelivat 14 lammasta, mikä aiheutti syvät traumat. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/artikkeli-1.1561176> , luettu 12.12.2021.

Lappalainen, Antti 2005: Suden jäljet. Espoo, Metsä kustannus.

Lehtonen, Marko 2021: Suurpetoaidat petovahinkojen ennaltaehkäisykeinona tuotantoeläintiloilla. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202102182422> , Luettu 11.5.2021.

Lundén, Kimmo 2021: Vihreät vastustavat susien kannanhoidollista metsästystä. Julkaisu. Luetta-vissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/artikkeli-1.1620716> , luettu 12.12.2021.

Luonto-Liitto 2021: Luonto-Liitto on huolissaan susivihan kasvusta. Verkkosivusto. Blogi. Luetta-vissa: <http://www.luontoliitto.fi/susiryhma/blogi/luonto-liitto-huolissaan-susivihan-kasvusta-154?searchterm=luonto+liitto+huolissaan> , luettu 29.12.2021.

Lähdesmäki, Heta 2020: Käsitys häirikkösudesta syntyi 1900-luvun lopulla. Teologia.fi. Luettavissa: [Käsitys häirikkösudesta syntyi 1900-luvun lopulla - Teologia.fi](https://www.teologia.fi/kasitys-hairikkosudesta-syntyi-1900-luvun-lopulla-teologia-fi) luettu 19.5.2021.

Lähdesmäki, Heta 2011: Hallittu ja hallitsematon susi – Valta ihmisen ja suden välisessä suhteessa poronhoitoalueen ulkopuolisessa Suomessa 1990-luvun lopulla. Turun yliopisto. Pro gradu -tut-kielma. Luettavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/72514/gradu2011%20L%C3%A4hdesm%C3%A4ki.pdf?sequence=1> , luettu 30.12.2021.

Lähteenmäki, Matti 1965: Yhteenvetoja ja muistelmia Hämeenkyrön kunnalliselämästä vv. 1866 – 1965. Viiala, Viialan kirjapaino.

Maaseudun Tulevaisuus, mediamyynti. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://mediamyynti.maaseuduntulevaisuus.fi/> , luettu 25.11.2021.

Maaseudun Tulevaisuus. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/> , luettu 24.11.2021.

Maaseudun Tulevaisuus 2021. Pääkirjoitus: Susi tulee liian lähelle. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/paakirjoitus/artikkeli-1.1543101> , luettu 12.12.2021.

Malmberg, Katarina 2011, Hyvä terveys. Luettavissa: [Muistiin kyllä mahtuu | Hyvä Terveys \(hyva-terveys.fi\)](https://www.hyva-terveys.fi/) , luettu 17.11.2021.

Mannersola, Mira 2020: Pahissusia ja pikkususiuhkasia – Luontosuhde ja keskustelutavat paikallisryhmien susikeskusteluissa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/120157/MannersolaMira.pdf?sequence=2&isAllowed=y> , luettu 30.12.2021.

Mansikkamäki, Eija 2021: Susi raateli nuorta Lumi-koiraa kuolettavasti kesken hirvijahdin Huittisissa – "Niin täydellinen koira". Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1666310> , luettu 12.12.2021.

Mansikkamäki, Eija 2021: Tulevat kohti, antavat kuvata, kurkkivat konehalliin...– "Susi ei pelkää enää ihmistä". Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1574747> , luettu 12.12.2021.

Metsälehti. Blogi. Sudet tappaneet vähemmän koiria, lammasvahingot kasvussa. Uutinen 19.11.2021. Luettavissa: [Sudet tappaneet vähemmän koiria, lammasvahingot kasvussa - Metsälehti \(metsalehti.fi\)](https://www.metsalehti.fi/) , luettu 5.12.2021

Mykrä, Sakari & Pohja-Mykrä, Mari: Suden saisi hukka periä. Suurpedot.fi. Luettavissa: [Suden saisi hukka periä - Suurpedot.fi](https://www.suurpedot.fi/) luettu 19.5.2021.

Naakka, Anna-Maija 2021: Mitä tapahtui Kemiönsaaren kolmijalkaiselle sudelle? Poliisi tutkii rikosta. Ilta-Sanomat. Luettavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000007864776.html?fbclid=IwAR2xHza4w1Nob9n0oSKgA0gDZ3Q5OXp9gU0axddTby0fsVZBLL-JqIWWWh6Ng> luettu 17.3.2021.

Nallinmaa-Luoto, Agge 2003: Hämeenkyrön historia III, vuodesta 1866 vuoteen 2000. Keuruu, Otava.

Nikkilä, Nikolai 2021: Suomalaiset susisurmat ja modernin susivihan pitkä historia. Arkeologinen verkkojulkaisu, Kalmistopiiri. Luettavissa: (<https://kalmistopiiri.fi/2021/04/16/suomalaiset-susisurmat-ja-modernin-susivihan-pitka-historia/>) luettu 22.4.2021.

Nyrhinen-Blazquez, Minna 2021: Ympäristöjärjestöt kantelivat EU:n komissiolle suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta – ”Ministeriö uhmaa EU-lainsäädäntöä”. WWF verkkosivusto, ajankohtaista. Luettavissa: <https://wwf.fi/uutiset/2021/12/ymparistojarjestot-kantelivat-eun-komissiolle-suden-kannanhoidollisen-metsastyksen-aloittamisesta-ministerio-uhmaa-eu-lainsaadantoa/> , luettu 29.12.2021.

Passoja, Annu 2021: Susia tapettu Sallassa erityisen julmasti – Lapin rajavartiosto pyytää yleisohavaintoja. Uutinen. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11774615> , Luettu 25.10.2021.

Penttinen, Sari 2021: Suden kannanhoidollinen metsästys aiotaan aloittaa tänä talvena – metsästyskiintiöksi esitetään 20 sutta neljästä eri laumasta. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1620542> , luettu 1.11.2021.

Penttinen, Sari 2021: Sallassa tapettiin kaksi sutta alkuvuodesta moottorikelkoilla – törkeän metsästysrikoksen esitutkinta on keskeytetty. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1614017> , luettu 12.12.2021.

Penttinen, Sari 2021: Mynämäellä kaadettiin susi sunnuntaina Riistakeskuksen poikkeusluvalla – ”On tämä alku”, kommentoi kunnanvaltuuston varapuheenjohtaja. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1680132> , luettu 12.12.2021.

Penttinen, Sari 2021: Sudenmetsästyksen vaikutuksia on ennen aikaista pohtia – ”Ensin on odotettava kuinka moni poikkeuslupa saa lainvoiman”. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1680141> , luettu 12.12.2021.

Penttinen, Sari 2021: Sudet ovat tappaneet tai raadelleet 23 metsästyskoiraa runsaassa kuukaudessa – Metsästäjäliitto vaatii toimia kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Artikkel. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1585491> , luettu 12.12.2021.

Penttinen, Sari & Lensu, Hanna 2021: Susivahinko aiheuttaa lampurille jatkuvan pelon tunteen – ”Perustuslain mukaan ihmisten turvallisuus, omaisuuden ja elinkeinon suoja olisivat turvattuina, mutta ei siltä tunnu”. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/artikkeli-1.1549502> , luettu 12.12.2021.

Perussuomalaiset, Suomen Uutiset 2021: Koponen vaatii suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista: ”Ministerin tyhjien lupauksen ja ajanpeluun on loputtava”. Luettavissa: <https://www.suomen uutiset.fi/Koponen-vaatii-suden-kannanhoidollisen-metsastyksen-aloittamista-ministerin-tyhjiin-lupauksen-ja-ajanpeluun-on-loputtava/> , luettu 1.11.2021.

Pikkarainen, Aleksanteri 2021: Syyteharkinta: Mies salametsästi myrkkysyöteillä jopa yli kymmenen sutta – taustalla susivihaajien yhteisö. Julkaisu. Luettavissa: <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/139bd032-cc8a-4815-86fc-085e9b8e107e> , luettu 24.3.2021.

Pukkila, Tapio 2021: Kannanhoidollinen susijahti alkaa vuoden alussa – Satakunnasta on jätetty neljä hakemusta yhteensä 17 suden metsästämiseen. Julkaisu. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutisvaihto/artikkeli-1.1698485> , luettu 31.12.2021.

Putkonen Lida 2021: Siikalatvalaisilta loppuvat keinot susien kanssa – lampaat syötiin pihasta ja lapsille on annettu koulumatkoille kilikellot. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12165664> , luettu 29.10.2021.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020: Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna, Gaudeamus.

Renvall, Thorsten 1912: Wahingolliset eläimet ja metsästyslakimme turvattomat, Turku, Turun Suomal. Kirjapaino- ja Sanomal. -O.-Y. Luettavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/84585/fd2012-pp00000219-pdf001.pdf?sequence=1&isAllowed=y> , luettu 2.11.2021.

Ripaoja, Anttijuusi 2020: Susikeskustelu äityi kiivaaksi eduskunnassa – puhemies Vehviläinen joutui ojentamaan edustajia: ”En halua kuulla kiroilua tästä salista”. Ilta-Sanomat. Luettu: <https://www.is.fi/politiikka/art-2000007627517.html> , luettu 8.12.2020.

Ronkainen, Suvi & Pehkonen, Leila 2013: Tutkimuksen voimasanat. Helsinki, Wsoy.

Runsten, Kajaleena 2016, Maaseudun Tulevaisuus, verkkojulkaisu. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/i ihmiset-kulttuuri/maaseudun-tulevaisuus-kasvoi-100-vuoden-aikana-viljelij%C3%B6iden-ammattilehdest%C3%A4-maakuntien-puolustajaksi-1.165203> , luettu 24.11.2021

Ruuskanen, Laura 2021: Susi kävi hevosen kimppuun viime viikolla lialmessa – hukat vieneet alueelta aiemmin koiria ja lampaan. Yle.fi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-12000720> , luettu 2.11.2021.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006: Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/> . Luettu 15.5.2021.

Siirilä, Merja 2021: Kun susikannat siirtyivät länteen, siirtyi myös suojaamisen painopiste – 12 pohjalaiskuntaa on saanut Riistakeskukselta suurpetoaitaa tänä vuonna. Uutinen. Luettavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutisvaihto/artikkeli-1.1517314> , luettu 12.12.2021.

SusiLIFE: Kohti ihmisen ja suden rinnakkaiselo. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://susilife.fi/> , luettu 28.12.2021

Suurpedot.fi: EU ja suurpetojen suojele. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://www.suurpedot.fi/suojele-ja-metsastys/lainsaadanto/eu-ja-suurpetojen-suojele.html> , luettu 30.12.2021.

Takalo, Joni 2021: Kuudesta suden uhriksi joutuneesta koirasta maksettiin korvauksia Kainuussa viime vuonna, Yle.fi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11829401?fbclid=IwAR0FHpssRZszKz9lftd8xetAjDcxL6bG8dg8mNL3i4RenpBTyggFto7XI> , luettu 9.4.2021.

Teräväinen, Erkki 2016, Maaseudun tulevaisuus, 100 vuotta Suomen äänen kannattaja 1916 – 2016. Helsinki, Maahenki.

Tikkanen, Jouni 2019, Lauma. Keuruu, Otava.

Topelius, Sakari 1881, Hufvudstadsbladet/ digitaaliset aineistot. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/sanomalehti/binding/372000?term=Herrar&term=her-rar&term=%C3%A4rende&page=2> , luettu 11.8.2021.

Uusitalo, Hannu 2001, Tiede, tutkimus ja tutkielma, johdatus tutkielman maailmaan. Porvoo, Wsoy.

Valtioneuvosto 2021: Suden kannanhoidollinen metsästys käynnistyy vuoden 2022 alussa. Tiedote. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/suden-kannanhoidollinen-metsastys-kaynnistyy-vuoden-2022-alussa> , luettu 28.12.2021.

Viestimedia 2021. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://www.viestimedia.fi/> , Luettu 25.11.2021.

WWF Suomi. Verkkosivusto. Luettavissa: <https://wwf.fi/elainlajit/susi/> , luettu 29.12.2021.

Yle Areena 2021: Yle Turku: Videot: Susi-illan yleisö halusi pienentää susikantaa. Verkkosivusto. Luettavissa/ katsottavissa: <https://areena.yle.fi/1-1363512> , luettu/katsottu 29.12.2021.

Äitiyden ihme 2018. Äidinrakkaus on ehdotonta ja ikuista. Verkojulkaisu. Luettavissa: [Äidinrakkaus on ehdotonta ja ikuista - Äitiyden Ihme \(aitiydenihme.fi\)](https://aitiydenihme.fi) , luettu 29.11.2021